GEORGE ȘOVU
Extemporal la diriginte

GEORGE ŞOVU

Seria Liceenii #4

Extemporal la dirigenţie

— Roman —

Colecţia BIBLIOTECA BLEU

EDITURA IACOBI

Capitolul I

1

Nu mai ştia de când – cu siguranţă că puseră mulţi ani de atunci – senzaţia de oboseală se repeta automat. Profesorul o observa fără să se nelinişteascâ însă. Era mai mult o stare de moleşeală a sufletului, ca la capătul unui drum lung, de dor. În vacantă, mai ales în cea mare, în *cea mare*, îi lipseau copiii. Deşi o avea pe Anca – acum o adevărată domnişoara, trecuse în clasa a XI-a –, fără freamătul acela, specific, al claselor de elevi, al şcolii, se simţea parcă înconjurat de un gol, fără apărare. El era puternic în lumina atâtor ochi foarte tineri, ce dansau în juru-i cu făclii rupte din fulgerele unor gânduri înalte, cărora, ca dascăl, *el* le croise şi le ocrotise durabilă vatră.

De aceea simţise nevoia ca, măcar pentru câteva clipe, să se odihnească... Acum, la început de drum... Locul lui, la masa cea lungă din cancelarie, se afla cam pe la mijloc, cu faţa spre oglinda enormă de pe unul dintre pereţi. În spate străjuia o bibliotecă, din ale cărei rafturi şiruri de cărţi, orânduite ca la paradă, revărsau, în încăpere, prin cristalele ce le mângâiau chipul, o căldură tonică, liniştitoare.

La semnalul soneriei, se ridică şi el, prinzând într-o mână catalogul. Tocmai atunci a intrat pe uşă directoarea.

— Vă prezint pe noua noastră colegă, Luminița Cernea! spuse ea cu un zâmbet bun pe fața-i încă tânără.

— Îmi pare bine, fetițo! Baldovin! De matematică! se recomandă o profesoară mai în vârstă, îmbrăcată într-un taior gri închis, în timp ce-i întindea mâna. Dacă ai să-i auzi pe elevi vorbind despre *Isoscel*, să ştii că aceea eu sunt! Aşa *mă alintă* ei, drăguții! Dumneata ce predai?

— Româna! răspunse noua profesoară, cu privirile ațintite spre oglindă...

„Nu se poate, ochii aceştia i-am lăsat acasă'„ şopti pentru sine, cu plăcută spaimă, bărbatul de la mijlocul mesei, şi-şi întoarse privirile în apele aceleiaşi oglinzi...

— Dumnealui este profesorul de filozofie, Mihai Gavrilescu! îşi continuă directoarea prezentările.

— A, dumneavoastră sunteți *Socrate*! exclamă Luminița zâmbind...

— Al doilea! răspunse profesorul, schițând şi el un zâmbet.

— Mă bucur să vă cunosc..., continuă noua profesoară. Fiica dumneavoastră nu este elevă într-a XI-a A?

— Ați şi aliat?!... întrebă Socrate, pe jumătate rătăcit în limpezimile calde ale celor două smaralde, peste care fâlfâiau, în răstimpuri mici, aripi blânde, cu evantaie negre, întoarse.

— O dirigintă trebuie să ştie... tot ce se poate şti şi... încă multe altele în plus!...

2

Mergeau alături pe coridor, cu cataloagele sub braț, către clase... De cum urcară la etajul al doilea şi dădură colțul

culoarului, apăru deodată şi începu să păşească între ei, ţinându-i de mână, o stânjeneală, pe care n-o chemase nimeni. Venise aşa, dintr-aiurea, gâtuind, în câteva secunde, şirul cuvintelor Luminiţei. Socrate nu rostise nici o vorbă, o asculta pe profesoară, privind-o din când în când, ca din întâmplare... Acum simţi nevoia să-i cerceteze, din nou, cu atenţie, ochii...

... Închise cartea, din care-şi scosese, în dimineaţa aceea, câteva fişe. Îi trebuiau pentru un articol ce urma să-l scrie. Venea, uneori, în această bibliotecă, ce-i era familiară încă din timpul facultăţii. Căuta, ca şi atunci când era student, o anumită masă, la care îi plăcea să lucreze. Când găsea liber, măcar un scaun din cele două, se bucura... La distanţă de nici un metru, atât cât era, de fapt, lăţimea mesei, pe peretele de care stătea lipită, se afla o oglindă mare. În micile pauze din timpul studiului, privind în oglindă, Sonate, cel de-atunci – foarte tânărul student şi mai apoi profesorul –, avea, nu ştia de ce, senzaţia că pătrunde mai uşor în „intimitatea fenomenelor". Curios lucru însă, o dată cu impresia de spaţiu dilatat, de dimensiuni alungite, de fiecare dată simţea că privirile, trimise departe, tot mai departe, ne întorceau grăbite spre înlăuntrul său, cercetând curioase, scormonind...

Închizând cartea, îşi sprijini privirile pe apropiatul orizont de argint, pe care constată, cu surprindere, că înfloriseră, între timp, două flăcări verzi, ce păreau să ardă, cu un început de surâs enigmatic, tocmai în jurul fiinţei sale...

— Nici n-ai observat când m-am aşezat lângă dumneata!...

Tânărul profesor privea chipul acela, împodobit cu „cei mai frumoşi ochi de pe lume", cum avea să le spună de-atunci înainte, fără să poată articula măcar un singur cuvânt. După câteva zeci de secunde, a întins doar mâna ca

spre a se convinge dacă fata se mai afla alături..., de vreme ce el o simțea, cu încântată mirare, înăuntru, în suflet, putând s-o deseneze liniuță cu liniuță şi s-o construiască, silabă cu silabă, toată, până la cel mai mic amănunt, de i-ar fi cerut cineva...

După şaptesprezece ani, flăcările acelea verzi mai luminează şi acum, dintr-o fotografie, masa de lucru a lui Socrate, deşi pământul, în care s-au scurs într-o primăvară, a rodit de zece ori de atunci... Anca era mică, nici nu terminase clasa întâi... A rămas să poarte sub soare luminile speranței din ochii mamei sale. Atât a moştenit de la dânsa... Restul e bucățică ruptă din Socrate !...

În nopțile de dinaintea fiecărui început de nou an şcolar, profesorul întârzie până aproape de zori la masa ocrotită de căldura „erelor mai frumoşi ochi de pe lume”... Dimineața întinde mâna, a mângâiere, peste locul de-alături, dând să rostească, aşa cum o făcea în anii cu soare întreg ai vieții sale: „Hai, iubito, hai, trezeşte-te... astăzi începem din nou şcoala!”... Oglinda pustiului de-alături se clatină, se tulbură, şi-atunci Socrate aleargă, pentru recâştigarea echilibrului, la chipul adevărului din ființa sa. În acele clipe, şi-n ceasurile de mai târziu, senzația de oboseală se repetă automat... E mai mult o moleşeală a sufletului, ca la capătul unui drum lung, de dor...

— S-a întâmplat ceva? îl întrebă profesoara, ce se oprise şi ea, văzându-l apropiindu-se de o fereastră...

— Nu, nimic! s-a grăbit să răspundă Socrate, trezit parcă dintr-o visare... Ochii dumitale...

— Ce e cu ochii mei?!...

— E bine că sunt..., că sunt aşa..., răspunse profesorul, zâmbindu-i, înainte de a intra pe uşa unei clase...

3

În dimineața aceea o zărise în curtea şcolii, în careu. Se întrebase cine o fi... N-o mai văzuse până atunci... Auzise că în colectivul lor a venit o profesoară nouă, dar n-avusese prilejul s-o cunoască. Nici în dimineața aceea nu se arătase curios s-o vadă mai de aproape. De altfel, fusese înconjurat de noii lui elevi, din clasa a IX-a, cărora le devenise diriginte, prin hotărârea directoarei. („Lasă-i pe-ai dumitale, i-ai adus până în clasa a XI-a, au pornit-o bine pe cale, au trecut de un hop, treapta a II-a, acum gata, şi-au luat zborul... Ne întoarcem, din nou, la «boboci»... Te-aşteaptă... să le dai şi lor aripi!...” îi spusese ea, cu câteva zile înainte, când se fixaseră diriginții claselor.) Foştii lui elevi, dintr-a X-a B, împrăştiați acum prin diferite colective, nu voiau să plece însă de lângă el.

Noi nu plecăm de-aici, să vedem ce-o să ne faceți! exclamase Ionică, năzdrăvanul clasei, pentru care, în anul trecut, avusese de tras serios ca să-l scoată la liman... Era băiat bun, dar năstruşnic – pus tot timpul pe şotii. Lui Socrate îi era drag, aşa cum dragi îi erau şi Mihai, prietenul lui Ionică (erau amândoi dintr-un sat, stăteau la internatul liceului), pentru ambiția sa de autodepăşire (din corigent ajunsese premiantul clasei, iar la concursul de treaptă luase media zece), şi Dana – şahista şcolii, şi Geta – vedeta de muzică uşoară, şi aproape toți ceilalți... La un moment dat, Dana începuse să plângă...

— Se poate, Dana, tocmai tu, *tăria* personificată, care a trecut prin atâtea *competiții*, ieşind învingătoare?!... Hai, plecați de-aici, că mă faceți de râs! Repede, la clasele voastre! le-a spus el apoi tuturor, cu severitate blândă şi ochi încălziți, întorcându-le spatele... ca să nu-i poată vedea sufletul... Adevărul era că-i părea rău după ei, ar fi vrut să-i ducă până în clasa a XII-a... Însă şi perspectiva explorării

unor noi teritorii se înscria între elementele ce constituiau adevărata sa pasiune. Aşa că... Îi mulţumi, în gând, directoarei pentru iniţiativa ce-o avusese.

Veniseră, apoi, proaspeţii, ca şi mai vechii absolvenţi, acum studenţi la diferite facultăţi; printre ei Alexandru şi Ioana – doi tineri frumoşi, care se iubeau frumos şi adevărat şi care trecuseră, spre a-şi apăra visul înalt ce creştea din fiinţele lor, printr-un potop de necazuri, până la urmă învingându-le. Şi, bineînţeles, de la o asemenea festivitate nu putea lipsi Andrei, colegul lor, *fotoreporterul*, cel cu „o fotografie – pentru veşnicie", cum îi plăcea lui să spună... Cu toţii îl acaparaseră, astfel că, şi dacă ar fi vrut, n-ar fi avut cum să se apropie de noua sa colegă... Doar când directoarea, încheindu-şi cuvântul cu care deschisese serbarea, spunea: .. vă urez tuturor izbânzi şi satisfacţii în acest nou an de învăţământ, în care ne vom uni eforturile şi sufletele. .Andrei îl surprinsese într-o fotografie privind ... spre Luminiţa. După aceea, întors în sine, uitase de ea...

4

Anca însă aşteptase cu nerăbdare întâlnirea cu Doru. Prietenia lor începuse din clasa a X-a. Fuseseră, în toamnă, la un spectacol, pe un stadion. La sfârşit, s-au răspândit care-ncotro. În mulţimea aceea grăbită, ce ieşea de-a valma, Anca şi Doru s-au trezit alături. Erau colegi de clasă, se cunoşteau de mai bine de un an. Băiatul i-a propus să se plimbe printr-un parc din apropiere.

— Nu pot, mă aşteaptă bunica şi tata acasă! i-a răspuns Anca, dar vorbele ei au răsunat în aşa fel, încât era clar că primeşte invitaţia.

— Atunci e-n regulă! a spus Doru şi, prinzând-o de mână, ca din întâmplare, au luat-o spre stânga, în direcţia

parcului. Se pornise să-i povestească ceva, grăbit, parcă spre a-i abate atenția de la gestul făcut.

Degetele fetei au tresărit, apoi s-au zbătut uşor, vrând parcă să scape din încleştarea caldă, pentru ca, după câteva secunde, să se liniştească şi să se păstreze cuminți în mâna băiatului. Întorcând privirea spre Anca, Doru i-a mulțumit cu un zâmbet al ochilor, pentru acceptare... Picioarele lor au căpătat, dintr-o dată, arcuri, proiectând cele două ființe în zvâcniri ritmice, armonioase, ca într-un dans fermecat... Zburau uşor pe deasupra pământului, peste oamenii care-i priveau uimiți şi încântați, totodată, ascultându-le râsul nestăvilit – cântec de înălțare spre viață, de cucerire a minunilor ei...

— Ce frumoşi sunt copiii ăştia! îi şopteşte o bătrânică bărbatului cu părul ca neaua, aflat lângă ea, pe aceeaşi bancă. Ferice de mamele care i-au născut şi se bucură de ei!...

Bătrânul nu răspunde, deocamdată. Îi priveşte şi el cu plăcere.

— Într-adevăr, parcă sunt desprinşi dintr-o reclamă pentru frumusețe şi sănătate, subliniază el, după ce Doru şi Anca trec prin fața băncii, pe-o alee din parc. Uită-te la fată – adaugă bătrânul –, subțire, s-o frângi între degete, dar cu forme rotunjite într-o armonie perfectă, iar părul acela blond e o minune... De ochi – ce să mai spun, i-ai văzut ochii?... Parcă sunt desenați...

— Dar şi băiatul, dragul de el – intervine, cu însuflețire, bătrânica priveşte-l cât e de înalt, de distins... Trebuie să fie sportiv... Şi-avea un chip plăcut...

La întoarcere spre casa Ancăi, au trecut pe lângă un magazin cu jucării. Au intrat înăuntru. Doru i-a cumpărat un rățoi mucalit, cu o şepcuță roşie pe cap.

— Mă cheamă „Cârlionț”, spuse băiatul, în timp ce ridica şapca rățoiului, în semn de salut. Mă primeşti la tine? Am

să-ți port noroc! mai adăugă, presând puțin jucăria, care scoase de două ori un sunet specific, ce putea să însemne: „Mac! Mac!”

Râzând, Anca îl primeşte şi-l strânge la piept. Apoi îl cercetează mai cu atenție şi, fericită, sărută rățoiul pe „obraz”, ca şi pe cel ce i-l oferise...

În dimineața aceea, înainte de a pleca din camera sa, Anca s-a apropiat de „Cârlionț”, i-a luat şepcuța roşie şi i-a potrivit-o ştrengăreşte pe-o ureche...

— Aşa..., că doar eşti băiat mare, ai trecut în clasa a XI-a! Ce zici, va fi bine şi anul acesta? îl întrebă fata...

Rățoiul, privind-o zâmbitor, răspunse – îndemnat de degetele Ancăi: „Mac! Mac!”

— Ei, bravo!... Şi-acum: Salut! mai adăugă ea, scoțându-şi de pe cap o şapcă imaginară şi ieşind repede din cameră, tocmai când Socrate îi atrăgea atenția că trebuie să se grăbească, spre a nu întârzia...

Pe drum, în timp ce aşteptau la un stop apariția culorii verzi, Anca l-a zărit, din maşină, pe Doru, care tocmai traversa strada. A observat-o şi băiatul şi, când ochii lor s-au întâlnit, fiecare a schițat gestul ridicării de pe cap a şepcii imaginare, gest ce căpătase valoare de simbol pentru luminile, identice, din sufletele lor, pentru consens în aspirații sau decizii... Socrate, preocupat de maşină, de circulație, nici nu-i observase.

5

Intrând în sala clasei a XI-a A, Anca se opreşte lângă banca a doua de pe rândul din mijloc, se aşază şi pune ghiozdanul pe locul de-alături. O colegă vrea să stea lângă ea, dar Anca îi face semn că „e ocupat!”...

— Ți-am păstrat loc. Vino aici! îl invită Anca pe Doru, care tocmai intra pe uşa clasei.

— Mă duc mai în spate, răspunde băiatul, îți explic în recreație..., şi, trecând pe lângă ea, se opreşte la ultima bancă, pe rândul de lângă fereastră.

— E liber, Tudore? se adresă el unui coleg, cu o figură meditativă.

— E liber, dar să ştii că mie tenisul nu-mi place! îi răspunde băiatul.

— Fii liniştit, nici mie filozofia! Dar, ce să-i faci, trebuie să conviețuim!...

6

După ce-i cuprinde într-o singură privire pe noii săi elevi din clasa a IX-a A, Socrate coboară de la catedră şi începe să se plimbe printre bănci...

— Pe tine cum te cheamă, întreabă el, oprindu-se în fața unui copil.

— Popovici Alexandru! răspunde acesta, ridicându-se.

— Dar pe tine?

— Apostolescu Mihaela!

— Tu? întreabă profesorul pe o altă fată...

— Stanciu Camelia!

— La ce scoală ai învățat?

— La 195!...

Se realizează astfel un „catalog”, la întâmplare, nu cum procedează, în mod obişnuit, profesorii-diriginți la prima lor întâlnire cu clasele ce le-au fost date în grijă.

— Dar pe mine ştiți cum mă cheamă? întreabă el, după câteva clipe, cu un zâmbet pe față.

— *Socrate*! răspunde Georgescu, un elev din prima bancă, de lângă fereastră, zâmbind şi el, dar cu oarecare infatuare, către colegii săi...

Câțiva elevi izbucnesc în râs, apoi, peste clasă, se aşterne tăcere. Copiii sunt stânjeniți; băiatul de la fereastră îl priveşte însă parcă triumfător pe Socrate...

— Da, aşa-mi zic elevii! spune profesorul, cu obraz luminat. Dar Socrate, cel adevărat, ştii cine a fost?

— Un mare scriitor italian! răspunde băiatul, fără să clipească.

Elevii izbucnesc, din nou, în râs...

— Ce ne facem? Uite, colegii tăi nu par să fie de acord.

Pe fața lui Georgescu se desenează un mare semn de mirare.

Socrate înaintează printre bănci, oprindu-se, de data aceasta, în fața altui elev, cu părul cam lung, dar „lins", pe lângă urechi.

— Dacă nu ți se pare prea lung, poți să nu te tunzi! îi spune el, în timp ce-l mângâie pe cap.

— Vă rog să mă iertați, domnule profesor, răspunse băiatul, mă tund după-amiază!

— Eu am lăsat la aprecierea ta..., adăugă Socrate, cu fină ironie.

Mai face câțiva paşi prin clasă. Apoi, pe neaşteptate, porunceşte:

— Şi acum, scoateți o foaie de hârtie. Dăm un extemporal!

— Extemporal la... dirigenție! exclamă un elev...

— Tema, continuă Socrate, ca şi când n-ar fi înregistrat nedumerirea, „*Cum aş vrea să fie dirigintele meu*..."

O elevă „silitoare", din prima bancă, întreabă:

— Ne semnăm, domnule profesor?

— Sau le dăm... *anonime*? adaugă Georgescu.

— Cum vreți voi! răspunde Socrate.

Elevii se apucă de scris. Profesorul-diriginte îi cercetează meditativ... Unul dintre băieți mestecă de zor un gogoloi de gumă, privindu-şi dirigintele cu un aer flegmatic. Socrate îl observă. Se apropie de el şi-i spune, aproape în şoaptă:

— Dacă te-ajută să gândeşti mai bine, să ştii că pe mine nu mă deranjează!

Băiatul scoate repede guma din gură şi-o îndeasă într-un buzunar.

Se aud creioanele, stilourile, pixurile fâşâind pe hârtie. Socrate, în picioare, la catedră, priveşte peste clasă...

După puțin timp, izbucneşte soneria. Profesorul strânge testele... la apoi catalogul şi se îndreaptă spre ieşire.

— Data viitoare – spune el, oprindu-se şi întorcând capul spre clasă – îmi dați voi mie „extemporal", pe tema „*Cum doresc eu să fie elevii mei...*"

În urma lui, după ieşirea din sală, se stârneşte zarva specifică recreației. Printre vorbele ce se-ntretaie şi râsetele care le țin hangul, se aude glasul lui Georgescu:

— L-am băgat în cofa! afirmă el cu figură de cel puțin campion mondial...

— Ei, mai învață şi Socrate câte ceva de la tine, îl ironizează eleva din prima bancă. Şi ai semnat?

— Ce, eram fraier? răspunde băiatul. Să-şi pună la contribuție „doxa", dacă vrea să mă ghicească, dar nu cred că e-n stare.

7

Venind dinspre capătul culoarului, Isoscel se strecoară printre elevii ieşiți în recreație. Când ajunge în fața clasei lui Socrate, îl zăreşte pe băiatul cu părul mai lung şi „lins". Se apropie de el şi-l întreabă:

— Puişor (acesta era apelativul caracteristic din limbajul profesoarei), ce-i cu părul ăsta? Tu nu ştii că aici e şcoală?

— Ştie, da' o ține numai pentru el! sare cu gura Georgescu.

Copiii, strânşi în jurul lor, râd.

— Obraznicule! îl apostrofează Isoscel. Cine e dirigintele vostru?

— Domnul de filozofie! răspunde o fată.

— Mda! exclamă profesoara şi porneşte spre cancelarie.

După câteva secunde, din apropiere, se deschide şi uşa clasei a XI-a A. Luminița Cernea, noua profesoară a liceului, iese urmată de elevii săi...

Doru se apropie de Anca şi-o prinde, discret, de mână.

— Îmi pare rău – îi şopteşte el dar prefer tradiția: tu – în față, în banca premianților, iar eu – cu o perspectivă mai largă... asupra vieții!

— Şi mie îmi pare rău! Anul acesta preferam să fii „premiant" – îi spuse fata, zâmbind cu înțeles.

— Eu, oriunde, sunt alături de tine! îi răspunde el, cu acelaşi zâmbet.

Cei doi se apropie de un grup de elevi care fac haz, privind cum Ionică, fostul discipol al lui Socrate – acum aflat în clasa a XI-a B, a cărei profesoară-dirigintă e Isoscel –, o imită pe aceasta, după prima ei oră de dirigenție.

Băieții şi fetele îl încurajează... Ionică ia ochelarii unui coleg; şi-i potriveşte pe vârful nasului şi se preface că strigă „catalogul". Dă câteva „pagini"...

— Popescu Ionică, strigă, piţigăindu-şi vocea.

— Prezent, doamnă dirigintă, răspunde tot el, cu voce schimbată, dându-şi ochelarii deoparte.

— Ia pofteşte mătăluță la catedră! îl cheamă „Isoscel", cu un gest caracteristic ei.

Ionică, imitând-o pe profesoară, îşi pune, din nou, ochelarii pe vârful nasului şi-l priveşte analitic pe „elev”. Acesta a înghețat...

— Da’ matricola de ce nu e prinsă bine, puişor?

Ionică se uită speriat spre braţul cu matricola:

— A terminat mama aţa, doamnă dirigintă – răspunde el spăsit.

Isoscel îl priveşte crunt pe deasupra ochelarilor şi-l apostrofează cu degetul.

Copiii râd în hohote.

În acest timp, de grup s-a apropiat directoarea şcolii, care trecea pe culoar... Hazul încetează pe loc...

Dând cu ochii de directoare, Ionică încremeneşte de-adevăratelea... Apoi, bâlbâindu-se, încearcă o justificare:

— Doamnă directoare,... ştiţi, le explicam... cum mă certa pe mine bunica, bunica de la Mizil, când eram mic!

8

Ajungând puţin mai târziu în cancelarie – între timp trecuse pentru câteva minute pe la Cabinetul de filozofie – Socrate se apropie de un dulap special, în care aşază catalogul, la locul rezervat clasei sale; în treacăt, priveşte spre Luminița, aflată acum lângă fereastră. Răsfoia o carte...

Gândurile profesorului sunt tulburate de Isoscel:

— Ascultă, Mihai – i se adresează, venind direct de la uşă spre el –, ştii cât ţin la dumneata. Dar ţi-am mai spus: confunzi filozofia cu viaţa!... Cu ăştia mici, de-a IX-a, trebuie neapărat să dăm milităria jos din pod!

Socrate o învăluie într-o privire caldă, zâmbindu-i îngăduitor.

— Nu ştiu cum o fi fost la şcoala de unde vii dumneata – continuă Isoscel, întorcându-se spre Luminița –, dar să ştii

de la mine, dacă nu pui şaua pe ei de la început, ţi se urcă-n cap. Elevii trebuie să respecte regulamentele.

— Eu am alt principiu – îi răspunde tânăra profesoară: dacă elevii îşi respectă profesorii, respectă şi regulamentele!

Socrate, ca şi alţi colegi de cancelarie, priveşte plăcut surprins.

„Ochii aceia" – se trezeşte, din nou, gândindu-se – „parcă ar fi fraţi buni cu..."

„...Eu semăn cu tata, el avea asemenea ochi..., i-a spus într-o zi Ileana, după ce s-au cunoscut atunci, la bibliotecă. Păcat că s-a prăpădit de mult. Mi-ar fi făcut plăcere să-l cunoşti... Era un om deosebit... Şi, păcat că nu mai am nici o soră, nici un frate, pe nimeni, afară de mama... Ea trăieşte doar pentru mine..."

Bătrâna rămăsese să trăiască, după nici opt ani de la această mărturisire, numai pentru nepoata ei, pentru Anca..., fiindcă Ileana... După moartea acesteia, bunica Ancăi şi-a părăsit satul în care trăise o viaţă şi s-a mutat în casa lui Sociale, la Bucureşti...

Şi totuşi, ochii aceia, care clipeau cu luminile lor de smarald din adâncul sufletului lui Socrate, îl cercetau acum de pe treptele liceului...

9

— Cum vi s-a părut prima zi de şcoală?

— Pentru mine e totdeauna cea mai grea – răspunde Luminiţa.

— Reacomodarea, după vacanţă?

— Nu! Dar prima zi mi-aduce aminte de copilărie. Tare-aş vrea să fiu şi eu în bancă. Şi trebuie să mă trag de urechi... ca să mă aşez la catedră.

— În prima zi de şcoală, mărturiseşte Socrate, eu mi-aduc totdeauna aminte că, într-a şasea, m-a dat dirigintele afară din clasă... M-a văzut umflat – precizează el, arătând spre obraz – şi mi-a spus ritos: „Bomboanele-n recreație, băiețică!” Şi mi-a arătat uşa. De fapt, mie îmi creştea prima măsea de minte!

— Mda! Precoce, ca orice „filozof”! remarcă Luminița, zâmbind.

— Ei, şi dac-ați şti – surâde Socrate – că ultima abia acum mă-ncearcă!...

— Mi-a plăcut Anca – spune profesoara, în momentul în care au ajuns la poartă. Cred că o să ne-nțelegem bine, mai adaugă ea, înainte de a pleca... Mai ales că...

— Mai ales că...? întreabă, interesat, Socrate.

— Să lăsăm... pe altă dată! Pentru prima zi...

Urmărind-o câteva clipe cu privirea, filozoful se roteşte, pe dinăuntru, în jurul aceluiaşi teritoriu... ce constituie, pentru el – şi se pare că nu numai –, surpriza zilei şi sursa atâtor semne de întrebare...

O căuta, în acest timp, cu ochii, pe Anca, printre elevii care ieşeau din liceu, pe poarta rezervată lor. După câteva secunde, o zări. Era însoțită de un băiat.

— Să-mi dai neapărat telefon! îi spune Anca acestuia, când ajung în poarta şcolii. Să ştii că aştept!

În acest moment, de acelaşi băiat s-a apropiat o altă fată. Luându-l cu dezinvoltură de braț, îl întreabă:

— Dorule, când eşti liber? Am să-ți spun ceva...

Anca, văzând-o, se crispează.

— Vă deranjez? întreabă nou-venita, cu ostentație.

— Da! îi răspunde, răspicat, Anca... Dar tocmai atunci îl zăreşte pe Socrate; îi face semn cu mâna şi aleargă spre maşină, fără să se mai uite la cei doi...

10

— Cine era junele? o întreabă Socrate.

Fata, care privea absentă prin parbriz, tresare.

— Doru! răspunde ea, după câteva secunde. Ți-am povestit despre el...

— Ce mi-ai povestit? Şi când?

— Ei, tată, nu ştii, acum un an... povestea cu tenisul... E doar campionul şcolii!... În vara asta a luat şi concursul pe Bucureşti! exclamă ea, mai departe, cu aprindere.

— Mda! spune Socrate, mormăind. Nu ştiam că te dai chiar aşa în vânt după sport...

„Vasăzică Anca s-a făcut domnişoară! desluşi Socrate şoapta unui gând... Acum să te văd, stimate domnule profesor, că la sfaturi..., pentru alții, eşti tare! Nimic de zis!”

„Hm! Nu mă tem! ar fi vrut el să-i răspundă acelui gând insinuant. Anca este o fată bună! Iar între noi există o rară legătură de suflet... I-am acordat toată încrederea mea. Şi niciodată nu m-a dezamăgit!”... „Aşa e, Anca e o fată bună, minunată chiar, dar nu se ştie niciodată ce-ți poate oferi viața, cum ar putea fi ea în stare să-ți răsucească zilele, să ic-aducă la sufocare... Ce, n-ai mai văzut? Tu însuți te-ai întâlnit cu atâtea «cazuri»! La multe ai dezlegat noduri ce parcau că aşa vor pieri!” „Păi, vezi, aşa cum am ajutat pe alții.... dacă va fi cazul... Aşa-i că nu va fi, Ileano?”...

„Ancuța noastră e un copil bun! Şi sper să ajungă un om de ispravă! Să ai grijă de ea, Mihai! Tu eşti un mare profesor. Să nu uiți să rămâi si un tată adevărat! Va avea multă nevoie de tine, mai ales când se va face mare! S-o ajuți, Mihai! De-acum înainte, tu îi vei fi şi mamă, şi tată! Să nu uiți, Mihai! Îmi promiți?...”

Spusese aceste cuvinte apelând la ultimele ei puteri. Lacrimile se rostogoleau – şiraguri fierbinți – pe obrajii de

ceară. Numai ochii se păstraseră încă frumoşi – „cei mai frumoşi ochi de pe lume”. Se mistuiau în ei flăcări de durere, şi flăcări de speranța, şi flăcări de dor – toate pâlpâind, într-un dans numai de ele ştiut, cu țipăt înăbuşit de umbre şi de frânte luciri, în jurul chipului lui Socrate... Au rămas aşa, deschişi, ca spre a-l cerceta mai departe, în nemurire...

Frânt de durere şi de hohote de plâns, bărbatul nu îndrăznea să întunece, cu acoperişul pleoapelor, calde încă, miracolul acelor lumini... Când a făcut-o totuşi, mângâindu-le îndelung, cu sărutul buzelor şi al unitelor lacrimi, ce însemnau în clipele acelei treceri hotar de rouă fierbinte între viață şi moarte, profesorul le-a mutat strălucirea, şi frumusețea, şi veşnicia în sufletul său...

„Aşa-i că nu va fi, Ileano?... Nu va fi cazul...”

În dimineața aceea o privea, din camera lui, prin uşa întredeschisă. Anca se cerceta în oglindă... Îşi mai potrivea, din când în când, câte o cută la uniformă, ori îşi aranja o buclă în părul frumos ondulat...

— Ce faci, maică? l-a surprins bunica, în timp ce-i aducea o batistă proaspăt călcată.

— Mă uit şi eu la fata noastră! i-a răspuns profesorul, în şoaptă. Se pare că s-a făcut domnişoară!...

Bătrâna a plecat spre bucătărie, cu ochii năpădiți de lacrimi.

— Tata, te rog să opreşti puțin la cofetărie! spuse Anca, trezindu-l din gândurile sale.

— Ce să facem la cofetărie? Doar nu vrei să mâncăm prăjituri înainte de masă! Şi-apoi, nu ne lasă ea, bunica, aşa..., fără să ne îndulcească...

— Ai uitat? Când am plecat azi-dimineață la şcoală, Roxănel, vecina noastră, care era la fereastră, mi-a urat succes! îi cumpăr un carton cu prăjituri!

— De acord, opresc, dar dacă nu mai porneşte?

— Cine?

— „Dacia”! Nu ştii că e „figurantă”? spune Socrate râzând.

— Dacă m-apropii eu de cheia de contact, porneşte imediat, de frică! răspunde, la fel, Anca. N-ai văzut azi-dimineață?

... Remarca Ancăi era chiar adevărată. Într-adevăr, de dimineață, tocmai când se grăbea să plece, ca să nu întârzie cumva, maşina „n-a vrut” să pornească. A încercat Socrate o dată, de două ori, de trei ori..., nimic! Enervat, a coborât şi-a făcut semn unui taximetrist să oprească. În timpul acesta, Anca a învârtit şi ea cheia de contact, aşa cum a văzut că făcuse tatăl ei. Şi, surpriză: motorul a pornit!...

11

Înainte de a intra în apartamentul lor, Anca a sunat la uşa vecină. După câteva secunde, deschide o fetiță de patru-cinci ani, care coboară de pe un scăunel, folosit ca să ajungă la încuietoare.

— Roxănel, spune Anca, ți-am adus nişte prăjituri.

— Muțumec! răspunde peltic fetița, primind pachețelul.

— Mămica n-a venit?

— Nu!

— Bine! Acum închide uşa la loc, mergi în bucătărie şi mănâncă prăjiturile. Şi să fii cuminte!

— Da! răspunde fetița, cu un zâmbet frumos pe față...

— Haideți odată, că de când v-aştept! S-a răcit mămăliguța! Repede, spălarea pe mâini şi la masă! îi

întâmpină bunica, în hol, pe Socrate şi pe Anca... E o femeie trecută cu puţin de şaizeci de ani, îmbrăcată, pe jumătate, ţărăneşte.

— Bunico, ai făcut ce mi-ai promis? o întreabă fata, în timp ce o sărută pe obraz...

— Lasă că ai să vezi... Hai, du-te şi te spală pe mâini! răspunde bătrâna, îndreptându-se spre bucătărie...

— Ce impresie v-a făcut noua dirigintă? întreabă Socrate, în timpul mesei, pe neaşteptate.

— Mmmm!... E nemaipomenită... plăcinta, bunico! exclamă Anca, mâncând cu poftă. Ce-i pui dumneata de iese aşa de parfumată? Mie nu-mi reuşeşte niciodată ca matale!

— O să-ţi reuşească şi ţie, mai ai destul timp, răspunde bunica... Deocamdată eşti mică!

— Cum „mică”? în curând împlinesc şaptesprezece ani!

— Tot mică eşti! Mare scofală, şaptesprezece ani!

— Parcă spuneai că dumneata, la şaptesprezece ani, te-ai căsătorit!...

— Atunci lumea era mai fără cap... şi nici nu învăţa atât de multă carte... Ce era să facă? Se-nsurau, se măritau...

Deşi foarte atent la schimbul de replici, Socrate abia acum ridică ochii spre Anca, în aşteptarea răspunsului la întrebarea pusă de el.

— E foarte elegantă! răspunde fata.

— Nu asta mă interesează!

— Cred că ştie ceva carte, după tot felul de „trimiteri14 pe care le-a făcut, aşa, ca „printre altele”, şi pare să fie de treabă!

— Mda! E foarte edificator tot ce mi-ai spus... Dacă mai adăugai că-i place şi plăcinta cu brânză, îmi făceam o imagine completă.

Anca râde cu poftă...

— Zău, tată – spune ea –, de ce vreți voi ca omul să fie aşa, tot timpul, „deştept”? Ce, voiai o evaluare ca-n manuale? Tip de temperament, trăsături de caracter, capacitate profesională... inclusiv numărul de la pantofi?...

— V-a plăcut sau nu? i-o taie Socrate, ciufulind-o amuzat...

— Băieții sunt topiți...

— Ce vorbeşti?

— Acum, pe bune, tată... Ne-a făcut o impresie grozavă, pare inteligentă, sensibilă... şi-ai să râzi – are şi haz!

— Parcă spuneai că şi tenismanul tău „are haz”!

— Ce ai, domnule, cu el? întreabă fata, vădit afectată.

— Eu nu mă dau chiar aşa în vânt după sport! răspunde ambiguu Socrate. Apoi, schimbând tonul, adaugă, tatonând de fapt: Ce-ai găsit tu interesant la el?

— Nu ştiu, nu ştiu cum să-ți explic! Dar, zău, are ceva... E altfel decât ceilalți băieți! Şi-am să-ți dovedesc că n-ai dreptate, să ştii, spune ea ridicându-se. Mulțumesc pentru masă, bunico, adaugă Anca, sărutând-o în fugă şi plecând spre camera sa.

Socrate priveşte gânditor în urma fetei...

— Of! exclamă bătrâna, greu şi cu fetele astea! Da’ şi tu, măi Mihai, ia-o mai cu binişorul! Oi fi tu ditamai profesorul, gândeşte-te însă şi la sufletul ei. Eu nu zic să nu fii cu ochii în patru..., numai că fata trebuie să te simtă mereu aproape de ea. Altfel...

— Ai şi dumneata dreptate, bunico!... Să ştii că, de data asta, chiar m-ai făcut praf cu plăcintele! spune Socrate, abătând, în mod voit, discuția...

— Mâine vă fac clătite cu dulceață – îl anunță, bucuroasă, bătrâna...

— Foarte bine! îți mulțumesc, *buno*! Mă duc la mine, că am treabă!

— Bine, maică, bine, şi eu am!

Când l-a simțit trecând prin fața uşii, Anca a deschis şi-a apărut în prag.

— Tată, tu n-ai observat nimic la Luminița? îl întreabă ca cu un aer de serioasă preocupare.

— Ba da! răspunde Socrate, ca şi când n-ar da nici o importanță faptului.

— Şi...

— Şi... Înseamnă că avem deja un element comun cu noua ta dirigintă şi cu noua mea colegă!...

— Şi?

— Şi!... Atât!...

12

În camera sa, încărcată, peste tot, de cărți, Socrate se aşază pe un fotoliu, alături de care se afla servieta cu care fusese în ziua aceea la liceu. O deschide şi scoate testele elevilor din clasa a IX-a A. Începe să le citească.

La un moment dat, preocupat de un gând, pune hârtiile deoparte şi formează un număr de telefon.

— Salut, Mihaela! Te-am deranjat? spune profesorul.

— Nici vorbă, unchiule, toceam!

— Chiar aşa, din prima zi de facultate?

— Ei, ziua bună se cunoaşte de dimineață!

— Mihaela, vreau să te rog ceva – continuă Socrate, după o scurtă pauză. Se gândea dacă e bine ceea ce face.

— În legătură cu Anca? întreabă fata, nemaiaşteptând.

— Ai ghicit!

— Mă laşi să ghicesc mai departe? E vorba de-un băiat, nu-i aşa? Era şi timpul!... Clasa a XI-a – după treaptă şi înainte de „bac" şi de facultate – e vremea cea mai bună pentru visuri, pentru poezia inimii...

— Ce vorbeşti?!... Ia uită-te, domnule!...

— Mă ironizezi, de parcă n-ai şti şi dumneata, de parcă n-ai fi observat la atâtea generaţii care „ţi-au trecut prin mână şi prin suflet”..., m-am exprimat corect? Parcă aşa îţi place să spui!

— Văd că de când ai intrat la facultate te grozăveşti de nu te mai acoperă plapuma!

— Aşa am fost mereu, dar pe mine dumneata, unchiule, m-ai *observat* mai puţin...

— Şi totuşi, am încredere în tine..., dovadă că...

— E-n regulă! Zi-i!

— Nu vreau să-i impun Ancăi gustul meu. Te-aş ruga să stai puţin de vorbă cu ea... Să vezi ce se întâmplă...

— Bine, las’ pe mine! Când mă edific, te caut eu! Pa! Te sărut!

— La revedere! Cele bune alor tăi!

Socrate s-a aşezat, din nou, în fotoliu. Testele elevilor lui rămân încă deoparte... „Dacă Anca va socoti că o suspectez? Depinde de tactul Mihaelei, de felul în care va şti ea să discute.”

„Hm! îşi spuse, în acelaşi timp, Mihaela, marele Socrate începe să fie pus pe jar: frumoasa mea verişoară s-a îndrăgostit! De cine oare? Să nu încapă pe mâna vreunui şmecher, s-o răsucească aşa încât să nu mai vadă drumul... Imposibil! Anca e fată deşteaptă şi cu personalitate – vorba *filozofului* – «de nu încape sub plapumă»!... Şi-apoi nu se poate să nu despice ea firul... până va putea să se convingă cu propriii ochi de calitatea *esenţei*! E doar fata lui Socrate!...”

„La urma urmei, ce ştiu eu despre Mihaela? se întreabă, cu oarecare mirare, profesorul. Că e fata surorii mele, că e un copil bun – a învăţat bine, a intrat cu o medie mare la facultate, la Drept – şi că e cam zurlie... Păi, tocmai aici e problema..., dacă...”

13

În camera ei, Anca citeşte, întinsă pe canapea. La casetofon se aude o melodie de muzică ritmată. Deodată, fata lasă cartea şi se uită la ceas. Se apropie de telefon. Ridică receptorul, dar se răzgândeşte şi-l pune la loc. Schimbă caseta. Se aşază, din nou, pe canapea, încercând să citească mai departe. Nu se poate concentra însă, ceva o sâcâie... Se duce în faţa oglinzii şi se priveşte lung, făcând câteva grimase: când „pozã" de fată serioasă, când zâmbind „seducător", râzând ori încruntându-se.

Se întoarce apoi brusc, ridică receptorul telefonului şi formează un număr...

Socrate, în camera sa, îşi saltă ochii de pe hârtii şi ascultă sunetele pe care le face telefonul aflat în derivaţie. Dă ochelarii deoparte şi rămâne gânditor...

— Alo, bună ziua! Cu Doru, vă rog, dacă nu deranjez. Sunt colega lui, Anca!

— Bună, Anca! răspunde Doru, după câteva secunde.

— Ce făceai?

— Ascultam o bandă trăsnet cu formaţia „Alfa V"... Mi-a dat-o Rodica...

— Rodica Munteanu, de la noi din clasă? întreabă Anca, mirată, neştiind-o pe colega sa preocupată de muzică.

— Nu!... răspunde Doru cu oarecare ezitare, regretând că şi-a dat drumul la gură, dar, în fine, acum tot a pornit-o... E fata cu care ai fost tu... numai „lapte şi miere", azi la prânz – adaugă el ironic.

— Aha, spune Anca, simulând indiferenţa, fandosita aia?!... Şi, în clipele-acelea, peste obrazul fetei s-a rostogolit o pală de umbră... Ai luat bilete? întreabă, cu energia obişnuită din vocea ei.

— Să ştii că nu mai putem merge la cinema! răspunde Doru cu regret. Am primit telefon. Mă cheamă antrenorul...

— Şi de ce nu m-ai sunat?

— Tocmai voiam să te sun. Dacă vrei, vino şi tu la club!

— Nu, mulţumesc! Azi n-am chef de tenis! răspunde cu răceală. Salut.

După ce pune receptorul în furcă, înciudată, reia lectura. Privirea îi alunecă însă dincolo de paginile cărţii. Întâlneşte, pe peretele din faţa mesei de lucru, fotografia mare, înrămată, în care ea, la vârsta de şase ani – abia intrase la şcoală râde fericită, ţinându-şi, pe după gât, părinţii. Se apropie şi se uită îndelung la imaginea mamei sale... „Doamne, doamne – murmură sufletul ei –, ce mare păcat! Ce nenorocire!” Dar, deodată, în faţă îi apare Luminiţa... Când a văzut-o în dimineaţa aceea, în careu, s-a bucurat, mai întâi, ca toţi colegii ei, de altfel: aveau, ca dirigintă şi ca profesoară de limba şi literatura română, o femeie tânără, frumoasă şi distinsă. Fetele au început, bineînţeles, să-i analizeze, cu de-amănuntul, îmbrăcămintea, trăgând, până la urmă, concluzia – votată în unanimitate – că, ce mai, e „OK”!

În acelaşi timp, băieţii se amestecau, care mai de care, în vorbă, în speranţa de a fi remarcaţi. I-a plăcut că Doru, în această împrejurare, deşi „aproape cel mai înalt din clasă şi, sigur, cel mai arătos” – cum îi plăcea să se autoprezinte –, „a stat în banca lui”, „nu s-a dat mare”!...

Anca o simţise bine – Luminiţa Cernea venise în întâmpinarea noilor săi elevi cu suflet deschis şi cu zâmbet cald. Voia, neapărat, să le facă, de la început, o impresie bună. Şi le-a făcut!

Văzând-o mai deoparte, Luminiţa s-a apropiat de ea. A întrebat-o cum se numeşte. Fata i-a răspuns. Dar, în aceeaşi clipă, elevă şi profesoară au amuţit. S-au privit, cercetător, una pe cealaltă, timp de aproape un minut.

— Eşti frumoasă, domnişoară, a exclamat, în sfârşit, profesoara, întinzând mâna şi mângâindu-i obrazul. Şi ai

nişte ochi..., a adăugat ea, după care s-a întors grăbită şi a revenit în faţa clasei, cerându-le elevilor să se aşeze ordonat, pe două rânduri.

Anca simţea nevoia să-i răspundă cu aceleaşi vorbe, dar, desigur, acest lucru nu s-ar fi cuvenit. Ceva tot ar fi vrut să-i spună însă, mai degrabă s-o întrebe, da, s-o întrebe: de unde a luat ea, profesoara, ochii Ancăi şi ai mamei ei, care, de mult, nu mai este?!... Voia s-o întrebe, fiindcă era cum nu se poate mai mirată de această coincidenţă...

„Tată, tu n-ai observat nimic la Luminiţa?”

„Ba da!”

„Şi?”

„Şi... Înseamnă că avem deja un element comun cu noua ta dirigintă şi cu noua mea colegă!...”

„Şi?”

„Şi!... Atât!...”

Se aude din nou telefonul. Anca nu răspunde. Telefonul continuă să sune...

Socrate, din camera lui, ar vrea să se ridice, dar ceva parcă îi spune că nu pe el îl caută. „S-ar putea să fie Mihaela! Cu atât mai mult!” – îşi spuse, deşi, dacă ar fi fost ea, Socrate s-ar fi arătat tare curios să afle cum abordează nepoata sa „problema14... Dar acest lucru nu şi-l putea permite, cum să asculte el convorbirea fetelor?!

În sfârşit, Anca se decide şi ridică receptorul cu un gest brusc. În aparat se aude o voce bărbătească:

— Alo, duduia Anca?

— Da! răspunde fata, contrariată.

— Mă scuzaţi că vă deranjez, dar voiam să aflu care mai este viata dumneavoastră?!...

— Da’ cine e la telefon? întreabă Anca energic.

De la celălalt capăt al firului izbucneşte râsul nestăvilit al Mihaelei.

— Aşa-i că te-am păcălit? spuse ea.

— Mihaela, tu erai? întreabă Anca, destinzându-se, în momentul în care şi-a recunoscut verişoara. A, fir-ar să fie – continuă ea –, mâine mă duc la O.R.L.-ist!

— De ce? întreabă Mihaela, nedumerită.

— Păi, să-mi repar urechea... muzicală.

Cele două verişoare izbucnesc, din nou, în râs.

— Ţi-am dat un telefon – reia Mihaela – să te felicit cu ocazia începerii noului an şcolar!... Şi, în continuare, începe să fredoneze primele acorduri ale unei cunoscute melodii din filmul *Liceenii*: „Ani de liceu/Cu emoţii la română/ Scumpii ani de liceu/ Când la mate dai de greu...”

Chipul Ancăi se luminează treptat. Începe şi ea să cânte o dată cu Mihaela.

— Da’ pe tine când te mai vede omul, dom’le? Că te-ai dat dispărută de tot! se aude, din nou, vocea Mihaelei, care întrerupe melodia.

— Oricând, dar acum, nu! răspunde categoric Anca.

— Dar ce e acum? Arde?

— Arde!...

— Bine, atunci, când ai să simţi îndemnul inimii şi n-o să mai fii în... stare de incendiu, mă suni tu! S-a făcut?

— OK! Te pup! Pa!

„Bietul de tine, ciuleşti urechea ca un şcolar, care aşteaptă să-i sufle cineva cuvântul salvator” – se insinuează, în viaţa lui Socrate, acelaşi gând, aflat de santinelă...

„Şi n-ar fi bine să ştiu ce-au discutat? Nu e normal să aflu... cum *stăm*?!”

„Eu nu-nţeleg de ce te nelinişteşti atâta. Ce s-a întâmplat? E ceva care arde? A luat foc ceva?”

„Ba bine că nu: inima Ancăi! Nu vezi? Nu e clar? Şi, dacă a ei arde în flăcările albastre, rupte din soarele în lumina şi căldura căruia înmuguresc şi dau rod primăveri de visuri

înalte şi pure, a mea se perpeleşte, ca plătica, pe jar, când pe față, când pe dos.”

„Da’ stai, omule, că, la urma urmei...”

„Nici o «urma urmei»! Mie nu-mi place băiatul acela şi gata!”

„Şi, pentru ce, mă rog? Că doar te pretinzi *filozof*... Orice afirmație trebuie să aibă la bază argumente!... Ei, le ai?” „Pe unele – da! Pe altele le presimt! De pildă: e un tip mediocru! ”

„Mă faci să râd; nu cumva vrei să-mi spui că lumea asta trăieşte numai de pe urma geniilor?!”

„Într-un fel, da! Fără genii paşii lumii ar fi fost veşnic împiedicați, drumul ei poate că n-ar fi trecut de copilărie...” „Nu te contrazic!”

„Nici nu poți!”

„Dar, să ne întoarcem la... Nici măcar nu ai dreptate când spui că e mediocru: la tenis văd că e pe culme... şi tot urcă, sper că e de-abia începutul!”

„O fi, la tenis! Eu, pentru Anca, vreau mult mai mult!”

„Iarăşi nu pricep: Ți-a cerut-o de nevastă? Aşteaptă consimțământul tău să se căsătorească mâine? E – pur şi simplu o experiență de viață! Pojar! O să treacă!”

„Şi, dacă nu trece? Sau – cine ştie *cum* va trece!...” „Mai lasă-mă, domnule, că devii caraghios!...”

— Tată, plec să mă plimb puțin! Îmi dai voie? Vin repede, nu întârzii!

— Acum, dacă tot ai hotărât aşa, trebuie să fiu de acord! răspunde Socrate, încercând să zâmbească.

— Îți mulțumesc! La revedere!

„Ei, ai văzut? «Tată, plec să mă plimb puțin! îmi dai voie?» Adică: întâi «*plec*» şi pe urmă «*îmi dai voie*»... Ca şi când, dacă nu i-aş fi dat, nu mai pleca!”

„Şi ce-ai fi vrut? E doar prima zi de şcoală; afară e toamnă, e frumos; ea, în curând, va împlini şaptesprezece ani... Să fi stat cu tine, să te-ajute să corectezi... *extemporalele la dirigenție*?”...

14

Anca aproape aleargă pe aleea unui parc. Ajunge la gardul înalt de sârmă al unui teren de tenis.

Doru joacă concentrat, având ca partener un bărbat între două vârste, antrenorul lui.

Fata le face semn cu mâna. Doru îi răspunde şi-apoi, cu o mişcare abilă, plasează, cu forță, o minge imparabilă în terenul advers.

— Bravo, flăcău! îi strigă antrenorul. Pe ziua de azi, gata! Să fii mai atent la acroşă!...

Doru aleargă spre Anca şi îşi aşază mâinile pe sârma gardului, în dreptul palmelor fetei. După câteva zeci de secunde, încep amândoi să şi le plimbe în sus şi în jos, unul de-o parte, altul de cealaltă, ca într-un gest tandru, de mângâiere, până ce izbucnesc, deodată, într-un râs ce răsună precum şopotul unui izvor de munte.

— Ştiam c-ai să vii! exclamă băiatul... Te rog să mă aştepți puțin, să mă schimb! Sosesc imediat!...

Vorbele lui Doru au făcut-o să tresară. „Ştiam c-ai să vii!” Această afirmație putea fi sinonimă cu: „Sunt sigur de tine, de sufletul tău!” Bine şi, în definitiv, nu aceasta este realitatea? îşi continuă Anca monologul. Ce e rău în faptul că nu ții neapărat să ascunzi un adevăr al ființei tale? Ajuns aici, gândul fetei se pomeni față în față cu cel puțin doua probleme. Mai întâi, acel *adevăr*, neapărat de nimic, contând doar pe *tăriile* lui, poate, oricând, să devină

vulnerabil. În al doilea rând, ca să poată trăi liber, să nu se sufoce, el, acel adevăr, are nevoie să se afle pe aceeaşi treaptă cu altul – geamăn ca natură, şi aspiraţie, şi rezistenţă – să poată constitui, în orice moment, indiferent de „intemperii", un întreg, ca emisferele de pe „Poarta sărutului". Şi, totuşi, revoltă sufletul Ancăi, de unde ideea că trebuie să iubeşti în funcţie de cât te iubeşte celălalt? Ce, suntem la târg? Îmi dai atât, îţi dau atât? Omul, independent de toate realităţii din jur – acestea puteau fi şi ale lumii întregi, trage Anca o concluzie, pe care o aşază drept temelie spre limpezirea fiinţei sale –, iubeşte *cât* poate şi *cum* poate el, în ciuda oricăror pretenţii şi aşteptări.

Şi-atunci – o trase de mânecă o altă idee – întrebare ce facem, dăm buzna peste lume cu ceea ce este al nostru mai în numele faptului că *avem* ceva al *nostru*, că simţim în noi crescând grădini de flori? Nu e păcat, oare, să rupi acele flori spre a le aşeza în glastra unei fiinţe fără nici o fereastră? Ori să năzuieşti să aşezi, cu grijă, sămânţă în pământ pustiu?!... Oglinda de dinăuntru începu, din nou, să se tulbure... Anca ştia bine că toate aceste lucruri le-ar putea discuta cu tatăl ei... De mult se obişnuise să nu-şi mai spună; „despre asta (însemnând despre una, despre alta, despre orice) am să stau de vorbă cu mama mea"... Uneori, o mai întreba câte ceva pe bunica. Răspunsurile bătrânei erau bune şi cumpănite... Fiinţa Ancăi, însă, se încredea, fără limite, doar în *puterile* lui Socrate. Da, cu el ar fi putut foarte bine să discute asemenea lucruri. Numai că asta ar însemna – simţi fata că se impune relevarea unei convingeri (ce ş1-0 lac usc pe loc, dar hotărî că nu trebuie să se îndoiască de justeţea ei) – să accepte să se sprijine, de la început, P® nişte cârje. Nu, asta nu! Va fi în stare să-şi rezolve singura problemele! La urma urmei, dacă tatăl ei n-ar fi fost profesor, şi încă de filozofie?... Hm! I se păru caraghios ceea ce spunea. Pentru asemenea trăiri şi decizii,

de bun-simț, nu-ți trebuie nici o filozofie, în afară de aceea a adevărului de viață!...Altfel, ce s-ar fi făcut biata omenire?...

Şi iarăşi ajunse la adevăruri... Simți, pentru câteva clipe, cum se clatină, încă o dată, orizontul de lumină din gândurile sale... Îşi propuse s-o ia încetişor, pas cu pas. Deocamdată, ca trebuie să...

15

Doru țopăie pe bordura de ciment a lacului din parc, în ritmul unei melodii.

— Parcă-mi vine să zburd! exclamă el.

— Vezi să nu cazi! îi strigă Anca, îngrijorată.

— Îți dai seama, ne-aşteaptă un an de vacanță! spune băiatul, declamator.

— Ce vacanță, de unde-ai mai scos-o şi p-asta?

— A XI-a e un an de „relache”, domnişoară „Socrate”!

— Cum „relache”? Pe mine m-aşteaptă anatomia, fizica, chimia... Am de pe-acum inima cât un purice...

— Şi, bineînțeles, te-aşteaptă şi Isoscel, şi româna, şi geografia, şi U.T.L.M.-ul!... Tu ai vrea să fii premiantă şi la sport. Cum ar zice taică-tău: „homo universalis”!

— Ei, nu chiar aşa ceva... dar măcar un „homo sapiens” mi-ar plăcea! Chiar şi pentru alții!

Doru continuă să se zbânțuie pe bordură, fără să ia în seamă ironia Ancăi.

— În ce mă priveşte, un sprint zdravăn într-a XII-a... şi... gata! Că, dac-o ții tot într-o fugă, de unde suflu pe ultima sută? Totul e să-ți dozezi efortul!

— Ştii că-mi placi? Dar tu nu te antrenezi mereu? îl pune în încurcătură Anca, asta şi spre a-i demonstra că, de multe ori, spune altceva decât gândeşte şi face.

— Bineînțeles că da! exclamă Doru, cu seriozitate. Am glumit!-... Trebuie să recunoşti însă că e un an superb: nu tu treaptă, nu tu „bac”, nu tu admitere! Timp berechet! Eu unul n-am să învăț decât la ceea ce-mi trebuie mai departe!...

— Practicism îngust şi periculos! răspunde Anca, mimând totală seriozitate...

— Ei, fiecare cu filozofia lui! Şi, în plus, înainte de a ne certa – cum mai aveam noi obiceiul –, fii atentă la mine, am o idee...

Anca se opreşte, curioasă. Doru se apropie de ea şi, privind-o țintă în ochi, face gestul fotografului:

— Unu, doi, trei! Zâmbiți, vă rog!... Şi, în timpul acesta, buzele sale se apropie de cele ale fetei, sorbindu-le zâmbetul şi respirația...

Capitolul II

1

În drum către şcoală, Socrate se opreşte în faţa unei tonete cu cărţi, din apropierea liceului. Librăria, căreia îi aparţine toneta, este locul din oraş pe care, cu siguranţă, profesorul îl vizitează cel mai des. Este, de altfel, şi bine aprovizionată, iar pe Socrate, aici, îl cunoaşte toată lumea. De cum intră şi salută, i se şi oferă informaţii: „Astăzi a apărut cutare carte”; „ne-a venit ceva de la editura... care ar putea să vă intereseze”; „în sfârşit, aveţi noroc: am găsit ceea ce ne-aţi rugat”... etc., etc.

Acum, aruncând o privire asupra cărţilor, alege un volum cu titlul *Constelaţii*, pe care, după ce îl răsfoieşte puţin, îl întinde vânzătoarei spre a i-l împacheta.

— Bună ziua, domnule profesor, spune cineva din spatele lui.

— Sărut mâna! răspunde, plăcut surprins, Socrate, descoperind-o pe Luminiţa.

— Versuri? îl întreabă profesoara, privind spre volum.

— Da! Ale unui fost elev! precizează Socrate.

Pe lângă ei, pe trotuar, trec chiar atunci, doi elevi: Dana şi Mihai, care salută respectuos.

— Tot discipolii dumneavoastră? întreabă Luminiţa, surâzând.

— Tot! Elevii mei de-acum un an. Le-am fost diriginte.

— Şi-acum?

— M-a rugat directoarea s-o iau de la capăt, cu clasa a IX-a...

— *Mereu luăm câte ceva de la capăt*! spune, gânditoare, Luminița.

— *De-ar fi şi cu viața la fel*!... se aud vorbele lui Socrate, rostite parcă numai pentru sine..., în timp ce porneşte, alături de noua lui colegă, spre intrarea liceului, aflată la mai puțin de două sute de metri...

2

În clasa a XI-a A, căreia îi este dirigintă, profesoara Luminița Cernea, în picioare, la catedră, cercetează nişte hârtii.

— Cine e Şerbescu Tudor? întreabă ea, privind peste clasă.

— Eu, răspunde, ridicându-se, băiatul cu figura meditativă, colegul de bancă al lui Doru.

— Credeam că fiecare dintre noi s-a născut cândva... undeva..., spune profesoara, în timp ce elevul o priveşte cu o uşoară nedumerire. Dacă-ți aduci aminte, te rog să completezi fişa, adaugă ea, întinzându-i foaia de hârtie, pe care, în prima oră de dirigenție, Tudor, ca şi ceilalți colegi ai lui, fusese solicitat să-şi noteze datele personale reprezentative.

— Murgoci Doru! se aude, din nou, glasul profesoarei.

— Aici, răspunde colegul lui Tudor.

— Tu nu locuieşti nicăieri?

— Ba da, doamnă, la etajul X... Să fiu mai aproape de muze! adaugă băiatul, privind, pentru câteva clipe, în jurul său cu un aer de superioritate.

— Şi eu care credeam că le faci să vină ele după tine!... Îl ironizează profesoara, stârnind, în acelaşi timp, râsetele elevilor.

— Anca, tu n-ai completat datele despre mamă!... continuă Luminița.

Fata tresare... Pe fața ei se aşterne, într-o clipă, o umbră adâncă de tristețe. Clasa a amuțit. Luminița se uită lung peste elevi. Anca, în picioare, răspunde, cu durere în glas, fără să privească spre dirigintă:

— Mama... a murit!

E rândul profesoarei să tresară... După câteva clipe, îi face semn fetei să se aşeze... Apoi, cu mâini nesigure, caută, la întâmplare, printre celelalte hârtii...

... Mergea cu capul în jos, lovindu-se, din când în când, de câte cineva pe stradă... Nu-şi putea ierta că făcuse o asemenea gafa. Tocmai ea! Şi cu cine? Cu fata lui Socrate!... Cum de nu se interesase?!... Cum de nu-i spusese nimeni nimic?!...

... Împlinise cincisprezece ani când a murit tatăl ei, profesorul universitar de filozofie Alexandru Cernea... Fusese un om de excepție... La cursurile lui veneau studenți din fel de fel de facultăți, bineînțeles fără să-i oblige nimeni. Amfiteatrele, sălile în care vorbea Alexandru Cernea erau asaltate cu ore înainte de a-şi fi făcut el apariția pe culoar şi se umpleau, totdeauna, ochi... Era o plăcere să-l şi vezi, nu numai să-l asculți: înalt, subțire, cu un păr bogat, castaniu, uşor ondulat, cu ochi verzi, lucitori – blânzi, de obicei, dar şi tăioşi, din când în când, cu lame ca de foc –, cu pielea smeadă, pe un chip frumos, cu trăsături regulate – profesorul stârnea admirație şi, nu de puține ori, suspine în inimi fragede, gata oricând să se arunce în vâltori de vis şi speranță... Iar când vorbea, glasul lui baritonal, cald, pătrunzător, făcea să se oprească, parcă, toate respirațiile...

În clipa în care Socrate auzise numele Luminiței se gândise la el. Îi fusese student timp de patru ani, îi ascultase cursurile, conferințele, îi citise cărțile şi articolele – nenumărate – pe care le tipărise, participase la seminariile lui, iar de câteva ori avusese fericirea să stea de vorbă mai îndeaproape cu acela pe care şi-l luase drept model intelectual şi chiar uman... N-o întrebase încă pe noua lui colegă dacă *ea* era fata *PROFESORULUI*... Se sfiise s-o facă – să nu creadă, cine ştie, că ar căuta, cumva, şi alte puncte de apropiere, în afara celor oferite de munca lor, comună, în liceu. N-ar fi vrut, în ruptul capului, ca Luminița să gândească, vreodată, în acest fel... Uite, şi cu Anca, era bine dacă se nimerea să fie în altă clasă... Aşa, cu Luminița dirigintă, va trebui, totuşi... Şi oamenii, uneori... Dând însă deoparte aceste reticențe, Socrate simțea, de câtva timp, că i se strecurase în suflet un fel de bucurie tainică, o boare de primăvară, cu parfum liniştitor, ce foşnea mângâietoare peste elitele încordărilor din ființa sa şi prin adâncimi de răni cu cicatrice dureroase încă. Adormea, uneori, cu gândul la această bucurie, pentru ca în zori tot ei să-i spună, mai întâi, bună dimineața! În acele momente, luminile verzi, cu urzeală de aur în ființa lor, părăseau rama aflată pe masa lui de lucru şi se apropiau parcă de chipul său, încercând să-l mângâie, în fâlfâiri calde, cu firişoarele moi de abanos, orânduite pe două țărmuri ale unui trup de migdală. „Nemaipomenită coincidență!" exclamase Socrate, pentru sine, bineînțeles, în clipa în care s-a întâlnit în oglindă cu ochii Luminiței Cernea. „Nu se poate! Aceştia sunt ochii Ilenei... şi ai Ancăi! De unde până unde o asemenea..." Frământarea, începută atunci şi continuată zile de-a rândul, nu dusese la nici un alt rezultat, în afara bucuriei născute, din prima clipă, prin simpla constatare – că *sunt*! „Bine că sunt!" şi-a spus Socrate încă o dată şi... de fiecare dată când pipăia, cu luminile minții, pereții de

întuneric şi de mister ai lumii din jur ori de-aiurea. În aceeaşi exclamaţie – „Bine că sunt!” – s-ar fi putut constitui şi adevărul simţirii Ancăi, conturat într-un orizont de existenţă, de asemenea, la capătul unei lungi frământări. Şi ea începuse să se bucure că, în afară de imaginea sa din oglindă, mai exista cineva pe lume care să-i aducă aminte de aceea care-i dăduse viaţă. Adormea şi ea, uneori, cu gândul la nişte ochi pe care îi văzuse sclipind tainic şi frumos nu numai din adâncul fiinţei sale.

— ...Să vină, neapărat, tatăl tău, fetiţo! Şi nu te mai holba la mine, că nu mă impresionezi, chiar dacă ai ochi frumoşi! Cu mama ta nu mă înţeleg, ea o să-ţi ia apărarea şi de data asta!...

Intrase, de două luni, la liceu. Din păcate, se nimerise ca diriginta clasei din care făcea parte să fie uscată la suflet şi rea de gură. Era profesoară de educaţie fizică. Grăbită mereu, cu fluierul în mână, nu stătea niciodată să judece faptele dincolo de ceea ce-i oferea prima aparenţă. De aceea era şi vcşnic nemulţumită, iar de elevii ei – cu deosebire! Luminiţa a simţit, din prima zi, că i s-a aşezat de-a curmezişul inimii. Şi, în aceste condiţii, oricâte eforturi făcea, nu putea să stăpânească resortul ce se desprindea mereu, încercând să arunce afară din fiinţa ei acea greutate, să scape de ea. Astfel că, la bruftuielile, cel mai adesea nemotivate, adresate tic profesoară clasei, Luminiţa era printre cei ce, de fiecare dată, riposta energic. Înţelegea că nu procedează bine, că nu se cuvenea, că, chiar dacă greşeşte profesoara, ea este elevă şi că, potrivit acestui statut, i se cere „să rămână în banca ei” şi atunci când..., ori să găsească altă cale, mai potrivită cu această poziţie, spre a rezolva lucrurile. Cu toate acestea, nu reuşea. Şi atunci, conflictul, odată declanşat, cu greu putea fi oprit...

Aşa se întâmplase, cu o lună în urmă, când, la ordinul profesoarei, potrivit căruia elevul „trebuie să lucreze, la sport, oricum, chiar dacă «nu poate»...", mă rog, din motivele pe care le invocă, dar pe care ea, profesoara, le consideră „mofturi", Luminița îşi permisese să-i spună că „ar trebui s-o intereseze mai mult ființa copiilor cu care lucrează şi pe care nu ştie, după cum se vede, decât să-i bruftuiască!"

„Ieşirea" ei a fost considerată, desigur, obrăznicie şi, ca să pună lucrurile la punct, diriginta clasei a chemat-o pe mama *inculpatei* la şcoală. Venind la liceu, mama Luminiței – medic pediatru, obişnuită să lucreze cu multă delicatețe cu copiii – a fost nevoită să trăiască un moment penibil de moralizare agresivă, în vremea căruia, în chip firesc, ea a avut curajul să-i dea dreptate fetei sale, chiar dacă nu era, după cerințele întregi ale bunei-cuviințe, decât în parte, de acord cu modul în care se purtase...

De data aceasta, Luminița însăşi nu avusese puterea să rabde o ocară adusă clasei, de către dirigintă, în cea mai mare măsură, în mod gratuit...

— Să vină, neapărat, tatăl tău, fetițo! îi strigase, ca urmare, profesoara.

Încremenind, la început, cu ochii mari deschişi şi pironiți pe chipul acela încruntat şi zeflemitor de la catedră, Luminița a reuşit, după câteva zeci de secunde, să îngâne:

— Tatăl meu nu poate veni!

— Da' de ce nu poate, că doar n-o fi ministru? şi-a repezit, din nou, vorbele profesoara... Şi, chiar aşa de-ar fi..., a adăugat ea...

— Nu poate... fiindcă nu mai e! A murit! Acum o săptămână! ... s-au auzit cuvintele Luminiței, rostite rar, în tăcerea mormântală a clasei, cu ecou parcă dincolo de clipa aceea...

— Mda!... Îmi pare rău!... Stai jos!... se bâlbâi profesoara... Şi de ce nu mi-ai spus? se împieptoşă iarăşi, după câteva clipe.

— Clasa întreagă a fost prezentă la înmormântare! spuse, cu glas îndurerat, un coleg al Luminiței.

— Clasa întreagă? se trezi, țipând, diriginta... Cum v-ați permis să mergeți, cu toții, fără mine?... Înțelegând însă imediat ceea ce spusese, şi-a luat, în grabă, fluierul de pe catedră şi catalogul şi-a ieşit din clasă...

„Cum de nu m-am interesat?... Cum de nu mi-a spus nimeni nimic?!... Să ajung şi eu... Gândul, legat de întâmplarea cu Anca, o chinuia în continuare.

... Când s-a petrecut nenorocirea cu tatăl său Luminiței i s-a părut că lumea trebuie să se prăbuşească. Îi venea să strige, tot timpul, ca pe o aprigă revoltă a ființei sale, folosindu-se de cuvintele lui Coşbuc, ce-au obsedat-o vreme îndelungată: „Cum pier mişeii, dacă pier cei buni aşa?”

Într-adevăr, era bun, şi era capabil, şi era frumos, iar ea îl iubea atât de mult. Se simțea nemaipomenit de mândră şi de fericită că are un asemenea tată...

El însă a făcut o congestie cerebrală, la 42 de ani, şi-a murit. În viața fetei şi a mamei ei s-a produs o adevărată prăpastie. Încercările, din partea fiecăreia, de a construi punți de nădejde şi de uitare peste acel hău de suferință n-au izbutit decât în mică măsură. Luminița a crescut, a terminat liceul şi facultatea, a devenit profesoară şi femeie, a intrat în învolburări de viață, cu lumini şi umbre, dar n-a încetat să se gândească, aproape zilnic, la tatăl său. Mai mult, deciziile-i proprii de viață, în multe împrejurări, au fost marcate de raportarea la o imagine care a exercitat, în continuare, o influență deosebită asupra ființei sale. Poate că din cauza aceasta nici nu se căsătorise până atunci.

Când cunoştea pe cineva, un bărbat, ce stăruia în juru-i mai mult decât într-o întâlnire oarecare, atunci intervenea inevitabila comparație cu idealul, iar concluziile erau, aproape de fiecare dată, de neacceptat.

3

Pe obrajii Ancăi lacrimile curg în voie... Nu, nu era supărată pe Luminița. Îi părea doar rău că se întâmplase... La sfârşitul orei, Doru venise lângă ea, se aşezase în bancă, şi-i luase mâinile într-ale lui. I le ținea strâns, fără să-i spună vreun cuvânt. Ceilalți elevi se scurgeau pe lângă banca lor în tăcere... Tudor a fost ultimul.

— Să vă spun ceva, a zis, oprindu-se lângă ei, în timp ce privea, gânditor, în ochii Ancăi: „Fericirea fără înțelepciune c ca o desagă găurită”... Iar „Prima condiție a fericirii se află în noi înşine!” – Balzac...

La ieşirea din şcoală, Anca le-a spus celor doi băieți că merge singură spre casă... Acum privea, de pe canapea, spre fotografia mare, înrămată, de pe peretele din fața mesei sale de lucru.

„Dac-ar şti clipa de-acum ce chip va avea aceea ce-i urmează”, îşi spuse fata privind intens la imaginea ei şi a părinților... Abia intrase la şcoală... Îşi aducea aminte bine momentul în care se fotografiaseră... Şi numai după cinci luni, în primăvară, aripile nenorocirii fâlfâiseră peste liniştea şi fericirea casei lor... Mama Ancăi făcuse un cancer la sân. Fusese operată, dar operația nu rezolvase nimic...

Începuse vacanța de primăvară...

„Fetița mea, mâine dimineață vine tanti Anişoara şi te ia la bunici. Să fii cuminte, să nu-i superi pe mamaie şi pe tataie! O să vină şi tata după tine, peste câteva zile!”...

„Dar tu?”

„Eu rămân în Bucureşti! Nu mă simt prea bine. Trebuie să mă mai vadă nişte doctori. Poate vin şi eu cu tata... iar dacă nu vin, tu să ai grijă de el. Auzi, Ancuța mea, să ai grijă de tata! Şi el te iubeşte mult, tot atât de mult ca şi mine!...”

Pentru Anca, acestea fuseseră ultimele vorbe ale mamei sale. Peste o săptămână, fetița le căuta ecoul între pereții camerei în care fuseseră rostite. Le-a ascultat sosind din sufletul său – atunci, ca şi acum –, răsuflare topită în strecurarea fierbinte de pe obraji...

„«Prima condiție a fericirii se află în noi înşine!»... Mda!... interesant băiat e Tudor!” îşi spuse Anca... Erau colegi... iată, în al treilea an, dar până în toamna aceasta nu-l prea băgase în seamă. Ştia doar că citeşte enorm: literatură, istorie, filozofie, cu deosebire, şi că se ține, mai tot timpul, după Socrate, e un fel de umbră a lui – îi cere cărți, îi pune fel de fel de întrebări, îl provoacă la discuții. Notele lui însă au fost – şi în primii doi ani de şcoală, şi au rămas şi acum – modeste, cu excepția istoriei şi filozofiei, la care a avut, totdeauna, zece. În toamna aceasta îl remarcase şi Luminița, la literatură. Folosea, din când în când, un vocabular extrem de nuanțat, iar capacitatea lui de a pătrunde înțelesurile unor opere şi de a descrie valorile specifice ale acestora surprinsese, de mai multe ori, întreaga clasă.

— Tu ştii că Tudor mai are trei frați mai mici decât el? Sunt patru băieți, i-a spus Doru, la câteva zile de la începerea şcolii. Iar el, în fiecare vacanță, lucrează! Şi în vara aceasta a lucrat tot timpul! Cică „spre a cunoaşte mai bine viața!” Că, de..., el e *filozof*!

— Şi nu se plânge niciodată! a murmurat Anca, aşa, ca pentru sine. Este mereu egal cu el însuşi: cu un zâmbet oarecare pe față, priveşte parcă totul de deasupra ori, mai

exact, cu o anumită distanță față de suflet..., ca să poată filtra mai întâi, creându-şi astfel, cine ştie, poate un sistem de autoapărare împotriva răului şi a urâtului ce năpădesc ființa atâtor clipe din existența noastră.

— Măi, să fie, nu mai am loc de „filozofi"! a exclamat Doru, atunci. Aşa-mi trebuie dacă mi-am ales ca prietenă pe fata lui Socrate, iar drept coleg de bancă – *umbra* lui!

„Fericirea fără înțelepciune e ca o desagă găurită!" rosteşte Anca, acum. Doru nu se afla lângă ea, s-o audă. Şi, chiar dacă s-ar afla, cu greu ar putea să-i asculte sufletul. El, din păcate, se opreşte, cel mai adesea, undeva, la epidermă. Dar Anca speră încă să-i deschidă ochii – aşa, să vadă cât de cât şi miezul lucrurilor. După cum speră ca ea însăşi să ajungă la *alt sâmbure de adevăr* al ființei lui – acela pe care ea îl bănuieşte... că există, pe care atât de mult doreşte să-l pună în lumină. Nu degeaba a promis şi-n fața lui Socrate acest lucru. Atunci a făcut pe grozava, afişând siguranță. N-o avea şi... nici n-a căpătat-o! Asta şi pentru că, într-un fel, Doru joacă teatru... Da, da, veşnic poartă cu el o mască, pe care o trage, la repezeală, peste chipul adevărat al unor intenții, gânduri, simțiri. De acest lucru Anca c sigură, sigură... „Oare de ce procedează Doru astfel? Poate pentru că... „ Şi gândul Ancăi alunecă, din nou, la cugetările ascultate de la Tudor: „Cred că are dreptate Balzac – îşi spune ea. «Prima condiție a fericirii se află în noi înşine!...»"

4

Pe scena teatrului de estradă un grup de balerine execută un frumos dans modem. Mişcările lor sunt grațioase şi trupurile lor la fel. Doru le urmăreşte cu interes... exagerat,

după părerea Ancăi, având în vedere mai ales faptul că nu se află singur la spectacol...

... Bunica a întredeschis încet uşa. Văzând-o plângând, s-a retras, ca de atâtea ori, îndurerată. Aproape că nu mai avea lacrimi să mai plângă... „Un râu întreg s-ar fi putut aduna – se gândea uneori femeia – din câte s-au scurs din ochii mei de când mi-au murit *omul* şi fata”...

Dar Anca s-a liniştit, s-a aşezat la masa de lucru şi-a început să-şi pregătească lecţiile pentru a doua zi.

După vreo oră şi jumătate, a simţit, din nou, uşa deschizându-se:

— Maică, am făcut nişte prăjiturele, pot să-ţi aduc? a întrebat-o, cu glas de suflet, bătrâna.

— Da, *buno*, te rog! i-a răspuns Anca (aşa îi spuneau, de multe ori, şi ea, şi Socrate – *buno*, ca un fel de prescurtare de la *bunico*, dar mai ales pentru a cuprinde în cuvânt o dimensiune specială a acestei fiinţe, ce-şi părăsise casa, şi rostul, şi satul, în care se născuse şi trăise o mare parte din viaţă, spre a veni aici, la Bucureşti, ca să-şi ocrotească nepoata, rămasă, atât de timpuriu, fără mamă. Anca şi Socrate o iubeau foarte mult, iar ea îi considera ca pe doi copii ai ei – unul mai mare, altul mai mic)...

În timp ce mânca din prăjituri, Anca a început să se îmbrace. Îşi terminase lecţiile, iar acum se grăbea să plece la spectacol. Îi promisese lui Doru şi nu voia să dea înapoi, deşi, în acele momente, simţea, mai degrabă, nevoia să-şi pună perna în cap, să nu mai vadă nimic şi să se culce.

— Da’ unde pleci, maică? Ai vreo treabă la ora asta? o întrebă, cu puţină mirare, bătrâna.

— La teatru, bunico! Dacă vine, între timp, tata, spune-i că nu întârzii... Sărut mâna! mai spuse fata, luând de pe farfurie încă o prăjitură şi plecând...

... Cu gura uşor întredeschisă, Doru îngână melodia după care dansează balerinele, urmărind, în continuare, cu ochii mari, meandrele când mai dulci, când zvâcnite ale unor trupuri tinere şi frumoase, mângâiate de jocul luminilor multicolore. Anca îl priveşte cu coada ochiului şi zâmbeşte ironic. După câteva clipe, îi atinge uşor mâna, dar băiatul rămâne, mai departe, „transportat". Puțin enervată, îi face un semn discret, şoptindu-i:

— Ai grijă să nu-ți intre o muscă-n gură!...

Doru întoarce o secundă ochii spre ea, schițează un zâmbet..., apoi se lasă, din nou, cucerit de... „spectacol"...

5

În aceeaşi zi, cu câteva ore mai devreme, Socrate şi elevii săi din clasa a IX-a A, cărora le era proaspăt diriginte, urmăreau şi ei un „spectacol": într-una dintre cele mai mari uzine bucureştene, o presă enormă şi puternică strângea între buzele sale o bucată imensă de metal incandescent. Omul care supraveghea această *prefacere* – un muncitor, ce comanda întregul mecanism printr-un singur buton – avea un zâmbet pe față, izvorât din satisfacția unei naşteri, a unei întruchipări la care asista. Copiii, strânşi în jurul profesorului, priveau curioşi şi cu sfială totodată. Ceea ce vedeau aici, ca şi alături, şi dincolo, ceea ce văzuseră până atunci, trecând printr-o suită de locuri de muncă, se constituia, realmente, într-un grandios spectacol al forței umane asupra materiei...

Drumul de la uzină a fost continuat cu metroul până la Universitate şi, de aici, pe jos, la Biblioteca Centrală Universitară, din inima Capitalei. Într-o tăcere deplină, copiii păşesc cu grijă prin sala de lectură, preocupați să nu tulbure atmosfera de studiu ce domneşte aici. Ajungând în

depozite, ochii lor uimiți admiră, de data aceasta, imaginea rafturilor nesfârşite, încărcate de cărți...

Primind cu bucurie propunerea dirigintelui de a face un popas în aula bibliotecii, elevii se grăbesc să se aşeze pe scaune, care pe unde apucă.

— Şi-acum, copii, se aude, cu o anume solemnitate parcă, vocea lui Socrate, după această întâlnire cu cei doi poli ai existenței umane – materia şi spiritul –, să ne întoarcem la ale noastre. Scoate din buzunar nişte hârtii împăturite. „Extemporalele" voastre! exclamă el, aşezându-se la masa aflată pe podiumul din mijlocul aulei.

În sală s-a făcut o linişte de mormânt. Profesorul răsfoieşte hârtiile. Ochii copiilor sunt concentrați, cu toții, intr-un singur punct. Respirațiile s-au unit parcă într-una singură. Socrate priveşte peste sală, de parcă ar vrea să radiografieze fiecare suflet.

— M-au bucurat mai ales răspunsurile spontane – continuă el –, cele care vă reprezintă pe voi.

— Dar de unde ştiți dacă ne reprezintă sau nu? întreabă Georgescu, folosind aplombul lui obişnuit (este elevul care, cu prilejul primei lor întâlniri, la întrebarea: „Dar pe mine ştiți cum mă cheamă?" răspunsese, şmechereşte, „Socrate!").

Profesorul se gândeşte o clipă...

— Tu ți-ai semnat „extemporalul"? îl întreabă el apoi, privindu-l țintă.

— Nu! răspunde elevul.

— Să încercăm atunci să-l identificăm! spune Socrate.

Copiii, toți, sunt foarte curioşi... Dirigintele răsfoieşte hârtiile, citind, pentru sine, de ici, de colo, câte ceva. După câteva zeci de secunde, alege una dintre ele...

— Iată – zice el –, la întrebarea: „Cum aş dori să fie dirigintele meu", tu răspunzi: „În primul rând, aş vrea să fie un om de caracter!"... Ei, ce spui, am nimerit?

— Da! răspunde elevul, foarte surprins.

— Bun! Bravo! exclamă Socrate, râzând. Adică, „bravo” mie, nu?! De acord?

Elevii se amuză.

— Şi-acum să vedem: ce înțelegi tu prin *caracter*?

Georgescu înghite, de câteva ori, în sec, încercând să explice:

— Adică..., de exemplu..., să fie înțelegător față de problemele noastre..., să nu ne reclame la doamna directoare pentru orice...

Câțiva elevi încep să râdă...

— Mda! spune Socrate... Vezi, Georgescule – continuă el tu ai folosit noțiunea asta aşa, din teribilism..., ca să impresionezi, cum ai mai încercat şi altă dată...

Elevul îşi coboară privirea...

— Acum ai înțeles de ce am putut să identific „extemporalul” tău? ... Şi chiar mi-ai dat o idee – adaugă profesorul: să discutăm, în ora următoare, despre *caracter*! Ce zici, te pregăteşti?

— Sigur, domnule profesor, răspunde Georgescu.

— Bine! Atunci e bine! Şi voi să vă pregătiți! Cu toții! completează dirigintele, privind spre ceilalți. Orice temă propusă pentru dezbatere se constituie în *problemă* a fiecăruia dintre voi! Țineți minte acest lucru, fiindcă n-o să-l mai repet!...

Desprinzând o altă pagină, Socrate citeşte o afirmație pe care el însuşi o subliniase cu roşu: „În nici un caz să nu fie ca Isoscel!” întorcând pagina, citeşte şi semnătura: Popescu Valeriu. Ridică ochii de pe „extemporal”.

— Cine e Popescu Valeriu? întreabă, privind, din nou, peste sală.

— Eu! răspunde, ridicându-se, un băiat pirpiriu, cu ochelari.

— Tu o cunoşti pe... doamna profesoară?

— Eu n-o cunosc! Fratele meu, care este într-a douăşpea, o cunoaşte!...

— E bine – spune Socrate apăsat – ca atunci când afirmi ceva s-o faci în baza părerilor tale! Ne-am înţeles?

— De ce, domnule profesor? ripostează elevul, doar toată lumea ştie că...

— Nu mă interesează ce cred alţii că ştiu... După părerea mea, persoana în cauză este o profesoară severă, dar dreaptă. Iar dacă unii nu o au la inimă, asta e... din cauza exigenţei sale... Iată, eu asta ştiu şi asta spun!

Elevul rămâne descumpănit... Se aşază... Mai mulţi copii îl întreabă în şoaptă:

— Despre cine e vorba? Despre cine e vorba?

— Isoscel! Isoscel!

— Mă iertaţi, domnule profesor, intervine Maria, o elevă care, în clasă, stă în prima bancă şi pe care Socrate a numit-o responsabila colectivului, ne-aţi promis c-o să ne răspundeţi la o întrebare, adică: „Ce fel de elevi vă doriţi?”

— Ce fel de elevi îmi doresc eu? spune Socrate, coborând de pe podium şi apropiindu-se de ei... Voi ştiţi cine a fost Fidias?

Câţiva elevi ridică mâna, printre care şi Georgescu.

— Vrei să-ţi iei revanşa? îi zice Socrate, privindu-l. Hai, spune!

— Contemporanul lui Socrate! răspunde elevul cu siguranţă. Secolul V, înaintea erei noastre... Grecia antică. Numai că el a fost sculptor...

— Bravo, Georgescule! îi spune Socrate, cu simpatie.

Pe faţa băiatului înfloreşte o lumină. Colegii îl privesc şi ei cu căldură, impresionaţi de răspunsul lui documentat, precis... Se vede treaba că i-a servit ironia dirigintelui, din ora anterioară.

— Ştiţi cum spunea Fidias că procedează, ca să dea viaţă statuilor sale? continuă profesorul.

Copiii sunt numai ochi şi urechi...

— Simplu: că dă deoparte marmura de prisos!... Aşadar, să scoatem la lumină tot ce e frumos în noi!... Şi, în acelaşi timp, să ne înnobilăm cu tot ceea ce are lumea mai bun! Sigur, e cam general spus... Dar cine poate să dea o definiție a perfecțiunii?!...

— Aoleu, chiar elevi perfecți?! exclamă fata, zâmbind.

— Ei, măcar pe-aproape!... glumeşte Socrate.

— Dar balul, când o să fie? întreabă elevul cu părul „lins”.

— A, „balul bobocilor”? În curând! răspunde Socrate. Chiar voiam să vă spun: o să pregătim şi un mic program artistic. Aşa că... cine crede că e talentat, că ştie să cânte, să recite, să danseze, mă rog..., să vină joi, în sala de festivități, la ora treisprezece! Eu voi fi acolo. M-a însărcinat directoarea să răspund de spectacol. Vă aştept!...

6

În clasa a XI-a B, Isoscel, cu un gest categoric, declară sentențios:

— Deci ne-am înțeles, puişorilor, la programul artistic pentru „balul bobocilor” nu participă decât cine are notă bună la matematică!

— Iată o relație perfectă! remarcă, ironic, Tudor către Doru.

— Aşa că tu, Mitroi, şi tu, Buzescule, continuă Isoscel, Iară să-l audă, pofta-n cui!

în această clipă, Geta îi dă cu cotul lui Ionică:

— Ai scăpat! îi şopteşte ea.

— Taci din gură, nu cobi! răspunde băiatul, trăgând cu ochiul la Isoscel, să nu-l vadă. Dar, parcă citindu-i gândurile, profesoara îndreaptă privirea spre el, ațintindu-l:

— A, uitasem! Nici tu, Ionică puişor! Că şase încă nu-i o carte de vizită!

— Doamnă profesoară – sare Ionică, ridicându-se –, dar cu sunt în formaţia şcolii, nu ştiţi? Cânt la baterie!

— Aşa e, doamnă – intervine Mihai –, fără Ionică nu se poate! Efectiv nu se poate!

— Daa?! întreabă, cu mirată ironie, Isoscel. Bine! Bine! Fie!... Dar să ştii, dragule – continuă ea, cu un zâmbet acoperit de gheaţă –, că nu scapi! O să am mare grijă de tine: te voi asculta în fiecare oră!...

Ionică înghite cu greu aceste „calde" promisiuni, ce i se aşază în gât precum nişte noduri ţepoase.

— Doamnă dirigintă – se ridică acum Dana, care stă în prima bancă ne-am gândit să vă rugăm... să organizăm şi noi o excursie...

— Şi nişte vizite! intervine Geta.

— La fabrica de ciocolată! mormăie Ionică, stârnind râsul colegilor din jur.

— ... că şi anu' trecut – continuă Dana – am avut activităţi frumoase... cu domnul profesor de filozofie...

Isoscel are o uşoară crispare...

— Veţi fi făcut voi, dar până una-alta, mai avem de învăţat – răspunde ea, luând catalogul şi îndreptându-se spre uşă, fiindcă în clipele acelea soneria anunţa sfârşitul orei.

Buzescu, un băiat al cărui chip e marcat de o nelinişte interioară, porneşte în urma profesoarei...

— Doamnă dirigintă, i se adresează el respectuos, vă rog toarte mult, vreau să recit şi eu ceva la spectacolul acela...

— Puişor – răspunde inflexibil Isoscel –, mie nu-mi place să repet: când spun nu, rămâne nu!

Faţa băiatului se întunecă şi mai tare. Ochii i se încălzesc, ca la o comandă, iar buzele îi capătă un uşor

tremur. Ar ti dorit, parcă, să mai spună ceva, dar profesoara i-a întors spatele, plecând spre cancelarie.

— Adriane – i se adresează Tudor, apropiindu-se de el şi bătându-l prieteneşte pe umăr (era şi mai înalt ca acesta) curaj, băiatule! Nu se termină lumea cu „poruncile” lui Isoscel! Şi-apoi, cine te obligă să le respecţi neapărat? Dacă vrei să reciţi, fa-o, flăcăule!...

Buzescu priveşte lung în urma lui Tudor care, acum, se îndepărtează pe culoar...

7

În sala de festivităţi a liceului, în apropiere de scenă, formaţia de muzică a şcolii, în care Mihai cântă la chitară, Ionică este mai mare peste baterie, iar Geta e stăpâna microfonului, repetă „Marşul bobocilor”, un şlagăr antrenant şi inspirat – imagine sonoră şi plastică, chip de sunet şi cuvânt ce surprinde avânturile anilor de cântec ai adolescenţei.

În partea opusă a sălii, Socrate şi Luminiţa ascultă o recitare a Rodicăi – fata care, în prima zi de şcoală, venise lângă Doru, în poarta liceului, şi-l luase de braţ, cu dezinvoltură, în prezenţa Ancăi. Cu afectare, intonaţie şi apăsări total nepotrivite, eleva, împopoţonată cu tot felul de funde în păr, striveşte parcă fiecare cuvânt dintr-o strofa a poeziei „Dorinţa”, de Mihai Eminescu:

Vom visa un vis ferice,
Îngâna-ne-vor c-un cânt
Singuratece izvoare,
Blânda batere de vânt!...

Socrate nu mai poate răbda şi intervine:

— Rodica, aceste versuri trebuie spuse simplu, simplu, înțelegi, fără nici un fel de accent teatral, fără apăsări... E doar Eminescu!...

— Domnule profesor, sare fata, ofensată, pe acelaşi ton de afectare, dar cu poezia aceasta mă prezint la Institut! Dau la teatru! Mă pregătesc de mult!

Socrate oftează, neputincios, în timp ce se uită spre Luminița.

— Mă rog, continuă, să vedem! răspunde el.

Eleva îşi ia avânt şi trece la următoarea strofa, rostogolind rar, dar cu îndârjire fiecare cuvânt, în aşa fel încât să se audă parcă fiecare sunet:

Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri!...

Exasperat, Socrate conchide:

— Rodica, nu merge, nu merge, înțelegi? Şi, cred că ar fi bine să te mai gândeşti şi la ce vrei să faci cu examenul acela! în orice caz, aşa n-ai nici o şansă, în afară de aceea de a te face de râs! îmi pare rău, dar nu pot să te mint!

Fata, enervată, întoarce spatele, fâlfâindu-şi fundele din păr, şi părăseşte scena. Socrate zâmbeşte semnificativ, privind în urma ei.

— Ca să vezi! exclamă Luminița.

— Ei, dacă toți câți visează să devină actori ar şi deveni...

— N-ar mai fi cine să dreagă ciubotele, vorba lui Creangă.

— Rău e că cineva o încurajează – şi pe ea, şi pe alții, de aceeaşi „valoare” –, luând banii părinților de pomană!...

— Cine urmează? întreabă Luminița.

— Eu,... Buzescu Adrian, din clasa a XI-a B.

— E elevul lui Isoscel, precizează Socrate.

— Domnule profesor, intervine Tudor, apărând timid, din culise, vă rog să mă iertați, doar o clipă..., v-am adus cartea...

— Bine, Tudore, las-o acolo! spune Socrate, arătându-i un scaun. Băiatul aşază cartea pe locul indicat, dar parcă ar mai vrea să spună ceva.

— Ei, ce mai e? îl întreabă profesorul.

— Mi-ați promis şi *Estetica* lui Hegel...

— Îmi iau promisiunea înapoi. Nu ți-o mai dau. E prea grea pentru tine! Lasă că-ți găsesc eu altceva. Apoi, întorcându-se spre Buzescu:

— Ia să vedem ce ştii?!

— Pot să recit o poezie? spune băiatul.

— Poftim! îl îndeamnă Socrate.

— Ştiți..., e o poezie pe care am scris-o eu..., îndrăzneşte el să mărturisească.

— Ce vorbeşti?! Foarte bine! Să te-auzim!

Buzescu începe să recite cu un glas cald, vibrând de emoție şi parcă de o adâncă suferință:

Faldurile gri, de ceață,
Tremură pe străzi pustii
Peste ramuri fără viață,
Peste paşii mei târzii...

Norii stau gata să cadă
De pe polițe de cer...
Eu măsor aceeaşi stradă
Tot mai singur, mai stingher!...

Luminița şi Socrate l-au ascultat cu atenție.

— Buzescule, spune profesorul, se simt nişte influențe, dar nu e rău! Nu e rău deloc! De ce n-ai venit până acum la cercul nostru?

— Ştiți..., eu..., se bâlbâie băiatul, pe fața căruia a înflorit o bucurie simplă, frumoasă...

— Mi-a plăcut şi cum a recitat! intervine Luminița. Dar poezia mi se pare prea tristă pentru „balul bobocilor”. Nu se potriveşte cu atmosfera de tinerețe, de exuberanță.

— N-ai ceva care să... „rimeze” mai bine? îl întreabă Socrate.

— Nu, ... nu prea! răspunde trist Buzescu.

— Îți place Topârceanu?

Chipul băiatului se luminează.

— Da! se aude glasul lui.

— Ei, ce zici, reciți „Rapsodii de toamnă”?

— O-nvăț! Am avut-o în manualul de-a VIII-a!

— Bine! Să te văd! Uite, scriu aici... Ne vedem poimâine! ...

În timpul acesta, de elevul de serviciu, aflat pe holul de la intrarea în liceu, se apropie un bărbat între două vârste: are un chip distins şi e îmbrăcat într-un costum elegant.

— Doamna profesoară Luminița Cernea este în şcoală? îl întreabă el pe elev.

— Da, e-n sala de festivități! E ocupată! răspunde băiatul.

— Poți să-i duci un bilet?

— Sigur că da!

Bărbatul între două vârste scoate stiloul din buzunar şi scrie câteva cuvinte pe-o hârtie, pe care-o desprinde dintr-un carnețel.

O pune apoi într-un plic şi i-l înmânează elevului.

— Aşteptați vreun răspuns?

— Nu, îi dai plicul şi-atât! îți mulțumesc!...

În vreme ce pe scenă o fată spune un monolog, în sală apare elevul de serviciu, cu plicul în mână.

— Mă iertați – zice el –, a căutat-o cineva pe doamna profesoară. V-a scris un bilet – adaugă, adresându-se Luminiței.

Aceasta ia plicul, scoate biletul şi-l citeşte. Expresia feței i se schimbă.

— S-a întâmplat ceva? O veste neplăcută? o întreabă Socrate.

— Nu, nimic important! răspunde profesoara, căutând să pară cât mai firească.

Socrate o priveşte lung...

Capitolul III

1

Dintr-o mică tribună, Anca urmăreşte, cu emoţie, partida de tenis, în care Doru este unul dintre jucători. Este o miză importantă: cine câştigă acest meci se califică în finala pe Bucureşti.

Reuşise s-o convingă şi pe verişoara ei, pe Mihaela, să vină. Acum, aceasta, mai puţin prinsă de jocul de pe teren, o priveşte cu coada ochiului pe Anca.

Doru execută, în acest timp, o lovitură spectaculoasă, care stârneşte entuziasmul publicului. Anca se ridică şi bate din palme.

— E grozav, nu-i aşa? o întreabă ea pe Mihaela, aşezându-se.

— Nu mă pricep, da-mi place! răspunde studenta, amuzată.

Jocul se reia. Publicul priveşte cu încordare desfăşurarea ultimelor momente ale partidei. Doru câştigă, în urma unor lovituri la fel de spectaculoase, întinde, peste fileu, mâna adversarului şi se-ndreaptă, bucuros, spre Anca şi spre Mihaela.

— Eşti mare, Dorule! Te felicit! îi spune Mihaela, în timp ce Anca îl sărută. Din cauza ta am pierdut seminarul la criminalistică. Da' nu-i nimic! Succes mai departe! La

amândoi! adaugă Mihaela, cu o anume semnificație. V-am pupat şi m-am dus... Într-adevăr, îi sărută în fugă şi pleacă.

— Stai! Stai! Unde pleci? Şi cu înghețata ce facem? Am promis că fac cinste, dacă o să câştig! Mă țin de cuvânt!

— Altă dată! răspunde Mihaela, făcându-le cu mâna. Mănâncă Anca şi porția mea. Dar vezi, ai grijă să n-o doară gâtul!... Râde, în timp ce se îndepărtează de ei şi de teren, pornind-o în fugă pe-o alee din apropiere.

— Drăguță – verişoara asta a ta! remarcă Doru.

— Bineînțeles! e de acord Anca. Toate fetele din familiile noastre sunt frumoase!

— Iar tu eşti cea mai... dintre ele! spune băiatul, apropiind-o de pieptul lui şi sărutându-i părul ca razele de soare...

2

La ora aceasta, Cişmigiul începe să respire din ce în ce mai liniştit. Forfota de pe alei a obosit parcă dintr-o dată, iar băncile, scaunele, acum în întregime aproape goale, rămân străjeri muți în apărarea zonelor de verdeață şi flori.

0 boare de vânt şopteşte – nu se ştie ce – printre ramuri şi câte-o frunză mai naivă se încredințează în mâinile ei, rupându-şi firul vieții şi pornind-o în zbor...

Lângă debarcader, Doru întinde o mână Ancăi, ajutând-o să păşească în barcă. Anca e temătoare, barca se balansează şi amândoi sunt cât pe ce să se răstoarne. Băiatul potoleşte însă repede clătinarea. Apucă apoi lopețile şi începe să vâslească, privind-o, în acest timp, cu tandrețe pe fată... Amurgul pune culori calde pe lac...

— Ce frumos vâsleşti tu! Când mă-nveți şi pe mine? spune Anca.

— Păi, când să te-nvăț, că tu tot timpul eşti cu toceala?!

— „Repetitio mater studiorum est!”...

— Of, ce filozofie! Parc-ai fi fata lui Socrate!

— Dar ce ai tu cu el? întreabă, amuzată, Anca. Nu încapi în filozofia lui?

— Cred că nu prea mă are la inimă! Dacă-i plăcea tenisul, era altceva. Aveam dialog!

— Şi dialogul numai pe probleme de tenis se poate?

— Ştii, Anca, în viaţă nu poţi să alergi pe mai multe culoare deodată. Şi *culoarul* meu e tenisul!... Uite, când simţi racheta aici, în mână (îşi arată mâna, ca şi când ar purta în acele momente racheta), şi când ştii că, dintr-o simplă zvâcnire, din articulaţie, faci un voleu care ridică sala-n picioare..., află că atunci ai sentimentul că eşti şi tu un *Socrate*!...

Anca îl priveşte cu admiraţie... „Cine ştie, s-ar putea să nu mă fi înşelat..., îşi spune ea, în gând. Oricum, când crezi în ceva şi când te baţi cu tot ceea ce ai tu mai bun ca acel ceva să devină viaţa ta – stea menită să-ţi lumineze paşii devenirii, cu arcuri la tălpi – înseamnă că inspiri aer dintr-o sursă cu sorţi de izbândă, că orizontul, oricât de departe, îţi va ajunge, mai devreme sau mai târziu, sub degete!”...

Barca celor doi se loveşte de a altor tineri, trezindu-i din acel moment de visare şi de meditaţie:

— Noroc că obstacolul ce ne-a ieşit în cale m-a coborât de pe soclu, altfel riscam să devin, de pe-acum, nemuritor! zice Doru, în vreme ce îndepărtează barca de locul ciocnirii...

— Da, e bun câte un asemenea noroc, care ne trage, la timp, de mânecă, împiedicându-ne să devenim prea mari, în vremea necoacerii..., răspunde fata, cu gândul şi cu ochii dincolo de chipul ce-l avea în faţă...

De fapt, în preajma Ancăi, Doru se afla într-o permanentă stare de alertă. O iubea nespus de mult şi era, în acelaşi timp, mândru că Anca ţine la el. Dar înţelegea bine că fata e mult mai profundă, că avea o cultură incomparabil mai

solidă, mai bine aşezată... „Cu Socrate toată ziua alături, ziua şi noaptea, nici nu se putea altcum!” – trăsese el, cândva, o concluzie. Pe care însă, repede, o amendase: „Nu, nu, e nedrept să gândesc aşa... Sigur, Socrate îşi are rolul său... Este de ajuns să-l vezi şi el să se uite la tine, ca să simţi că parcă te-ai golit de suflet, că ţi l-a luat în stăpânire... şi că poate să facă ce vrea cu tine...” El, Doru, „marele Doru”, aproape neînvinsul de pe terenul de tenis, avea emoţii chiar şi atunci când doar se întâlnea cu Socrate. Intra în această învolburare a lui şi efectul faptului că intuia, la profesor, o reacţie negativă faţă de el, care-l întrista mult. Şi-ar fi dorit ca Socrate să-l privească altfel – sigur, cu simpatie – sau, cel puţin, să fi stat de vorbă deschis, „ca-ntre bărbaţi”, şi să-i fi spus: „Ascultă, băiete, nu-mi placi şi gata! Nu te priveşte din ce motive, dar asta e, nu-mi placi! Aşa că, fa bine şi las-o pe Anca în pace!” „Şi dacă mi-ar fi spus aşa ceva? se pomeni băiatul întrebându-se. Aş fi lăsat-o, oare..., pe Anca?” „în nici un caz!” veni răspunsul lui categoric. „Păi, vezi?”... „Da, dar atunci am fi ştiut clar pe ce poziţii ne aflăm!” „Şi?”... „Şi poate că ne-am fi căutat alte mijloace de luptă!”... „Care «*ne-am*»?” „Eu, adică!”... „Hm!” zâmbi un gând al lui Doru, un gând năstruşnic care, de cele mai multe ori, îi dădea peste cap orice hotărâre, oricât de bine ticluită şi aşezată ar fi fost... Gândul acela... sau sentimentul acela, ori starea aceea, o anume stare – băiatul nu se străduise niciodată s-o califice precis, s-o aşeze în „cutiuţa” ei... după cerinţele încadrării ştiinţifice – odată se învârtejea prin el, din te miri ce, desprinzând un anume resort – mereu acelaşi – care-l determina pe el, Doru, să iasă în afară, în general, *altfel* decât şi-ar fi dorit, „altfel” acesta însemnând, de obicei, într-un chip brutal, sau cel puţin lipsit de menajamente, fără politeţe... Regreta, sigur, de fiecare dată, dar nici că făcea

vreun gest, ceva, care să repare, cât de cât, ceea ce stricase...

În realitate, Doru era un timid – şi el ştia acest lucru foarte bine...

... Se născuse cu un anume handicap... La un an după un frate al lui, trebuia să vină el... Sosise termenul... Mama, internată în spital, îl aştepta. Dar, nu se ştie precis din ce motive, el, Doru – cum aveau să-l numească –, parcă se răzgândise, nu voia să părăsească ființa mamei... Şi-atunci... l-au forțat... Şi, forțându-l...

Abia pe la un an, când începuse să meargă „în picioare", părinții au observat că mâna lui dreaptă e puțin mai scurtă decât cealaltă şi că el, în general, se fereşte s-o folosească, în tot ceea ce făcea, se baza, cu deosebire, pe mâna stângă, pe cea dreaptă o ținea pe lângă corp, aproape nemişcată.

„Te doare?" îl întrebau părinții, forțându-l s-o mişte, s-o ducă la spate, s-o pună pe cap... El nu prea ştia ce să răspundă – nici mai târziu, după câțiva ani, când ajunsese să vorbească bine –, încerca să execute mişcările ce i se solicitau, dar arareori reuşea. Era, undeva, ceva blocat şi copilul simțea că nu neapărat în regiunea mâinii, în ceea ce ținea de ea. De aceea, de la o vreme, începuse să-l supere orice fel de îndemn care, indiferent de scopul urmărit, se concretiza, cel mai adesea, în porunca: „Dorule, cu dreapta! Cu dreapta, Dorule!" Acționează, deci, cu dreapta!... Părinții şi doctorii, pe la care a fost purtat, îi doreau, fără îndoială, binele... Dar pe el, lucrul acesta ajunsese, pe la vreo patru-cinci ani, când mergea de-acum la grădiniță, să-l supere teribil.

Odată, în preajma unui An Nou – era atunci în clasa a treia –, tatăl său, strungar la o mare uzină, le adusese, printre alte daruri, nişte popice şi două bile, cu care să le doboare...

Era într-o seară, o sâmbătă sau o duminică seara. Veniseră pe la ei nişte rude. Discutau, beau, mâncau în sufragerie. El, Doru, şi cu fratele său, Alexandru, se jucau, fie în camera lor, fie în holul apartamentului (aveau un hol mare, cât o cameră).

La un moment dat, Alexandru a instalat popicele în hol şi-a început să le doboare. De câteva ori a mai greşit..., apoi a căpătat îndemânare şi fiecare bilă trimisă dărâma totul...

Părinţii şi musafirii l-au observat, prin uşa deschisă a sufrageriei. Văzându-i performanţele, îl lăudau, care mai de care.

— Dorule, nu încerci şi tu? s-a auzit glasul strungarului.

De această solicitare se temea şi Doru. Stătuse cât stătuse şi privise la joaca fratelui său, care se uită spre el cu o anume superioritate, şi-apoi se retrăsese în camera lor, a copiilor, unde instala acum liniile unui trenuleţ electric.

— Nu, pe mine nu mă interesează popicele! a răspuns copilul.

— Minte! Se teme! a intervenit Alexandru. Cu *ciunga* lui n-o să nimerească niciodată!

Tatăl s-a apropiat de băiatul lui cel mare; acesta, văzându-l întunecat la faţă, a îngheţat.

— Repetă ce-ai spus! i-a ordonat el.

— Da, cu *ciunga* lui n-o să nimerească niciodată! a reluat Alexandru, cu o voce rea şi cu dispreţ pe faţă... Ce te miri, toţi copiii din bloc şi de la şcoală îi zic *ciungu'*!...

Tatăl i-a trăsnit o palmă, de i-a înflăcărat obrazul...

— Cu „ciunga" aceea am auzit că te apără el de toţi copiii, care te bat, ca pe un nătărău ce eşti! Piei de-aici, să nu te mai văd!

Alexandru, fără să plângă, s-a retras într-o altă cameră din cele patru, câte avea apartamentul.

Doru a închis uşa. Ascultând ceea ce spusese fratele său, a simţit cum i se urcă, parcă din stomac, un nod în gât,

după care lacrimile au început să i se prelingă pe obraji... Într-adevăr, de câte ori Alexandru se lua la harță cu copiii şi se afla în încurcătură, încercând să scape cu fuga – fiindcă era fricos –, el, Doru, intervenea întotdeauna şi se bătea cu adversarii fratelui său „pe viață şi pe moarte!" Sigur că încasa şi el pumni destui, dar lovea cu disperare – aşa că aproape toți copiii de vârsta lor şi chiar unii mai mari puțin începuseră să-i ştie de frică. În asemenea împrejurări, Doru îşi folosea mâna dreaptă din plin, uitând parcă s-o mai menajeze. Acum era de-ajuns să apară la vreo încăierare, că ceilalți se şi potoleau... În schimb, Alexandru, care avea şi o fire duşmănoasă, făcea pe grozavul cu el, cu Doru, față de care îşi încerca deseori pumnii, lovindu-1, fără cruțare, la cea mai mică neînțelegere ce se ivea între ei. Atunci, băiatul cel mic nu răspundea niciodată cu violență. Pe drept sau pe nedrept, se lăsa bătut. Auzind însă vorbele de adineaori, s-a jurat, în gând, că n-o să-l mai apere niciodată. „Şi să mai îndrăznească să mai dea în mine! murmură el. O să vadă ce-o să pățească! Ce dacă e mai mare?"...

A ieşit apoi în hol, a luat jocul cu popice şi l-a dus în cameră. A încuiat uşa. A instalat formele acelea de lemn şi s-a pregătit să trimită o bilă spre ele. Îi venea mult mai uşor să-şi folosească mâna stângă. Chiar a încercat astfel o primă lovitură. Rezultatul a fost destul de bun: mai mult de jumătate din popice au fost dărâmate. Problema era însă... în „ciunga"..., cu ea trebuia să acționeze...

Făcu o încercare... Efect – zero! Mai întâi că nici n-avea aceeaşi forță în ea ca în stânga. Apoi, constată că nu putea s-o țină în aşa fel încât palma întreagă să fie spre față, adică spre direcția popicelor. De aceea, bila aruncată se dusese în cu totul altă parte decât spre locul ales de copil.

Încercă să-şi îndrepte mâna. Atunci observă, încă o dată, ca în timpul exercițiilor de gimnastică medicală pe care, zilnic, trebuia să le execute, că un muşchi, ce pornea de la

umăr, nu-l ascultă. (Văzuse el că, de mai multe ori, doctorii care-l controlaseră se opreau în zona aceea şi-i cercetau mâna, dar nu băgase lucrul acesta în seamă...) Scrâşni din dinți, luă, din nou, bila şi făcu un efort să-şi rotească mâna, cât mai mult, spre față. O durere puternică îi săgetă brațul, închise, pentru o clipă, ochii. Apoi, cu palma orientată spre popice, dădu, încet, drumul bilei. Aceasta îşi urmă traiectoria imprimată, ajungând drept în mijlocul cuibului lor şi retezându-le, parcă, la toate, picioarele... Băieţelului îi veni să strige de bucurie. Dar nu scoase nici cel mai mic sunet. Se temea să nu fie doar o întâmplare. Repetă, de zece-cincisprezece ori, mişcarea făcută. La început mai greşi, dar, de la o vreme, simți că mâna e în stare să-l asculte, că poate deci să execute bine lovitura. Atunci izbucni în râs şi, trântindu-se pe canapea, îşi strânse genunchii lângă piept şi, aşa, ca un ghem, se rostogoli într-o parte şi alta, minute în şir...

— Alexandre – spuse Doru, deschizând uşa camerei în care fratele său meşterea ceva cu nişte sârme –, vrei să facem un concurs? (Scosese, între timp, popicele în hol şi le aşezase în poziția de joc, fără să fie observat de nimeni.)

— Ce fel de concurs? întrebă fratele mai mare, încă bosumflat.

— Cu popicele! răspunse Doru: cine doboară mai multe, dintr-o singură lovitură, câştigă!... Poți să-ți foloseşti oricare mână vrei, iar eu am să lovesc cu... *ciunga*!

— Săracul de tine, vrei să te faci de râs neapărat!

— După ce m-ai făcut tu, nu mai are nici o importanță!...

— Doamne – îşi spuse mama care, trecând de la bucătărie spre camera cu musafiri, auzise schimbul de replici –, copiii ăştia vorbesc ca nişte oameni mari...

— Ei, te prinzi sau nu? mai întrebă Doru.

— Bineînțeles! răspunse Alexandru.

— Vreau însă cu martori!

— Cu atât mai bine!

„Martorii” – părinții şi rudele – erau prezenți cu toții.

Alexandru, cu zâmbetul lui disprețuitor pe față, se pregătea să lovească. Bila a pornit, izbind în plin. Două popice, nu se ştie cum, au rămas totuşi în picioare. Băiatul şi-a muşcat buza de jos, aproape să-i țâşnească sângele.

— Poftim, să vedem ce scofală faci! s-a auzit, după câteva clipe, glasul lui, în timp ce împingea bila cu piciorul, spre Doru. Acesta ridică, cu stânga, gogoloiul acela de metal, cântărindu-i parcă greutatea. Il trecu apoi în mâna dreaptă...

Toți ochii îl priveau țintă. Obrajii lui Doru schimbaseră, pe loc, culoarea de jar cu aceea a frunzelor în prag de toamnă.

Mâna dreaptă se răsuci încet şi băiatul simți că parcă a întors un arc în porțiunea aceea de muşchi încordați. Durerea străbătu locul respectiv ca un fir de foc, dar brațul nu tremură. Spre mirarea tuturor, pe buzele copilului se născu un zâmbet timid...

Străbătând o traiectorie foarte precisă, bila trimisă de Doru s-a repezit peste cuibul popicelor, hotărâtă să-l facă țăndări. Şi l-a făcut; într-o secundă, toată „zidirea” era la pământ!...

... Din primăvara acelui an, Doru a început să se învârtă în jurul unui vecin de apartament care, în fiecare după-amiază, mergea undeva, pe un teren, să joace tenis. Nenea Vlad – „arhitectul”, cum îl numeau oamenii (pentru că, într-adevăr, era arhitect) – i-a pus şi lui racheta în mână. () vreme a jucat cu el, apoi, încurajat de acesta, a devenit membru al unui club sportiv. Progresele erau evidente, de la lună la lună, iar mâna lui dreaptă, după asemenea exerciții şi eforturi, a devenit, nu peste mult timp, *normală*.

Ruptura sufletească față de Alexandru, pornită atunci, s-a adâncit însă. Când a trebuit să intre la liceu, şi-a ales altul decât cel în care învăța fratele său. Şi de părinți s-a îndepărtat întrucâtva, când a înțeles că aceştia nu privesc cu ochi prea buni preocuparea sa pentru tenis.

„Sportul e bun aşa, pentru mână, de exemplu, spuneau ei, dar nu e o treabă serioasă. Uite, Alexandru o să intre la Electronică... Tu de ce nu vrei să faci o meserie serioasă? !" îl întrebau. Nici premiile şi nici medaliile câştigate nu-i clintiseră din convingerea lor „că-şi pierde timpul". „Bine, dar am să urmez AEFS-ul, o să ajung profesor!" le răspundea el.

„Profesor de sport! Mare scofală!"

„Dar voi ce «mare scofală» sunteți? îi venea lui Doru să-i întrebe: unul lucrează la strung, celălalt (cealaltă, de fapt), la războiul de țesut!"

Nu-i întreba însă, ştiind că i-ar jigni. Îşi iubeau meseriile, erau oameni serioşi, lucrau cu suflet... şi cu mare pricepere, din câte aflase... După capul lor, doreau ca ei, copiii, să fie mai bine, să urce pe o altă treaptă. Lucru firesc! Foarte bine! *Nebinele* începea, după părerea lui Doru, de la discriminări: adică – de ce *electronica* era mai mult decât tenisul? Tot astfel – extindea el judecata, orânduită pe asemenea coordonate – de ce filozofia, ori medicina? De ce? Şi, pentru că nu înțelegea, nu putea şi nici nu voia să înțeleagă, atunci se revolta.

La drept vorbind, nu dorea să se revolte – pentru că, de mult, înțelesese că nu merită, adică n-are, domnule, de ce...

„Păi, bine, când eu?... Şi-atâta lume cască ochii la mine, şi mă aclamă, şi... De ce să socotesc că ei, d-alde Alexandru, Socrate sau chiar Anca... sunt mai... De ce?" Uite, şi de-aia, în diverse împrejurări, se dezbumba butonul acela de dinăuntru, şi-atunci, oglinda limpede, la care trudea, uneori, săptămâni şi luni întregi (adică: „să fii aşa, şi aşa,

pentru că aşa se cuvine şi pentru că, la urma urmei, aşa simți, aşa eşti...") se făcea țăndări! Era ca o explozie şi el nu mai vedea dâra aceea de lumină bună. Şi, nemaivăzând-o, parcă ce – gropile atâta aşteaptă: să calci în ele!

3

Anca râde cu poftă, în timp ce dansează cu Doru. Probabil că băiatul i-a relatat o întâmplare cu haz, de la şcoală, fiindcă fata întreabă, cu răsuflarea tăiată:

— Şi Isoscel ce-a zis?

— S-a făcut „echilateralĂ"! răspunse Doru...

... După plimbarea pe lac, se îndreptaseră spre discotecă, pierzându-se şi ei în mulțimea tinerilor cuprinşi de armoniile muzicii şi ale dansului, de voia bună.

Printre perechi pot fi zăriți Ioana şi Alexandru, foştii elevi ai lui Socrate, care veniseră, la începutul anului şcolar, la liceu, să-şi salute profesorul...

... Dansul se termină. Cineva din orchestră anunță că începe o nouă melodie, care ocupă primul loc în „topul tinereții". Anca şi Doru dansează mai departe. Băiatul are unele mişcări evident căutate – ridică brațele într-un anume fel, se răsuceşte, din când în când, mă rog, „acrobații", cum ar spune Socrate.

— Tu fără „farafastâcuri" nu eşti în elementul tău, aşa-i? îi spune Anca, puțin deranjată.

— Țin de „farmecul personal" – răspunde băiatul, râzând şi, după câteva clipe, mai face o piruetă, şi încă o piruetă, şi încă una...

Anca, obosită şi, în parte, nemulțumită, îi propune să se oprească. Doru acceptă, luând-o de mână şi, retrăgându-se într-o latură a sălii, puțin mai liniştită, se aşază pe-o bancă.

— Uitasem – spune Doru –, mâine după-amiază mergem la box. E o gală – rupere de nori!

— Nu mergem la nici un box! ripostează, cu hotărâre, Anca.

— Mă rog... sensibilități de domnişoară... Dar un concert de muzică uşoară *ați* putea suporta?

Fata, care are o clipă de ezitare, îi răspunde:

— Dorule, tu suporți ceva foarte serios? îl întreabă ea, căutându-i privirea.

Băiatul o cercetează nedumerit.

— Te-ai gândit vreodată că-mi caut şi eu un culoar în viață?

— Caută, dragă, cine te opreşte?! răspunde el, zeflemitor. Simțea că resortul acela, de dinăuntru, mai greu de controlat, scapă iarăşi din poziția de echilibru.

— Timpul! Nu-ți dai seama că trebuie să şi-nvățăm?

— Aha! Am înțeles! Domnul Socrate doreşte ca fiica domniei sale...

— Tata nu vrea nimic!

— Şi-atunci, cine, mă rog?

— Eu! spune Anca cu fermitate. Şi încă ceva: te rog să renunți la aerele tale de „tip dur”. Ți-a intrat în cap că eşti mai interesant dac-o faci pe grozavul!...

— Ascultă, Anca, tu chiar vorbeşti serios? întreabă Doru, supărat de-a binelea.

— Da! se aude glasul ferm al fetei.

— Şi ți se pare că-ți stau eu în cale?... Atunci...

— N-ai înțeles nimic! exclamă Anca, enervată. Eşti un superficial!

— Şi tu o tocilară şi o încuiată! Şi cu asta te-am salutat! răspunde băiatul, aproape fără să se gândească, în timp ce se ridică şi-i întoarce spatele, pornind-o spre ieşire.

— Dorule, stai! Ai înțeles anapoda! strigă Anca în urma lui, strecurându-se printre perechile de dansatori.

Ioana, dansând cu Alexandru, o vede pe Anca trecând agitată pe lângă ei.

— Nu e Anca lui Socrate? întreabă ea.

— Ba da! confirmă Alexandru, oprindu-se din dans şi pornind în urma fetei.

Între timp, Doru a ajuns la uşă. Anca vine lângă el şi-l ia de braţ, cu tandreţe.

— Ce mai vrei? întreabă el bosumflat, scuturând mâna cu un gest brutal.

— Am întârziat! Tu ştii cât e ora? spune ea, privindu-şi ceasul de la mână. Trebuie să plecăm imediat. Cred că tata e foc şi pară!

— Dacă e „foc şi pară" – îi răspunde Doru caustic –, să cheme pompierii: telefon 981!

Ancăi îi vine să plângă, dar se stăpâneşte, muşcându-şi buzele.

— Alo, băiatu'! zice Alexandru, prinzându-l de guler. (Ajunsese lângă ei şi ascultase replica, grosolană, a acestuia.) Cum îţi permiţi? Poate confunzi! Nu ştii cu cine stai de vorbă! adaugă studentul, arătând spre Anca.

— Ce te bagi, dom'le?

— Ascultă, băieţică, scuze pe loc! E fata profesorului meu! zice Alexandru, în timp ce-l ţine, mai departe, de guler.

— Ia mâna de pe mine! ţipă Doru, smucindu-se în acelaşi timp.

— Alexandre, potoleşte-te! intervine Ioana, încercând să-i despartă.

Anca simte că s-a prăbuşit cerul peste ea. Izbucneşte în plâns. Se rupe, brusc, de lângă ei şi iese în stradă. Văzând-o, Ioana îi părăseşte pe cei doi şi începe să alerge după Anca.

Împingându-l pe Doru cât colo, cu un gest de total dispreţ, Alexandru porneşte imediat în urma celor două fete...

Ioana face semn unui şofer de „taxi”, care opreşte în dreptul ei şi al Ancăi. Venind în fugă, Alexandru se urcă şi el în maşină, aşezându-se pe fotoliul din dreapta şoferului. Pe bancheta din spate, Anca plânge în hohote, ascunzându-şi faţa în palme.

— Ei, hai acum, Anca! Potoleşte-te! Gata! De-ajuns! încearcă Ioana s-o liniştească, luându-i capul, ca unui copil necăjit, şi apropiindu-l de pieptul ei.

— Anca, da’ cine-i flăcăul? întreabă Alexandru, cu ironie.

— Te rog, Alexandre! răspunde fata lui Socrate, ştergându-şi lacrimile. Prefer să nu discutăm...

Maşina opreşte în faţa unui bloc. Cele două fete coboară, urmate, la câteva clipe, de Alexandru, care rămăsese puţin în urmă, ca să plătească şoferului...

Anca s-a liniştit.

— Transmite-i *profesorului*, de la „bătrânii” lui liceeni, o „declaraţie de dragoste” – spune Ioana.

— Iar tu, dac-o să mai fie cazul, contează pe mine! adaugă Alexandru, în glumă, arătându-şi muşchii braţelor.

Anca zâmbeşte, îi sărută şi intră în bloc.

4

În ziua aceea Socrate sosise mai devreme acasă. Se apucase să scrie un articol pentru o revistă. Nici nu şi-a dat scama când a trecut timpul. Acum se înnoptase. Îngrijorat, îşi priveşte ceasul de la mână. Se ridică apoi şi face câţiva paşi prin cameră. Ajungând, din nou, lângă birou, îşi opreşte ochii pe fotografia mare, înrămată, a soţiei. Priveşte adânc în ochii „cei mai frumoşi de pe lume” şi simte cum în inimă i se face un gol din ce în ce mai mare...

Se aşază, iarăşi, la masa de lucru...

După câteva minute, uşa se întredeschide şi apare capul bătrânei:

— Mihai – spune ea –, n-ar fi bine să dai un telefon la părinţii băiatului?

— *Buno*, ţi-am mai spus: fii liniştită! îi răspunde Socrate, puţin crispat. Nu s-a întâmplat nimic. Anca are capul pe umeri!

Bătrâna închide uşa şi pleacă bombănind spre bucătărie:

— Păi, da! Ce ştie el, cu *filozofia* lui!

Ajungând în bucătărie, începe să trebăluiască...

— Of, doamne! Dac-ar fi trăit biata maică-sa!... exclamă bătrâna, lăcrimând, ca de fiecare dată când îşi aduce aminte de fata ei, de Ileana... Da' aşa? Ce ştiu bărbaţii?...

Se aude uşa apartamentului deschizându-se. Privirea bunicii se înseninează dintr-o dată. Dă fuga în hol.

Socrate, care a auzit şi el zgomotul uşii deschise, aşteaptă, încordat, în camera sa.

— Nu te duce acuma la el, e ca un arici! îi spune bunica Ancăi. Mai, stai puţin, lasă-l să se potolească singur!

Dar Anca parcă n-ar fi auzit-o pe bătrână. Se apropie de ca şi o sărută pe obraz. Apoi, în faţa oglinzii din hol, îşi aranjează puţin părul, îşi controlează ţinuta şi intră, radioasă, în camera lui Socrate.

— Tată, a fost grozav! exclamă ea. M-am plimbat c barca, am dansat – adaugă, în timp ce se aşază pe spătari de la scaunul profesorului. Îi apropie apoi, puţin, capul d pieptul ei, cu un gest aproape matern, şi începe să-i mângâi părul, cu tandreţe.

Fără să spună o vorbă, Socrate îi arată ceasul...

— Ştiu... am întârziat!... Te rog să mă ierţi!... Dar fost aşa de bine!... În glasul ei însă a tremurat o notă de plâns... Ca să nu se dea de gol, Anca vorbeşte mai departe. M-am întâlnit cu Ioana şi cu Alexandru la discotecă: mi-a zis să te salut!

Profesorul îi întoarce capul şi-o priveşte drept în ochi:

— Tot aşa... orgă de lumini la discotecă? o întreabă el insinuant, înțelegând că fata a plâns.

— De ce? se miră Anca, în prima clipă neînțelegând.

— Ai ochii roşii!... spune el, încercând să zâmbească.. Sau era prea mult fum de țigară?

Fata nu răspunde... Simte c-o apucă, din nou, plânsul.

— Acum du-te la culcare! o îndeamnă Socrate, ca să evite scena. Noapte bună!

— Noapte bună! răspunde Anca, sărutându-l pe obraz şi ieşind, apoi, din cameră...

... Îmbrăcată aşa cum a fost la discotecă, Anca stă pe un fotoliu, privind în gol. Patul, făcut de dimineață, aşteaptă stingher şi parcă fără rost.

Bunica deschide încet uşa:

— Da' ce faci, maică, nu mai mănânci? întreabă ea îngrijorată.

— Nu, bunico! Noapte bună!

— Da' n-apucaşi decât să ciuguleşti, îi spune bătrâna privind la farfuriile de pe tavă.

— Am mâncat! Mi-e de-ajuns! Noapte bună!

— Atunci de ce nu te culci? Culcă-te!

— Bine, bine, mă culc! răspunde fata, iritată.

Bătrâna ia tava de pe masă şi se retrage, dând din cap:

— Of, maică, adaugă ea, înainte de a ieşi pe uşă, îmi faci zile fripte...

— Mă culc! Mă culc! aproape că țipă Anca în urma ei...

Rămasă singură, se aşază, din nou, în fotoliu, pentru ca, după câteva clipe, să se ridice şi să se apropie de rățoiul mucalit, cu şepcuță roşie pe cap:

— Îmi pare rău, „Cârlionț"! îi şopteşte ea îndurerată, după i arc începe să se dezbrace.

În camera sa, Socrate se plimbă agitat. Deodată se decide, se apropie de telefon şi formează un număr:

— Alo, Mihaela? întreabă el.

— A, tu eşti, unchiule? se aude în receptor vocea Mihaelei.

— Te-am trezit?

— Dormeam un pic! răspunde fata, cu o nuanță de răsfăț în glas.

— Chiar dacă dormeai mai mult, tot te trezeam.

— Dar ce s-a întâmplat?

— S-a întâmplat... că nu te ții de cuvânt!...

— Unchiule – spune Mihaela, trezită de-a binelea –, te-ai înşelat; zău că am stat de vorbă. Dar de data asta, ea are dreptate! L-am cunoscut şi eu... Pe cuvânt că exagerezi!... Şi, dacă-i sportiv, ce e rău în asta?!...

Pe măsură ce-ascultă vorbele nepoatei sale, iritarea lui Socrate sporeşte.

— Am contat pe tine – izbucneşte el –, dar văd că sunteți o apă şi-un pământ! Somn uşor! mai adaugă şi închide, brusc, telefonul...

Face câțiva paşi prin cameră, gânditor, cu mâinile la spate. Se apropie de fereastră; vrea s-o deschidă, dar, în clipii aceea, se aude sunând telefonul.

— Alo! răspunde Socrate.

— Unchiule – se aude, din nou, vocea studentei –, de ce crezi că tu trebuie să ai întotdeauna dreptate?!... Că numai voi, părinții, ați monopolizat adevărul? încheie ea, punând energic receptorul în furcă.

Socrate, rămas cu telefonul în mână, strigă: alo, alo..., se încruntă apoi puțin, după care figura i se destinde într-un zâmbet uşor.

5

Formația de muzică „Liceenii” repetă acelaşi „marş al bobocilor”. Socrate, în sala de festivități, dă îndrumări unei eleve, care tocmai terminase de recitat o poezie:

— Sunt mulțumit! spune el. Ai grijă la strofa a doua, acolo te-mpiedici puțin!...

Fata pleacă, iar profesorul se îndreaptă spre Luminița Cernea, care, undeva, în apropiere, notează, meticulos, ceva într-un carnețel. În jurul ei sunt câțiva elevi.

— Deci, copii – se aude vocea ei –, rămâne aşa cum ne-am înțeles! Sunteți liberi... Eu am terminat pentru astăzi – adaugă Luminița, adresându-se lui Socrate. Aş vrea să plec... Am o problemă...

— Vă pot reține câteva clipe?

— Desigur.

în timp ce se îndreaptă spre ieşire, privirea lui Socrate se opreşte asupra lui Buzescu.

— Tu mă aştepți puțin! îi spune profesorul.

Uşa sălii se deschide şi apare, ca o furtună, Isoscel:

— Popescu şi Ivancea sunt aici? întreabă ea, răstit... Mă scuzați, spune apoi, văzându-i pe Luminița şi pe Socrate... Am treabă cu ei!

La apariția lui Isoscel, Buzescu se ascunde repede în spatele unui arlechin. Profesoara lui dirigintă îl observă, dar nu spune nimic. Ionică încremeneşte la baterie...

Între timp, cei doi elevi – Ivancea şi Popescu – se apropie de profesoară.

— Într-un sfert de oră îi aveți înapoi! precizează Isoscel, plecând cu elevii. După ce trece de orchestră, Ionică punctează plecarea dirigintei cu două răpăituri de tobă... Isoscel se-ntoarce din uşă şi-l admonestează cu degetul. În urma ei, copiii, care au fost martori, izbucnesc în râs...

— Aş vrea să vă rog ceva..., spune Socrate, stânjenit. Nu ştiu cum să încep. Mi-a plăcut ca în viaţă albul să fie alb şi negrul – negru! N-aş vrea să rămâneţi cu impresia că amestec lucrurile. Dar ce să fac dacă s-a potrivit să fiţi diriginta fetiţei mele?!...

— Sper că nu e cazul să vă invit la orele de consultaţii cu părinţii – răspunde Luminiţa, zâmbind. (În acelaşi timp se gândea: „Ca să vezi, Socrate, marele Socrate – despre care auzise lucruri extrem de interesante: «profesor excepţional»,... «pedagog nemaipomenit»,... «om rar», «OM» –, iată-l în încurcătură, când e vorba de *ai lui*...")

— Cred că Anca e îndrăgostită! preciză, în sfârşit... Şi nu cu sunt sigur că băiatul merită cu adevărat o *investiţie sufletească*..., mă rog, atât de mare, de... frumoasă! Sau poate mă înşel eu, în privinţa lui. Totuşi... v-aş ruga...

— Ştiu despre cine este vorba, răspunde Luminiţa. N-am avut încă timp să mă edific... Voi încerca însă...

— Vă mulţumesc!

— Dar este firesc, trebuie să colaborăm, nu?... Mai ales într-o asemenea situaţie... Acum eu plec, adaugă ea, luându-şi poşeta de pe o bancă. La revedere!...

Socrate o însoţeşte câtva timp cu privirea. Apoi îl strigă pe Buzescu. Băiatul se apropie cu o figură spăsită.

— De ce-ai ţinut morţiş să mă superi, Buzescule? De ce n-ai învăţat poezia? Eu am contat pe tine, te-am pus în program. .. N-am vrut să te fac de râs în faţa colegilor tăi; de azi înainte însă nu mai ai ce căuta la repetiţii. Gata, s-a terminat! La revedere!

Ochii copilului se umezesc. Vrea să plece, dar Socrate, dându-şi seama că se petrece ceva deosebit în sufletul lui, îl reţine:

— Buzescule!

Băiatul se întoarce şi, dintr-o dată, din ochi îi ţâşnesc lacrimi fierbinţi.

Socrate întinde mâna spre capul lui şi-l mângâie cu blândeţe:

— Ce e cu tine, măi băiatule? îl întreabă.

Elevul izbucneşte şi mai tare în plâns şi aproape că fuge spre ieşire.

Socrate rămâne pe gânduri, urmărindu-l până iese din sală.

Apropiindu-se apoi de o fereastră, observă cum Luminița se grăbeşte spre ieşirea din curtea liceului... După câteva clipe începe să plouă. Luminița îşi desface umbrela şi porneşte grăbită prin ploaie...

Se îndreaptă şi el, preocupat, pe coridor, către cancelarie. În apropierea acesteia, dă cu ochii de Tudor.

— Ți-am adus – îi spune profesorul. Aşteaptă-mă în cabinet! Uite cheile...

Intrând în cancelarie, Socrate o vede pe Isoscel, care scrie ceva la masă.

— Doamnă profesoară – i se adresează –, vă rog să mă scuzați...

— Spune, drăguță! îi răspunde Isoscel, privindu-l pe deasupra ochelarilor.

— Despre Buzescu, elevul dumneavoastră..., ştiți...

— Şi ce te interesează? se aprinde profesoara.

— Aşa... dacă se petrece, în plan sufletesc, ceva deosebit cu el...

— Ce-ai vrea? îl întrerupe ea, luându-i vorba. Să-ți spun de bine despre el? Nu ți-e de-ajuns că vrei să-l faci *artist*, fără să te intereseze ce note are în catalog? Dumneata ai ştiut – se înfierbântă şi mai tare Isoscel – că i-am interzis să vină la repetiții?

— Nu, n-am ştiut!

— Vezi, uite aşa se strică elevii!

— N-am impresia că era de datoria mea să cunosc „interdicțiile” dumneavoastră..., îi răspunde tăios Socrate.

Păi, da, că de-aia nu ştim unii de alții! Nu acționăm unitar! Nu respectăm regulamentele! Punem mai presus popularitatea noastră decât pregătirea copiilor...

Socrate nu mai poate suporta şi, ca să n-o pună la punct, aşa cum ar fi meritat – mai ales pentru prăpăstiile pe care le spusese cu „popularitatea” şi cu „pregătirea elevilor” ia un catalog din dulap şi se-ndreaptă spre uşă, întorcându-i, de fapt, spatele.

— Iertați-mă că intervin – aude el, înainte de a ieşi, glasul Doinei Puşcariu, profesoară de fizică; se afla, la masă, lângă Isoscel şi asistase şi ea la discuție... Îl am şi eu elev pe Buzescu; am impresia că într-adevăr e ceva cu băiatul acesta...

— Ce să fie, doamnă, o repede Isoscel, ce să fie? E un leneş şi-atât! I-am spus că, dacă nu se pune cu burta pe carte, o să rămână repetent!...

— Mda! *Frumoasă* promisiune! notează Doina Puşcariu.

— Frumoasă, nefrumoasă, ea reprezintă *adevărul*! El nu poate fi eludat!

— „Adevărul” care ar trebui să ne intereseze pe noi cred că e altul, doamnă profesoară: acela despre care vorbea Mihai Gavrilescu – adică ce se întâmplă cu acest copil, de ce „e leneş”, cum spuneți dumneavoastră, de ce e veşnic trist, apatic, aşa cum am constatat şi eu, şi Mihai... Asemenea aspecte nu sunt menționate ca atare în regulamente, dar ele fac parte din miezul muncii noastre...

— Ştii ce, colega, eu de conferințe sunt sătulă... Te rog să-ți vezi de treburile dumitale... Şi să nu vă mai amestecați peste elevii clasei mele... Ne-am înțeles?

— Am impresia că dumneavoastră confundați uneori cancelaria cu sala de clasă. Mă rog, eu nici acolo nu procedez aşa, dar cu atât mai mult... Şi-apoi, nu-i spuneați,

adineaori, lui Mihai că „nu ştim unii despre alţii”, că nu „colaborăm”?...

— Da, dar nu aşa!

— Într-adevăr, nu *aşa*! subliniază, cu altă semnificaţie, bineînţeles, Doina Puşcariu, punând punct discuţiei.

6

În Cabinetul de filozofie, Tudor îl aştepta. Când a intrat, băiatul s-a ridicat politicos.

— Ţi-am găsit ceva potrivit pentru ceea ce te interesează – îi spune Socrate, îndreptându-se spre birou şi scoţând de acolo o carte. Poftim! – i-o întinde el – dar să nu te prind că-ţi neglijezi lecţiile.

— Nici o grijă, domnule profesor – răspunde băiatul, făcând puţin pe grozavul: ca să iau „cinciul” la celelalte, nu-i un capăt de ţară.

— Uite ce e, Tudore, spune Socrate, privindu-l ţintă şi dând vorbelor sale o anume rezonanţă, mai gravă: vreau să-ţi reamintesc – şi aş dori să-ţi intre bine în cap acest lucru – că filozofia fără matematică, fără fizică, chimie,... fără viaţă, cu alte cuvinte... nu face o ceapă degerată!

Tudor are o figură voit chinuită:

— De ce nu puneţi la socoteală şi... educaţia fizică?!...

— Uite c-o pun... O pun, de ce să n-o pun, fiindcă „Mens sana în corpore sano”!

7

Isoscel umple tabla cu formule.

Din banca lui, Doru încearcă să prindă privirea Ancăi, dar fata, simțind, întoarce capul cu ostentație. Profesoara pune creta pe catedră şi-o porneşte printre bănci. Se opreşte când la un elev, când la altul.

Ajungând lângă Tudor, priveşte în caietul lui şi se încruntă:

— Şerbescule, nu vezi că n-ai aplicat bine formula? i se adresează ea, trăgându-i caietul spre marginea băncii şi corectându-i cu creionul roşu greşeala. Dar, când se uită mai bine, observă că, dedesubt, băiatul avea o carte... Tudor vrea s-o bage în bancă. Isoscel i-o ia însă din mână şi începe s-o răsfoiască. Se încruntă:

— Ce e asta, puişor? îl întreabă cu o voce de gheață. Cu filozofia te ocupi tu acum, în ora de matematică?

— Doamnă profesoară – ar vrea Tudor să explice –, ştiți, era pe bancă, n-am citit în oră!...

— Lasă, lasă, ne cunoaştem noi! Cartea rămâne la mine: vii şi ți-o dau înapoi... la sfârşitul anului!

— Doamnă profesoară – sare Tudor, ca ars e o chestiune de onoare, vă rog să nu-mi luați cartea. Trebuie s-o dau înapoi! Nu-mi aparține!

— De unde o ai?

— De la o... bibliotecă!

Isoscel îl priveşte neîncrezătoare:

— Şi-acum să continuăm – spune ea, trecând la catedră. Anca, poftim la tablă!

Anca se duce la tablă şi începe să rezolve un exercițiu.

Tudor îşi frământă mâinile în bancă, privind crunt spre Isoscel, care nu-l bagă în seamă.

Deodată, un coleg din dreapta lui Doru îi „pasează” acestuia, pe furiş, un caiet. Doru admiră coperta, pe care sunt decupate şi lipite două siluete de îndrăgostiți, dedesubtul cărora se află scris: „MOZAIC SENTIMENTAL”.

Doru începe să-l răsfoiască... Pe unele pagini sunt lipite fotografii de actori, de mari cântăreți, iar pe altele se află întrebări, scrise cu diverse culori, şi urmate de răspunsuri ale elevilor... Băiatul se opreşte la o pagină cu întrebarea: *Când te-ai sărutat prima oară? Şi cu cine?*

Doru începe să scrie: „în ziua în care m-am născut, dar nu-mi aduc aminte bine dacă a fost cu... mama sau cu tata!"

Isoscel, pe care parcă o ardea privirea lui Tudor, nu mai suportă şi se uită spre banca acestuia. Îl zăreşte însă pe Doru care, preocupat de ceea ce scrie, nu observă că a fost „reperat".

— Ce faci tu acolo, Dorule? îl întreabă, pe neaşteptate, Isoscel.

Băiatul tresare, ridicându-se instantaneu şi încercând să ascundă, la spate, caietul. Isoscel îl observă însă.

— Ia pofteşte mătăluță-ncoace cu ceea ce ascunzi acolo. Hai, hai, repejor! Că n-am timp de pierdut.

Clasa întreagă a amuțit...

De voie, de nevoie, Doru se apropie cu caietul de catedră.

Anca, de lângă tablă, îl fulgeră cu privirea.

Isoscel ia caietul şi-l studiază, comentând:

— „MOZAIC SENTIMENTAL"! exclamă ea. Frumos titlu, remarcă, în batjocură. Apoi, dând câteva pagini, privirea îi este reținută de ceva:

— Ia ascultați – spune ea, cu ironie, fireşte: „Când ai avut prima întâlnire *de dragoste*?!" Hm! Interesant, nu?!

Elevii izbucnesc în râs.

Profesoara întoarce o altă pagină şi continuă să citească, în virtutea inerției:

— „Care este profesorul tău preferat?"

Dar, deodată, figura i se întunecă, fiindcă răspunsul, repetat de câteva ori, în gând, fireşte, şi auzit şi de clasă, şoptit de cineva anume, este: „*Socrate*"!

Isoscel închide caietul brusc, după care declară sec:

— Se confiscă!

Întorcând apoi capul spre tablă şi văzând ce a lucrat Anca, îi spune „Mulțumesc!” şi o pofteşte la loc...

8

Luminița Cernea simte că se sufocă de enervare: Isoscel o muştruluieşte ca pe un copil:

— Poftim, spune aceasta, purtându-şi degetul acuzator peste rubricile cu note din dreptul lui Tudor Şerbescu: 5, 6, 6, 5... 4 – la matematică. Dar – 10, la filozofie!... A, uitasem: şi la română – are 8! Cum te preocupi dumneata, ca dirigintă, de elevi? De pregătirea lor generală, mai ales la disciplinele *fundamentale*? Poftim? Ce, astea sunt note? Numai cu *lecturi filozofice* îşi închipuie el c-o să treacă într-a XII-a?

Între timp, Socrate, care a intrat în cancelarie, pune catalogul în raft, fiind atent, totodată, la observațiile pe care Isoscel i le face Luminiței.

— Cartea i-am confiscat-o, să ştii! adaugă profesoara de matematică, arătându-i volumul luat de la Tudor, şi până la sfârşitul anului, n-o vede de la mine!...

— Mă iertați! spune Socrate, apropiindu-se şi smulgându-i-o din mână: cartea este a mea! Iar vina pentru această situație îmi aparține!...

Luminița se ridică, ia catalogul şi părăseşte cancelaria... Peste câteva minute, singură în clasă, la catedră, izbucneşte în plâns. Pe obraji i se preling lacrimi mari, de ciudă. Deodată, de afară, se aude rumoarea copiilor. Venind de la sport, aceştia intră gălăgioşi în sală. Luminița îşi şterge în grabă lacrimile. Elevii sunt mirați s-o găsească în clasă...

Singur, în sala de festivități, Socrate se plimbă, în acest timp, copleşit de gânduri... Sala este aproape gata pentru „balul bobocilor”. Absent, profesorul agață un ornament de o ghirlandă multicoloră cu care este împodobită sala... Apropiindu-se apoi de scenă, aude parcă un glas întristat recitând: „Faldurile gri, de ceață / Tremură pe străzi pustii / Peste ramuri fără viață, / Peste paşii mei târzii.../ Norii stau gata să cadă/ De pe polițe de cer/ Eu măsor aceeaşi stradă/ Tot mai singur, mai stingher!”

„Oare ce-o fi în sufletul acelui copil? Cum o fi viața lui?” se pomeni Socrate întrebându-se.

„Astăzi, acum, şi eu mă simt *singur şi stingher*, Buzescule!” gândi profesorul... Senzația aceasta, din păcate, o avea de multe ori, căci toate faptele cu care intra, într-un fel sau altul, în relație şi care purtau pe ele pecetea unei grosolănii sufleteşti îl întristau profund, însingurându-l parcă, obligându-l să se retragă adânc în sine... „Cu Isoscel s-a petrecut, fără îndoială, ceva – se gândeşte, mai departe, Socrate. Viața n-a fost prea generoasă cu ea... Dar, dincolo de asta, nu se poate, undeva, acolo, înlăuntrul ei, *croiala* s-a făcut ceva mai în fugă, n-a existat, probabil, răgazul necesar ca firele țesăturii să se toarcă subțiri şi fără noduri... „

Când s-a sunat de recreație, Luminița l-a rugat pe Tudor Şerbescu să rămână în clasă. Elevul s-a apropiat, sfios, de catedră. Profesoara răsfoieşte catalogul, oprindu-se la padina cu numele băiatului:

— Tudore – i se adresează ea cu delicatețe te rog să-mi răspunzi, dar fără false orgolii: crezi că ai nevoie de ajutor la matematică?

Băiatul, după o clipă de ezitare, răspunde ferm:

— Vă mulțumesc! Mă descurc singur!

— Să vedem! spune Luminița. În orice caz, adaugă ea, te rog să ții minte... un lucru elementar: dacă vrei să te respecți pe tine, trebuie să-nveți să respecți pe ceilalți!

9

Ajungând la poarta şcolii, Anca se opreşte. Elevii trec grupuri-grupuri pe lângă ea.

De pe trotuarul de vizavi, Andrei, fostul elev al lui Socrate, îşi întâmpină prietena – o colegă a Ancăi – cu un trandafir îmbobocit, pe care i-l oferă, sărutând-o.

Anca le zâmbeşte, bucurându-se pentru prietenia lor frumoasă, apoi fața i se întunecă pe loc...

— Ce faci, Anca, nu vii? o întreabă colega de bancă, trecând pe lângă ea.

— Te-ajung din urmă! îi răspunde fata lui Socrate, eschivându-se.

Acum, din spatele ei, se aude vocea lui Doru:

— Am primit bilețelul. Văd că ne-nțelegem prin corespondență. Spune, care e *problema*? o întreabă el autoritar... Figura îi dezminte însă duritatea, voită, a glasului.

Anca scoate din geantă o carte:

— Poftim! în ea sunt scrisorile şi vederile pe care mi le-ai trimis astă-vară de la mare! Iar aici e „Cârlionț”, adaugă fata, întinzându-i o sacoşă.

— Aha! Despărțire definitivă, ca-n romane! spune Doru, zâmbind.

— Tu ai vrut-o! exclamă, cu obidă, Anca.

— Eu?... Dar cine mă pisează toată ziua să fiu *aşa*..., *să* fiu pe *dincolo*, să-nvăț, să ajung premiant..., să-mi fac bust de filozof?!... Spune, cine?!

— Eşti nebun de-a binelea! răspunde fata, cu glas înmuiat.

— Ce zici? Faci o plimbare cu „nebunul”? o întreabă Doru, prinzând-o, în acelaşi timp, de braţ.

Ca şi cum atât ar fi aşteptat, Anca porneşte bucuroasă alături de el. Doru îi dă înapoi cartea cu scrisorile şi sacoşa în care putea fi zărită şepcuţa roşie a lui „Cârlionţ”.

10

La volanul „Daciei” sale, Socrate încearcă să pornească motorul. Nu reuşeşte. Maşina cârâie, tuşeşte, se bâlbâie... Nervos, coboară şi deschide capota. Meştereşte ceva... Încearcă din nou, răsucind cheia în contact de mai multe ori, dar maşina tot nu porneşte. Închide portiera şi o ia pe jos...

... Când să plătească ceva într-o „Alimentara”, Socrate dă, în buzunarul din care scoate banii, peste un bileţel cu o adresă. Îl priveşte o clipă, apoi plăteşte şi pleacă. În uşa magazinului, aruncă încă o privire pe bileţelul pe care îl păstrase în mână şi rămâne gânditor. După câteva clipe, porneşte pe trotuar...

Acum trece printr-un parc, purtând în mână sacoşa cu câteva cumpărături... Deodată îi vede, pe o altă alee, pe Anca şi pe Doru, plimbându-se de mână. Ar vrea să se ducă spre ei..., dar... se stăpâneşte. Îi lasă în pace...

Cei doi trec mai departe, pe aleea străjuită de flori, şi se opresc, aşezându-se pe trunchiul unei sălcii, încovoiat cam la vreo şaizeci de centimetri deasupra pământului, în apropierea lacului, pe care se văd fluturând pânzele unor bărci... Doru o strânge pe fată cu braţul drept pe după umeri, îi mângâie cu cealaltă părul şi-apoi o sărută,

îndelung, pe ochi, pe obraji, pe buze... Anca se supune cu plăcere, zâmbind emoționată...

Înainte, de a părăsi parcul, Socrate mai întoarce o dată capul spre ei. Îi vede îmbrățișați...^ Simte cum parcă o durere fizică îi cutreieră sufletul... Își dă seama că această stare a lui este nefirească... „Ce face Anca e normal, omule! strigă la el un gând cu «capul limpede». A împlinit șaptesprezece ani! Toate fetele, la vârsta asta, fac la fel! Oho! Și încă altele..."

„Da, dar ea e *fata mea*!... E *fata* Ilenei... și eu am promis că o să am grijă de ea!..."

„Doamne – îi venea și lui Socrate să spună, așa cum o auzea, de atâtea ori, pe bunica Ancăi, ca și pe biata lui mamă, ce se prăpădise cu doi ani în urmă –, ce complicată e viața!..." Multe ființe de pe lume îl impresionau pe Socrate, cu deosebire copiii mici – băieți și fetițe... Dar nimic altceva nu egala impresia – pe care nici măcar n-o putea defini clar – ce i-o produceau fetele în perioada în care, din copile, deveneau adolescente. Ce se petrece cu ele atunci, în acei ani, este un adevărat miracol al naturii, al vieții. Viitorul profesor, copil fiind, îl observase la surorile lui mai mari – în special la Gabi, doctorița de mai târziu, mama Mihaelei, care era mai mare decât el cu un singur an și de care fusese foarte apropiat, mai ales în perioada aceea a nașterii și a desăvârșirii miracolului. Pe ei, fiind cei mai mici, părinții îi culcau, de obicei, împreună, în același pat. Așa se învățaseră să nu se sfiască unul față de celălalt: se dezbrăcau și se îmbrăcau în aceeași încăpere, făceau baie, ajutându-se să se spele – unul pe altul... Chiar mai târziu, când au devenit liceeni și se întâlneau, mai ales, în vacanțe, Mihai și Gabi păstraseră același fel de relații – băiatul privindu-și și admirându-și sora ca pe o statuie vie ce se deschidea spre luminile miraculoase ale vieții, rotunjindu-și *mugurii*, chiar sub ochii săi. O cerceta uneori – și Gabi se

lăsa astfel cercetată poate şi dintr-o oarecare cochetărie, la urma urmei, normală –, o cerceta deci cu cea mai nevinovată intenție, cu un fel de religiozitate – s-ar fi putut spune –, minunându-se de transformările ce se săvârşeau, în puritate şi lumină, în fiecare lună, în fiecare an...

Aşa o văzuse şi pe Anca, pe *Anca lui*, pe care o crescuse singur, de la şase ani şi jumătate şi căreia, de pildă, îi făcuse baie, el, Socrate, până ce fata împlinise şaisprezece ani. De la Gabi şi de la Anca – se gândea Socrate – rămăsese în ființa lui o tulburare înaltă şi pură pentru acest miracol ce se împlinea în întruchipările pe care, în chip banal, le numim *adolescente*. „Anii aceştia – îşi spunea de multe ori profesorul – dau pentru totdeauna vieții o aură de noblețe!... Şi, tocmai acum, la aceşti ani, în inconştiența lor, multe fete, alergând înaintea vieții ori neluptând ca noroaiele acesteia să nu le invadeze, se lasă prădate de o *bogăție* ce nu are preț şi care nu mai poate fi nicicând recuperată..." Cu asemenea sentimente în el, pornite din cele două izvoare, ce se numeau Gabi şi Anca, ar fi dorit Socrate să ocrotească şi să ferească de necazul batjocoririi pe oricare dintre ființele ce poartă în ele *tulburătorul miracol...*

— Anca, tot ai zis că-s nebun..., spune Doru, pe neaşteptate. Dar ştii tu cât de nebună-i pădurea acum la munte? Ce-ar fi să mergem s-o privim?

Fata e uimită.

— Cum s-o privim? Când?

— Simplu: dăm o fugă sâmbătă, după şcoală.

— Noi doi? întreabă, puțin speriată, Anca.

— Da! Am eu un unchi acolo, la o cabană. Ne întoarcem duminică seara!

— Dorule, tu chiar eşti nebun!

— Sunt! spune el şi o sărută, din nou.

Socrate, cu sacoşa în mână, merge absent pe trotuar. Deodată, o maşină opreşte lângă el şi Mihaela, aflată la volanul unui „Oltcit”, îi strigă, arătând spre sacoşă:

— Îmi place: „Primum vivere...” filozofia... după masă!

Socrate se opreşte surprins:

— Mihaela!

— În persoană şi-n delict de furt: dacă mă prinde tata că iar i-am luat maşina...

— Nu e rău pentru un viitor magistrat! se amuză el.

— Te pomeneşti că vrei să te depun la vreo întâlnire?! îl întreabă Mihaela, deschizându-i portiera din dreapta.

Socrate intră în „Oltcit” şi fata îl sărută.

— Anca ce face?

— Ce faci şi tu! Că tu i-ai dat nas!

— Ce să-i faci? Solidaritate feminină! O să te convingi că n-ai dreptate!...

Dându-şi seama că ar fi de prisos orice discuție pe asemenea temă, profesorul scoate, din buzunar, bilețelul descoperit la „Alimentara” şi-o roagă pe Mihaela să-l ducă la adresa notată acolo.

— Dar cu „Dacia” ta ce s-a întâmplat? întreabă fata, cercetând biletul.

— Tuşeşte! Cred că e „gripată”!

Mihaela râde şi demarează.

— Ai tăi ce mai fac? întreabă Socrate.

— Meseria de bază, ca şi tine: mă dăscălesc, că sunt tot „mică”!

11

Printr-o fereastră deschisă, răzbate vocea unui bărbat care se ceartă cu o femeie...

Socrate se opreşte în poartă şi se uită peste gard, în curte. Mihaela îl adusese până în apropiere. Coborâse la o încrucişare şi-o luase pe strada Lămâiței. Aici era numărul 23: Lămâiței nr. 23 – aşa scria în catalogul lui Isoscel, în dreptul numelui lui Buzescu. Îşi notase această adresă cu gândul de a-i face băiatului o vizită. Voia să se lămurească, să vadă cu ochii lui ce se întâmplă. Plânsul copilului – băiat mare, flăcău în toată regula, pe deasupra şi poet, „şi-ncă nu prost", îşi spuse şi acum Socrate – îl impresionase. Trebuie să fie ceva în neregulă! Poate, cine ştie?!...

—... Te omor, să ştii, se auzi vocea groasă şi hârâită a bărbatului... Dacă-mi stai în cale şi mai spui ceva, te omor, îți crăp capul cu toporul şi te-ngrop într-o noapte-n grădină...

Acum femeia plânge, se vaită şi amestecă vorbe chinuite, neclare, printre hohote de plâns...

Oprit în poartă, Socrate mai cercetează o dată adresa de pe bilețel: *Lămâiței nr. 23*! Se uită pe tăblița de pe gard – şi strada, şi numărul corespundeau... Îi vine să se întoarcă: „Cine ştie peste ce mai dau?" îşi spuse el, dar, în aceeaşi clipă, în loc să plece, mâna apăsă pe clanța de la poartă, aceasta se deschide şi profesorul pătrunde într-o curte, în parte năpădită de iarbă; ici-colo, câte o tufă de trandafiri, de lămâiță, câteva crizanteme pe marginea unei alei cu dale din beton, printre care firele de iarbă, buruienile cresc în voie...

Mihai Gavrilescu înaintează cu oarecare strângere de inimă. Mai face câțiva paşi... Plânsul femeii se aude acum din ce în ce mai puternic, iar vorbele ei spun despre faptul că „nu mai poate suporta", că „s-a săturat", că „au ajuns să nu aibă ce mânca, fiindcă el, bărbatul, dă toți banii pe băutură"...

Tocmai atunci uşa casei se deschide şi, în pragul ei, apare, cu un lighean în mână, o namilă de om, cu capul mare şi cu chipul parcă tumefiat...

Socrate salută, puţin încurcat, şi întreabă:

— Nu vă supăraţi, aici locuieşte familia Buzescu?

— Da! răspunde bărbatul. Eu sunt Buzescu. Dar dumneavoastră cine sunteţi?

— Profesorul fiului dumneavoastră, Gavrilescu!

— Şi ce doriţi? întreabă omul, cu glas duşmănos.

— Să stăm puţin de vorbă, dacă se poate! în legătură cu copilul...

— Ce vă interesează? Credeţi că eu nu ştiu că are note proaste? răspunde, agresiv, Buzescu. N-am pus bine reteveiul pe spinarea lui... Dar lasă...

— Nu-i vorba despre asta..., încearcă Socrate să-i explice... Am impresia că se petrece ceva cu el... Poate că aici, acasă, are unele probleme... Ştiţi, eu aş vrea să-l ajut...

— Da' cine eşti dumneata, dom'le, să te bagi în viaţa oamenilor?... se repede, cu vorbele, Buzescu şi, punând ligheanul plin cu apă jos, pare dispus să se răfuiască şi altfel cu profesorul... Du-te, dom'le, de aici şi vezi-ţi de treaba dumitale... Că vă ştiu eu... Toţi faceţi pe grozavii!... Auzi?... „Dacă are probleme?"... E leneş, asta e problema! Lasă, c-o să-i arăt eu...

În uşa rămasă întredeschisă, apare, pentru câteva clipe, capul elevului Adrian Buzescu. Văzându-l pe Socrate, bălăcărit de tatăl său, chipul îi este, pe loc, cuprins de spaimă. De ruşine, se retrage repede în cameră.

Profesorul, înţelegând că nu e cale de dialog normal cu un asemenea om, bâlbâie o scuză şi iese, dezamăgit, din curte. O porneşte, abătut, de-a lungul străzii. Pe chip i se citeşte o mare amărăciune...

— ... Cine e, mă, ăsta? îl întreabă tatăl pe Buzescu cel mic, scuturându-l de piept.

— Profesorul nostru de filozofie! răspunde băiatul, timorat.

— Parcă ziceai c-aveți alt diriginte...

— Păi, nu-i dirigintele nostru...

— Şi-atunci ce s-amestecă, mă, unde nu-i fierbe oala? Ei, las' că mă duc eu să-l reclam. Îl învăț eu minte!

Ochii băiatului se aprind:

— E cel mai bun profesor al nostru, tată! Să ştii că, dacă-l reclami, eu nu mă mai duc la şcoală.

— Îți bag eu mințile în cap şi ție – spune el, trăgându-i o palmă şi dându-l grămadă, peste pat...

12

Socrate se plimbă nervos prin cameră. Când sosise acasă, n-o găsise pe Anca. De-atunci trecuse încă o oră...

— Ți-am spus să te ocupi mai mult de ea! S-o supraveghezi mai din scurt. Tu eşti bărbat, n-ai cum să-ți dai seama ce se-ntâmplă cu fetele la vârsta asta... Cine ştie pe unde umblă!... se vaită bunica, din pragul camerei profesorului.

Socrate e pe punctul să izbucnească. Vorbele bătrânei vin să pună gaz peste vâlvătaia din el...

— Buno, te rog! N-am chef de discuții! spune, stăpânindu-se...

Femeia iese bombănind...

De fapt, nu teama că Anca ar putea „să facă cine ştie ce" – cum aruncase bunica o vorbă, mai înainte – îl frământa. Avea încredere în ea, era un copil serios şi echilibrat. Şi-apoi o fată deşteaptă ca Anca putea să cumpănească singură lucrurile: adică – *ce* se cuvine şi *ce* nu, *când*, *cum*?!... Deşi, în viața lui, văzuse atâtea fete deştepte şi „cu cap"

pierzându-şi-l la cea mai uşoară suflare de vânt şi încă la una plină de miasme, *otrăvită*...

Îl intriga însă faptul că Anca începuse să depăşească nişte limite... de timp, mai întâi... Pleca, de pildă, undeva şi nu mai respecta ora la care promisese că se întoarce... Venea, se scuza, sau nici măcar atâta nu făcea, şi gata! Hotăra apoi de una singură ce să facă şi cum să procedeze cu viaţa şi cu timpul ei... Sigur, era un reflex al spiritului în care Socrate însuşi o crescuse: să fie responsabilă pentru faptele săvârşite, să ştie că ceea ce este sau va deveni reprezintă întâi şi întâi expresia valorilor de dinăuntru ale fiinţei şi a concretizării acestora în forme – ale spiritului sau ale materiei –, forme care să fie însă capabile să treacă dincolo de hotarul clipei, să rămână!...

Iată că ea se încăpăţâna, de data aceasta, să-i demonstreze că tânărul acela e altfel decât îl vede el, decât îl simte... Aproape că s-ar fi bucurat să fie înfrânt acum. Până una-alta însă, nimeni nu putea să-l convingă – prin fapte – că lucrurile, în ceea ce-l priveşte pe Doru, sunt pe de-a-ntregul în regulă... De ce să nu recunoască, se aduna în această judecată şi un element ce ţinea de orgoliul său – serios afectat: şi-ar fi dorit s-o vadă, s-o ştie pe Anca îndrăgostită de un altfel de tânăr (şi aici nici nu mai adăuga amănunte, pentru că *tipul* ce intra în tiparul dorinţelor sale presupunea neapărat: disponibilităţi intelectuale şi sufleteşti deosebite, preocupare pentru o profesie care să-ţi solicite valorificarea şi potenţarea permanentă a acestor capacităţi, imagine cel puţin agreabilă în afară, comportare tandră... etc. ... elc. ...). Sigur, recunoştea că era o croială dintr-un material ce reprezenta, într-un fel, idealul, dar asta era! De data aceasta plătea tribut ipostazei de tată. Nu putea suporta gândul că cel căruia Anca îi încredinţa *miracolul* – pe care el îl ocrotise ceas de ceas, zi şi noapte, în atâţia ani, ajutându-1, şi cu puterile lui fizice şi sufleteşti, să

înflorească – e unul care învârte, toată ziua, o rachetă în mână, chiar dacă o învârte bine, asta recunoştea, şi care, în toate celelalte privinţe nu se ridică mai sus de „genunchiul broaştei”... Încă o dată: s-ar fi bucurat nespus ca el să greşească, iar realitatea să fie aceea pe care o susţine Anca... Speranţa în această privinţă însă nu prea îndrăznea să-şi înalţe capul...

Deodată sună telefonul. Socrate se repede şi ridică receptorul...

— Ce cămin? Nu e nici un cămin! Greşeală! aproape că strigă el şi închide nervos.

În acel moment, în casă intră Anca. Chipul lui Socrate se destinde pentru o clipă. Se aşază la birou şi se preface că citeşte ceva cu interes.

— Bună, tată! spune fata, băgând capul pe uşă.

— Ei, cum a fost? întreabă profesorul, uitând parcă de toate frământările sale de până atunci.

— Bine! M-am plimbat prin parc..., şi Anca se duce în camera ei.

Rămas singur, Socrate închide, cu un gest energic, cartea... Din camera fetei se aude muzică la casetofon...

După câteva clipe, Anca îşi face din nou apariţia. Intră în cameră, se apropie de tatăl său, îl sărută pe obraz, mângâindu-l, în acelaşi timp, pe cap, ca pe-un copil necăjit. Se aşază, apoi, într-un fel de scaun-balansoar, în care Socrate „se legăna” atunci când era foarte obosit şi voia să-şi limpezească gândurile. Mişcările acelea, cu înălţări şi coborâri domoale, îl ajutau parcă să-şi spele mai repede încordările...

Acum Anca se leagănă în balansoar, privind, pierdută, prin fereastra camerei.

Socrate se preface că n-o bagă în seamă.

— Tată – spune ea, după câteva minute de tăcere –, ai văzut culorile de-afară?... E o *nebunie* de toamnă!... Îți dai seama ce poate să fie acum la munte?...

Profesorul, muşcat de inimă, lasă cartea şi-o priveşte atent...

— Poate facem şi noi o plimbare cu maşina..., spune el. O luăm şi pe bunica.

Fata însă nu-l aude...

— Ştii ce mi-a spus o colegă? îşi continuă ea gândurile şi... strategia... Vrea să plece cu prietenul ei la munte. Are el un unchi acolo, la o cabană. Se-ntorc duminică seara, cu trenul! Trebuie să fie foarte frumos!... Nu-i aşa, tată? întreabă Anca, după ce debitase vorbele acelea aproape pe nerăsuflate, de teamă ca Socrate să n-o întrerupă cumva...

Acum aştepta speriată, fără să-l privească în ochi...

— Eu, dacă aş fi tatăl fetei aceleia – se auzi glasul profesorului, subliniind parcă fiecare cuvânt – nu i-aş da voie!...

Anca simte ceva răsucindu-se în ea... N-avea, bineînțeles, de gând să plece singură cu Doru la munte... Înțelegea şi dreptatea rostirii acelui răspuns din partea tatălui ei. Şi, totuşi, ceva o deranja cumplit... L-ar fi vrut pe el, Socrate, pe marele Socrate, care ştia atâtea despre ființa umană şi care a fost în stare de atâtea – în sens pozitiv, adică de înțelegere, de ajutor, de sacrificii –, l-ar fi vrut acum, când era vorba despre ea, mai înțelegător, mai elastic! Ori el tocmai *acum* devenea scorțos, casabil! Şi asta însemna – pur şi simplu – că n-are încredere în ea! „Păi, aşa mă cunoaşte el pe mine?” se revoltă sufletul fetei...

— Da’ de ce? întreabă fata, cu o anume vehemență, determinată de starea în care se afla.

— Fiindcă nu se cuvine ca o fată ca ea să plece singură cu un băiat la munte! răspunde Socrate clar şi apăsat.

— Astea sunt prejudecăți! strigă Anca, ridicându-se din balansoar. Şi, dacă fata *aceea* sunt eu? mai spune ea, înfruntând privirile, mirate, ale tatălui.

Profesorul nu se mai poate stăpâni şi-i trage o palmă peste obraz. Apoi încremeneşte, dându-şi seama de gravitatea gestului...

Din ochii fetei țâşnesc lacrimi...

îndârjită, îndurerată, îi întoarce spatele şi iese trântind uşa. Socrate porneşte în urma ei, dar se opreşte. Se-ntoarce şi ridica, brusc, receptorul telefonului. Formează un număr:

— Alo, Mihaela? întreabă el.

— Da, unchiule! se aude în receptor vocea studentei, Ce s-a mai întâmplat?... Iar probleme? adaugă ea cu puțină ironie...

Socrate, tulburat, renunță la ceea ce voia să-i comunice...

— Nu... Nimic! spune el... Iartă-mă că te-am deranjat!...

13

Într-o stație de tramvai, din apropiere de liceu, Doru o aşteaptă pe Anca. Elevii trec grăbiți spre şcoală, aproape fără să-l bage în seamă. Băiatul se bucură pentru că scapă de ironiile lor.

Când o vede pe Anca, îi iese înainte...

— Am cumpărat la accelerat două locuri. Astă-seară la optsprezece şi treizeci de minute. Nici în două ore – suntem la Predeal...

Anca nu spune, deocamdată, nimic...

Pe lângă ei, trece Isoscel. Cei doi o salută.

— Bună dimineața! răspunde profesoara, privindu-i cercetător.

Doru se uită amuzat în urma lui Isoscel, apoi îi zâmbeşte fetei.

Anca pare însă preocupată. Pornesc împreună spre intrarea în liceu...

În ziua aceea Socrate avea ore după-amiaza. Dimineața nu se întâlnise cu Anca, de fapt n-a ieşit din camera lui, când ea a plecat la şcoală. Lucrase toată noaptea. Nu putuse să închidă ochii nici măcar o oră...

Aşteptase cu inima în gât ca fata să-i deschidă uşa şi să-i spună „Bună dimineața!"... Dar ea n-o făcuse.

Bătrâna, neştiind ce se petrecuse aseară între ei, o privea cu mirare.

— Lucrează, e foarte ocupat, nu-l mai deranjez! spusese Anca şi plecase.

Acum, la prânz, se petrecuseră pe drum. Anca era în tramvai, cu Doru, iar Socrate pe trotuar. Păşea gânditor printre oameni, nevăzând pe nimeni în fața sa.

Fata ar fi sărit din tramvai, dacă ar fi putut, şi-ar fi alergat la el...

— Nu e Socrate? a întrebat-o Doru, observând-o uitându-se după el.

— Ba da! a răspuns fata, cu răceală.

— I-ai spus? Ce-a zis? Sper că ți-a dat binecuvântarea!

— Bineînțeles! *Cu mâna dreaptă*!

— Atunci e-n regulă! Cine ştie, poate, până la urmă, învață şi el să joace tenis!

— Da, săracu', mai învață şi el câte ceva! „Vai de părinții care nu învață nimic de la copiii lor!"...

— Când vei intra în împărăția de ozon, în seara aceasta, o să ți se topească toți țepii, „domnişoară Socrate", ai să vezi!...

— Da' unde pleci, maică, de-ți faci bagajele? o întreabă, cu mirare, bătrâna, văzând-o îngrămădind, într-o geantă de

voiaj, câteva lucruri, printre care o pijama, pastă şi periuță de dinți, săpun...

— Ştie tata! O să-ți spună el! Sărut mâna, bunico! răspunde Anca, sărutând-o pe obraz şi îndreptându-se spre uşă.

— Şi când te întorci?

— Mâine seară!

— Mâine seară?! se miră bătrâna, cu disperare... Maică, ați înnebunit cu toții – şi tu şi taică-tău!... Dacă el te lasă... să te duci aşa, de capul tău...

— Pa, bunico! Şi fii liniştită! Nu mă mănâncă nimeni! Iar dacă încearcă cineva, moare, că sunt otrăvită! Hai, pa! Şi fii cuminte!...

— Maică, maică! a început să se vaite bătrâna, ştergându-şi lacrimile cu şorțul pe care-l purta aproape tot timpul în față... S-a întors lumea pe dos! Copiii nu mai ştiu nici de ruşine, nici de frică, de nimic! Iar părinții stau cu mâinile-n sân! Ba nu, fac ceva: *filozofie*!...

14

În fața Gării de Nord, Anca priveşte prin fereastră, înainte de a coborî din troleibuz. „O fi sosit?" se întreabă ea... Se înțeleseseră să se întâlnească în fața biroului de voiaj de pe peron...

Intră în marele hol, cu acoperiş de sticlă, al gării... La megafon se anunță plecarea unui tren. Pe chipul fetei se poate citi o anume nelinişte... Trece, mai departe, printre oameni, din ce în ce mai nesigură.

Deodată, se aude strigată. Întoarce capul şi chipul i se destinde: este Mihaela. Anca pare bucuroasă, pentru că, în această masă de oameni necunoscuți, fiecare având drumul său însă, întâlneşte o figură familiară.

— Sper că laşi prostiile! Ce naiba, eşti fată mare, scumpa mea verişoară! îi spune Mihaela, prinzând-o de braţ.

— Dacă pentru asta ai venit – îi replică, tăios, Anca –, poftim o mie şase sute de lei: metroul! Şi pentru întoarcere!

— Anca, am crezut că ne-am înţeles, insistă Mihaela.

— Şi eu am crezut că ai priceput: fac ce vreau!... Şi-acum – pa! Te rog să nu te ţii după mine! adaugă ea, pierzându-se în mulţimea de oameni.

N-o trimisese Socrate, nici măcar nu vorbise cu ea. Mihaela aflase nu ştiu cum, o sunase pe Anca „să-şi bage minţile-n cap", dar degeaba. Alergase, atunci, la gară, sperând s-o oprească astfel. Însă nici aici...

Când a aflat că Anca a plecat la munte, Socrate a simţit că s-a rupt ceva în el, ceva ce ţinea părţile de dinăuntru la un loc şi care, acum, alerga, fiecare, în altă direcţie... Avea, aşadar, senzaţia de desfacere în bucăţi, de pulverizare... „Hm! îşi spuse profesorul: şi viaţă, şi moarte – la un loc! Hotar de umbră-ntre ele! Părere – şi albul e negru, iar negrul niciodată nu va mai căpăta puritate de nea!"... Ochii din fotografia de pe masă priveau senini, gânditori... În lumină!...

„Nu te temi?" a întrebat-o Socrate pe Ileana lui. Zâmbetul ei a rămas neschimbat. Doar un ecou, ca un abur, a ajuns, totuşi, până la el: „Să ai grijă de ea, Mihai! Ancuţa noastră e un copil bun!... Va avea multă nevoie de tine, mai ales când se va face mare! S-o ajuţi, Mihai! De-acum înainte, tu îi vei fi şi *mamă*, şi *tată*! Să nu uiţi, Mihai! îmi promiţi?"

Mâinile profesorului se strâng, neputincioase, între genunchi...

La un moment dat, Anca aude:

— Să ai grijă, mamă! în tren e curent, să nu răceşti! întoarce capul şi vede cum un băiat, cam de vârsta ei, îşi ia rămas-bun de la părinţi...

Acum e depăşită de trei soldaţi care merg în formaţie, având în frunte un ofiţer...

„În acest copleşitor haos, se pare, totuşi, că fiecare rotiţă se învârte la locul ei, în marele angrenaj” – îi şopteşte parcă un gând...

„Anca, tu ştii cât de nebună este pădurea acum la munte? Ce-ar fi...”

„U-iu-iu!”... Îi venea să strige şi să se dea peste cap, să se rostogolească prin iarba încă verde, pe lângă brazii înalţi cu trupuri de „feţi-frumoşi” şi cu braţe încărcate de toate aromele şi de speranţele lumii!...

„U-iu-iu!”... Îi venea să strige..., dar Doru o urmărea şi ea alerga, cu părul, ca soarele, despletit, fluturând în boarea vântului parfumat, alerga şi râdea de răsunau munţii şi văile... şi inimile... Da, mai ales inimile lor gâlgâiau de râsul acela fericit, când s-au întâlnit şi Doru o strângea frumos la piept, sărutându-i, ca altă dată, părul, şi ochii, şi obrajii, şi buzele..., sorbindu-i parcă respiraţia, sufletul...

„U-iu-iu...!” ţipă o locomotivă din apropiere, şi Anca tresări, tocmai atunci observându-l pe Doru, care o căuta cu ochii, privind pe deasupra oamenilor...

Când o zăreşte, îi face semn cu mâna, bucuros, alergând spre ea... Mirat, îşi priveşte însă pantofii, bascheţii de fapt, cu care este încălţat, şi care – nu se ştie ce-au păţit – de-l proiectează aşa, ca pe-o minge, purtându-l când spre un brad, când spre altul, mereu în contratimp cu mişcările pe care Anca le face, astfel că, deşi ar dori din toată inima, iată – nu se poate apropia de ea. Fata râde şi aleargă, în zigzag, spunându-i cu glasul ei, ca un clopoţel de argint: „Degeaba, nu mă prinzi! Hai, prinde-mă! Prinde-mă, dacă poţi!” Hotărât să facă ceva, Doru se opreşte, gândindu-se că ar fi mai bine să-şi scoată bascheţii din picioare: „La urma urmei, cred că ei poartă toată vina!” îşi spune băiatul. Dar,

tocmai atunci, o gură de vânt mai puternic îl soarbe şi-l izbeşte de trunchiul unui brad imens...

— Cască ochii, măi băiatule, nu vezi pe unde mergi? îl apostrofează cineva, din apropiere, un bărbat masiv, de al cărui rucsac, purtat în spate, Doru se lovise, fără să vrea...

Anca îl întâmpină cu un zâmbet. Băiatul se apropie de ea şi-o sărută, în grabă, pe obraz.

— Hai, că-n cinci minute pleacă! Ai întârziat!

— Dorule, ştii ceva? îi spune fata... Nu mai mergem!...

— Cum „nu mai mergem”? Eşti nebună?

După un moment de descumpănire, băiatul o întreabă:

— Şi cu biletele ce facem?

— Le vindem! Hai, repede, poate mai sunt oameni la casă, care au nevoie de ele. Hai!...

Amândoi pornesc în fugă spre una din casele de bilete, aflate în apropiere...

... În camera lui, Socrate stă în fotoliu, cu capul rezemat şi ochii închişi. Pare o statuie a durerii şi a neputinței... În jur, totul parcă a încremenit...

În această tăcere desăvârşită, un zgomot nedefinit se aude. Socrate întredeschide ochii. Deodată, zgomotul capătă concretețe, dovedindu-se a fi scârțâitul uşii de la intrarea în apartament. Profesorul ascultă şi nu-i vine să creadă. Dar, în această clipă, Anca ciocănea în uşa camerei şi, deschizând, îi spune, cu seninătate, ca şi când nimic nu s-ar fi petrecut:

Bună, tată!

Apoi închide uşa, retrăgându-se în camera ei, unde dă drumul la muzică.

Socrate rămâne nemişcat în fotoliu. Peste câteva clipe, îşi trece palma pe frunte, îndepărtând dintre cutele sufletului o mare povară...

Capitolul IV

1

Pe scenă, formația de muzică „Liceenii” interpretează ultima parte din „Marşul bobocilor”, compoziție inedită creată de elevii din orchestră special pentru această festivitate. Mihai cântă la chitară, Ionică la baterie, Şerban la orgă electronică, iar Geta e solistă.

Laitmotivul melodiei este preluat de întreaga sală – elevi şi profesori... Spectacolul se încheie în ropot de aplauze.

Directoarea, însoțită de Doina Puşcariu, se apropie de Socrate şi Luminița, care se aflau undeva, lângă scenă.

— Am avut emoții, dar a ieşit minunat! exclamă directoarea! Vă mulțumesc! Ați făcut un lucru frumos – se adresează ea, mai departe, celor doi profesori.

— Şi unde mai pui că, de când cu melodia asta, mă simt şi eu „boboc” – spune Socrate, amuzat.

— Cam tomnatici „bobocii” noştri, domnule profesor! glumeşte directoarea.

În acest timp, Socrate vede în uşa sălii de festivități pe Alexandru, pe Ioana şi pe Andrei făcându-i semne.

Acesta le răspunde bucuros, apoi, întorcându-se spre directoare, o roagă să le permită celor trei „veterani” ai şcolii să participe şi ei la sărbătoarea dată în cinstea noii promoții intrate în liceu.'

— Cu mare plăcere! răspunde directoarea. La urma urmei, nu-i minunat să ştii că n-ai fost uitat de foştii tăi elevi?

Directoarea şi Doina Puşcariu se îndreaptă spre un alt colţ al sălii.

Orchestra atacă o melodie ritmată. Elevii încep să danseze.

Luminița Cernea, rămasă, din nou, singură cu Socrate, îl „înțeapă” cu simpatie:

— Sunt sigură ca dumneavoastră şi ca „boboc” ați fost tot precoce!

— De data asta n-ați nimerit-o! Când eram ca ei nu ştiam nici măcar să dansez...

Luminița se amuză.

De ei se apropie Alexandru şi Ioana. Socrate îi recomandă:

— Ei sunt Ioana şi Alexandru, studenți, foştii mei elevi, spune el cu mândrie. Ea e medicinistă, el, la Construcții!

Tinerii se înclină în fața Luminiței.

— Ei, construieşti ceva? îl întreabă Socrate pe Alexandru.

— Deocamdată, proiecte!

— Suntem la... temelie! zâmbeşte Ioana.

— Vezi să nu te-nchidă-n ziduri ca Pe Ana lui Manole! glumeşte Socrate.

De ei se apropie acum Andrei, care-i fotografiază.

— Ce e, Andrei, tot cu „certificate pentru posteritate?” întreabă profesorul.

— Ce s-ar face viitorul fără prezent domnule profesor? Alexandru începe să danseze cu Ioana... După puțin timp, melodia ritmată se termină şi orchestra începe un tango. Mijlocul sălii rămâne, pentru câteva minute, liber. Apoi, din ce în ce mai multe perechi se prind în dans.

De undeva, dintr-o latură a sălii opusa fața de Luminița şi Socrate, Isoscel, rămasă singură, urmăreşte cu alți ochi

decât până acum, legănarea armonioasă a elevilor ce se perindă prin fața sa. „Zbânțuiala” de până atunci – cum o numea ea – nu-i plăcea, i se părea caraghioasă, fără alt rost în afară de acela de a fi prilej de descărcare a impulsurilor ce clocotesc în vinele anilor tineri. Văzând sutele de perechi de tineri fericiți, pe chipul profesoarei se citeşte o caldă nostalgie, regretul pentru un timp care a fost cândva. Ochii i se umezesc, de parcă şi-ar evoca imagini ale trecutei ei tinereți.

— Ei, aşa da! exclamă, cu emoție, Isoscel...

Tangoul se termină. Profesoara se află mea sub impresia emoției pe care a trăit-o. Directoarea trece pe lângă ea, însoțită de Luminița...

— Mi-a plăcut cum au dansat copiii – spune Isoscel, cu glas gâtuit. Mi-au adus aminte... ehe... de anii când eram si eu ca ei... Dansam..., cântam... Au trecut toate!...

— Nu ştiam că aveți voce – spuse, plăcut surprinsă, directoarea.

— Trei ani am cântat la Operă!

— Chiar la Operă? întreabă Luminița.

— Ei, în cor! răspunde, cu modestie, Isoscel... Matematica după aceea am făcut-o...

— Înseamnă că ne-ați putea..., reia directoarea.

— Dac-ar fi fost aşa, numai între noi... Altfel, nu cred că e potrivit... Râd copiii ăştia de mine!

— Ba, dimpotrivă – intervine Socrate –, eu cred că elevii ar fi bucuroşi să vă cunoască... mă rog, şi altfel...

— Şi eu cred! întăreşte directoarea ideea.

Lui Isoscel îi lucesc ochii. Stă o clipă în cumpănă, apoi spune:

— Aş cânta o arie dintr-o operă. Tot nu se prea duc copiii...

Andrei, care tocmai îşi poza prietena într-un grup de elevi, este abordat de directoare:

— La ordin! răspunde băiatul.

— Andrei, doamna profesoară va cânta ceva – anunţ-o tu! spune directoarea, făcând semn orchestrei să nu înceapă o nouă melodie.

Andrei se urcă pe scenă, ia microfonul, îşi drege glasul şi anunţă ceremonios:

— *Stimate boboace şi stimaţi boboci*, urmează... surpriza serii!...

Toţi elevii s-au întors către scenă şi aşteaptă curioşi... Isoscel apare. Andrei îi întinde mâna – în aplauzele membrilor orchestrei – şi o conduce către pian.

După o clipă de uluială, sala întreagă izbucneşte în ropote de aplauze.

Andrei îi face lui Isoscel o fotografie. Faţa profesoarei este cu totul alta: pare un zâmbet speriat, inundat de lumină.

Doru, din sală, îi face semn Ancăi:

— Pst! Pst! Regina „bobocilor”!

— Hopa! Tu ai matricolă? punctează, ironic, elevul Georgescu, făcând semn cu cotul unui coleg.

— Să ştii că ne face un nou regulament de dans! răspunde în şoaptă acesta.

Emoţionată, Isoscel începe să cânte la pian, însoţind melodia cu o voce plină, caldă, cu vibraţii dramatice, impresionante...

În sală se declanşează rumoare.

Elevii, grupuri-grupuri, comentează în şoaptă:

— la uite ce chestie! exclamă Doru, pe jumătate cu admiraţie.

— Dom’le, e ea? se face că se şterge la ochi Georgescu, din clasa lui Socrate...

Colegul de-alături potriveşte „şarful” cu pumnii făcuţi binoclu:

— Ea e, mă!

— Asta nu e Isoscel! îi şopteşte Ionică lui Mihai. E o cântăreaţă deghizată-n Isoscel!

Simţind rumoarea sălii, profesoara continuă să cânte, dar cu o uşoară crispare.

— Fraţilor, cântă! spune Doru, mimând uluiala totală.

— Ia tăceţi, măi, se-aude în şoaptă vocea Ancăi, de lângă el.

— Al naibii să fiu dacă nu le zice bine! afirmă Tudor.

Ioana şi Alexandru ascultă cu interes, într-un colţ al sălii:

— Extraordinar! exclamă Ioana, sincer impresionată. Cântă foarte frumos!... Şi eu care credeam că n-are pic de suflet!

— Femeile sunt totdeauna pline de surprize – răspunde Alexandru.

Sala e câştigată din ce în ce mai mult de vibraţia sinceră a interpretării. Acum toţi elevii ascultă, în tăcere deplină, impresionaţi de căldura pe care o degajă aria interpretată de Isoscel. E aria Polinei din „Dama de pică", de Ceaikovski.

Parcă simţind comuniunea ce s-a născut între ea şi sală, profesoara cântă cu şi mai multă dăruire, emoţionându-se ea însăşi. Muzica e răscolitoare, iar cuvintele, simple, vorbesc despre un vis pierdut – tinereţea apusă: „*Prietene dragi, cântaţi/ Zglobii şi uşurele/ Spre slava tinereţii ne-ncetat./Dansaţi,/Dansaţi!/ Şi eu am fost ca voi/în zorii vieţii mele./Cântatul m-atrăgea/în ritmu-i fermecat./Eram atât de fericită,/Dar, vai, din visul meu/N-a mai rămas nimic,/ N-a mai rămas nimic,/Decât tristeţea,/Tristeţea, tristeţea*!"...

Glasul dramatic şi cald începe să-i tremure uşor, ochii i se umezesc, pentru ca, după câteva clipe, lacrimile să înceapă să-i curgă pe obraji... Isoscel cântă mai departe, plângând... Cu siguranţă că a uitat unde se află... Pagina de cântec este parcă o pagină din propria ei viaţă, o pagină caldă, precum durerea născută dintr-o rană rămasă vie, oricâte strădanii s-au consumat, în tot atâtea zadarnice

forme, ca s-o îngroape... „*N-a mai rămas nimic,/ Decât tristețea,/ Tristețea, tristețea*!”...

O dată cu stingerea ultimului acord, sala a izbucnit în aplauze frenetice. Strigăte de „Bravo!” se aud din toate părțile. Profesoara, trezită din acel vis de încântată suferință, priveşte puțin speriată în jur, ştergându-şi, fără nici o jenă, cu dosul palmei, lacrimile ce-i mai curg încă. Coboară de pe scenă, sprijinită de Andrei.

Dând cu ochii de directoare, rosteşte jenată:

— Vă rog să mă scuzați... N-am vrut... dar aşa e când răscoleşti...

— Ați cântat foarte frumos. Ne-ați emoționat pe toți. I-ați auzit pe elevi ce încântați au fost? Vă felicit!

— Aveți o voce caldă, cu un timbru plăcut, dramatic, doamnă profesoară – spune şi Luminița. Mi-a plăcut mult!...

— Mă scuzați! repetă Isoscel, grăbindu-se să iasă din sală, pentru că simțea iarăşi lacrimile mijindu-i printre gene.

Socrate porneşte în urma ei...

Între timp, veselia a pus, din nou, stăpânire pe întreaga sală... Anca şi Doru trec pe lângă Rodica, aflată în dans cu un alt partener. Este îmbrăcată uşor extravagant, iar o parte din păr îi este împletit în codițe subțiri. Rodica sesizează interesul lui Doru şi îi face semn complice. Dar şi Anca observă şi-l pune la punct, în stilul ei direct:

— Dacă te interesează Rodica, în pauză!

— Dacă n-ai cicăli... n-ai fi tu!...

Socrate se întoarce lângă Luminița:

— I-am găsit un taxi lui Isoscel. Era foarte afectată – o informează el.

După câteva clipe, în care cei doi privesc amuzați spre tinerii cuprinşi în vârtejul dansului, Socrate se adresează Luminiței, zâmbind:

— Ştii ceva? Mai c-aş face şi eu o „trăsnaie”, ca Isoscel.

— Dumneata, „trăsnăi”? întreabă profesoara, amuzată.

— Eu, de ce nu? Uite, m-aş duce la orchestră – declară el cu voită emfază – şi le-aş cere băieţilor să cânte ceva de Strauss. Apoi te-aş invita la dans şi, cu dumneata în braţe, pierdut în vârtejul valsului, cine ştie, poate că *spaţiul* şi *timpul* ar înceta să mai existe?!... Măcar pentru mine!..., glumeşte el.

Luminiţa îl priveşte lung.

— Şi cine te opreşte s-o faci? îl incită tânăra profesoară.

Auzind răspunsul, Socrate îşi compune o figură serioasă, îşi încheie haina şi, când să facă plecăciunea de invitaţie la dans, Tudor, care nu observase intenţia profesorului, se apropie de ei:

— Doamnă profesoară, i se adresează el politicos, nu vă supăraţi, dansaţi cu mine?

Gestul lui Socrate rămâne suspendat... Luminiţa stă o clipă pe gânduri, întoarce privirea spre el, apoi îi răspunde lui Tudor:

— Dacă ţii tu neapărat...

— Vă mulţumesc! răspunde băiatul...

Socrate rămâne singur, stingher, în margine de sală. În spatele său, întâmplător, pe un perete se află un desen pe care scrie: „La ţintă!”, şi în mijlocul unui cerc: „nota zece”! Aşa cum stă, rezemat aproape de perete, nu se mai vede decât înscrisul: „La ţintă!” deasupra capului său...

Tudor dansează cam stângaci cu Luminiţa... Este cuprins, de fapt, de o teribilă emoţie. Nici nu-i vine să creadă că avusese curajul acestui gest, adică s-o invite la dans. La drept vorbind, era puţină obrăznicie în ce făcuse el. Profesoara putea foarte bine să-l refuze. Şi-apoi mai era acolo şi Socrate. Cum de nu se gândise?!... Extraordinar! Abia acum realiza gogomănia pe care o făcuse: fusese de-a dreptul nepoliticos cu profesorul său. El îşi pusese în gând să danseze cu diriginta, o pândise mai mult timp, stând

mereu în preajmă şi, când a crezut că e momentul potrivit, se înfiinţase în faţa ci...

— Ce dansezi aşa, ca un băţ? îl întreabă Luminiţa, zâmbindu-i.

— Vă rog să mă iertaţi... sunt atât de speriat..., bâlbâi băiatul.

— De ce?

— Cred c-am făcut o prostie... că nu se cuvenea... Vă mulţumesc mult c-aţi acceptat! Dacă mă refuzaţi...

— Ce era dacă te refuzam? Aş fi putut s-o fac, nu? Mai vezi tu vreo profesoară dansând cu elevii?!...

— Bine, dar dumneavoastră...

— Eu? Eu ce sunt? Nu-s profesoară?

— Da, dar sunteţi tânără... şi...

— Şi... (Luminiţa „se juca” cu el, îl iscodea să vadă, într-adevăr, ce gândeşte...)

— Ei, ştiţi dumneavoastră..., spuse băiatul cu obrajii în flăcări...

— Ce să ştiu? La ce te referi?

— Nu ştiţi că sunteţi... frumoasă?

— A, asta era? Deci ţie îţi place să dansezi numai cu lemei... frumoase?

— Doamnă dirigintă..., vreţi să mă omorâţi de tot?

— De ce? Văd că te-ai mai înviorat puţin... Asta am şi vrut... să-ţi scot bâtul acela pe care-l înghiţiseşi... şi te făcuseşi „stâlp”!

Tudor şi diriginta trec acum, în dans, pe lângă Anca şi Doru...

— Te-ai prins? Lui Socrate îi place de mine, cum dansez! îi şopteşte Doru fetei.

— De unde ştii? întreabă ea, crezând că vorbeşte serios.

— Uite-l pe tuşă... Te ţine sub observaţie... Nu cumva *fetiţa* domniei sale s-o apuce pe căi greşite!...

— Dorule, te rog, să nu-l mai amestecăm pe tata în treburile noastre! spune Anca, cu tristețe în glas.

— A, da! Uitasem... Că nu datorită lui n-ai mai plecat tu la munte.

— Ți-am spus foarte clar: a fost decizia mea!

— Decizia ta dictată de tăticu'!

— Te-am rugat de-atâtea ori să nu-l mai jigneşti...

Drept răspuns, Doru se uită, din nou, cu insistență, spre

Rodica, urmărind suplețea cu care aceasta dansează, întorcând, din când în când, capul spre el şi zâmbindu-i provocator...

Anca este evident jignită de atitudinea lui...

— Dorule, dacă e bravadă – e de prost gust! Iar dacă te interesează cu adevărat fata, eşti liber să faci ce vrei!..., spune ea, hotărâtă.

Doru se opreşte din dans.

— Eşti geloasă? o întreabă el, ironic, arborând un aer de superioritate.

— Nu, indignată! Te-am mai rugat să renunți la poză! Să fii ceea ce eşti! *Ceea ce cred eu că eşti!....* adaugă Anca îndurerată.

Doru fierbe... Anca țintise drept în locul în care „armura" lui nu se „încheia" perfect...

Fiindcă nu era zi în care gândurile lui să nu se bată cap în cap... Şi totul pornea... *de la totul*!... Ar fi vrut să spună de la Anca, fiindcă ea... era *totul* pentru el... Dar cum să-i spună că nu va fi niciodată cum şi-l dorea ea? Nu va fi pentru că *nu va putea*! Mai întâi că nu spera nicicum să ajungă vreodată ca Socrate să-l primească aşa, pe porțile cele mari, în sufletul său. Şi, pe drept! Pentru sport, el trebuia să muncească foarte mult! în această situație, povestea cu ceea ce-i spunea el Ancăi... despre „culoarul" său nu era o vorbă goală. Ca să poată să lunece bine şi frumos, să alunece în sus pe acest culoar, îi trebuia muncă,

nu jucărie. Iar el o făcea şi simţea că e în stare s-o facă şi în continuare bine, tot mai bine... Pentru altele însă – îi rămânea, din păcate, foarte puţin timp. Celelalte „culoare”, în acest caz, se îngustau tot mai mult, iar când el era scos de pe al lui, nimerind ori trebuind să intre pe un altul, simţea că nu prea încape, că se loveşte de pereţi, că tropăie, că hodorogeşte... Şi acest lucru nu putea să-i placă Ancăi, nici lui Socrate... Venea acasă obosit, sleit de la antrenamente... Ar fi dormit... „să se scufunde patul cu el”. Dar n-avea când, nu-şi putea permite. Punea mâna pe matematică, pe fizică, pe chimie, pe filozofie... Citea, lucra cu încăpăţânare, cu disperare uneori, însă, după o oră-două, totul în cap se învălmăşea, el nu mai pricepea nimic, ori pricepea mai greu, iar de aşezat, acolo, în „cutiuţe”, lucrurile se aşezau mai greu, şi, când trebuia să le scoată la lumină, nu le prea găsea, chipul lor nu era prea clar... ochii lui, întorşi înăuntru, bâjbâiau, tremurând pe poteci aproape străine, ezitând în alegere... În timp ce ochii profesorului şi mai ales ochii Ancăi... Îi incendiau fiinţa. Ei, în asemenea clipe, îi venea, ar fi fost în stare „să-şi ia lumea-n cap”! în asemenea momente, se desprindea *resortul* cel năstruşnic de dinăuntru, care-l îndemna să spună orice, numai adevărul despre gândul şi sufletul lui, nu! Atunci, în asemenea momente, împrejurări, „făcea pe grozavul” – cum îi spune Anca, acuza ndu-1. Recunoştea că fata avea dreptate, dar, oricât de mult şi-ar fi dorit, altă reacţie nu avea la îndemână, aşa că...

... Uite, şi acum, o priveşte pe Anca abia stăpânindu-şi furia:

— Eu sunt Doru şi te salut! exclamă el, lăsând-o în mijlocul ringului şi îndreptându-se spre locul unde dansează Rodica...

Luminiţa, care trecea prin preajmă, observă scena şi se întristează.

— Du-te şi invit-o tu – îi spune ea lui Tudor, oprindu-se din dans. Îl caută, în acelaşi timp, cu ochii pe Socrate. Acesta, rămas în acelaşi loc, „la țintă”, urmăreşte, încordat, incidentul, fără să poată mişca, deocamdată...

În primele secunde, stupefiată de gest, Anca se leagănă, în continuare, *singură*, în ritmul melodiei pe care orchestra o cântă mai departe. Nu-i vine să creadă că i s-a putut întâmpla aşa ceva.

Tudor soseşte lângă ea şi-o roagă să danseze cu el... Fata îl priveşte câteva clipe, îi zâmbeşte cu infinită tristeţe şi-i răspunde:

— Nu, Tudore! Mulţumesc! Nu mai dansez... Apoi se retrage, grăbită, printre perechile de tineri... Pe chipul lui Socrate s-a întipărit o mare durere...

Ajungând lângă Rodica, Doru îl bate pe umăr pe partenerul acesteia, spunându-i:

— Vezi că te cheamă diriginta.

Încântat apoi, ca de o glumă bună, începe să danseze.

— Te aşteptam de mult! Cum s-a făcut de-ai scăpat de domnişoara Socrate?

— S-o lăsăm în pace!

— Dar unde e, că n-o mai văd?!

— Cred c-a plecat acasă!

— Aha! S-a plictisit de tine şi te-a părăsit! De, ce să-ţi fac, dacă n-ai conversaţie elevată? învaţă şi tu nişte „texte” şi, la o adică, pac! Fă-o praf! Şi pe ea, şi pe *filozof*!

— Rodica, şi aşa mă doare capul! Te rog! Sunt sătul de „prelucrări”!

— Eu ţi-am spus: tu cu mine te potriveşti! Sau ai uitat „vara *noastră* fierbinte”?!...

2

Mai mică decât Doru cu un an, Rodica nu era nici o fată proastă şi nici urâtă. La şcoală învăța chiar bine. Avea însă atât în înfățişare, cât mai ales în comportarea ei – ceva provocator, ceva ce friza, uneori, vulgaritatea. Nu era distinsă şi pură ca Anca. Pe fata lui Socrate – când o săruta – Doru o simțea ca pe o soră... Şi totuşi, îi plăcea atât de mult!... Dacă ea l-ar fi lăsat în pace, dacă l-ar fi admis aşa cum era el – mai bolovănos, muncind pentru *tenisul lui* atât de mult, muncind şi pentru altele, atât cât putea şi cât îi mai rămânea timp, dacă... –, ar fi fost în stare să i se întindă la picioare... aşa, ca un covor, iar ea să treacă uşor peste el şi să se simtă bine...

Dar Anca *nu-l voia* aşa, pentru că îl credea altfel! Anca şi-ar fi dorit *să-l croiască ea*, acum, după un tipar... ce lui îi era, în mare măsură, străin... Şi-atunci, era de-ajuns doar să înceapă cu „programul de educație", cum îl numea el, în batjocură, că Doru şi simțea cum se tulbură apele în el..., iar „mişcarea" prin ape tulburi n-are niciodată sorți de izbândă!...

Rodica însă îl liniştea şi îl punea, totodată, pe jar... Ea era femeie! Doru... o făcuse femeie!

... Se aflau la Constanța, de aproape o săptămână – el şi cu Alexandru, fratele său. Părinții le găsiseră o gazdă, pentru vreo cincisprezece zile, în timp ce ei plecaseră la „Felix", unde aveau bilete de tratament. După vreo şase zile, a plecat şi Alexandru, fiindcă trebuia să meargă într-o tabără, ia Predeal. Astfel că, locuința fiind plătită pentru încă vreo opt zile, Doru a rămas singur la mare...

Atunci a apărut Rodica, chiar la câteva ore după plecarea lui Alexandru. Era nepoata gazdei şi venise să stea şi ea nici câtva timp...

S-au recunoscut imediat, se ştiau de la şcoală... În ziua aceea au şi plecat la plajă împreună, la Mamaia. Rodica

venise singură, părinții ei urmând să sosească abia peste două săptămâni, când luau concediu...

N-au venit toată ziua acasă. Au mâncat câte ceva la lui tetele de pe plajă şi-au rămas până seara, târziu...

Se înnopta. Nisipul era fierbinte şi briza mării – caldă, liniştitoare. Fusese o zi foarte frumoasă... Stătuseră alături, pe acelaşi cearşaf, înotaseră în voie în mare, hârjonindu-se i u valurile.

La un moment dat, în apă fiind – rămăseseră acum aproape singuri, doar la câteva sute de metri se mai observau nişte siluete –, fata s-a apropiat de el, şi-a scos sutienul şi s-a lipit de pieptul lui Doru, sărutându-l, în acelaşi timp, pe buze. Băiatul a simțit parcă un fel de amețeală, care s-a strecurat, pe loc, cu acorduri de cântec, în trupul lui...

— Prinde-mă, i-a spus apoi Rodica, desprinzându-se de el şi începând să înoate... Dacă mă prinzi, a şoptit ea, săltând capul deasupra unei horbote albe de pe fruntea unui val, poți să faci ce vrei cu mine! Îți promit!...

Doru simțea că ameţeşte de-a binelea! îndrăzneala fetei îl uluia, dar îl şi încânta, mai ales... „Ce-o fi găsit-o? se întreba, că doar n-am fost prieteni niciodată... Şi cred că ştie şi de Anca!", se gândi el, în continuare, fulgerat de o grijă firească...

— Prinde-mă, hai, prinde-mă! Nu vrei? îl îmbia fata, care înota cu sutienul în mână, fără să-l mai fi pus la locul lui.

Doru, care era un foarte bun înotător – şi Rodica văzuse acest lucru până atunci –, din câteva lungimi de braț, zvâcnite la repezeală, a fost lângă ea, adunând-o în brațe. Fata i s-a prins cu amândouă mâinile de gât, iar cu picioarele i-a încolăcit trupul, pe la mijloc, ca o liană fierbinte.

Băiatul a prelungit sărutarea, secunde în şir, peste țipătul scurt al fetei, care, părăsită, pe neaşteptate, de clocotul

încordat ce-o stăpânise, i s-a lăsat moale şi uşoară în braţe, rugându-l s-o poarte aşa până la mal...

Întinsă pe cearşaful de plajă, Rodica zâmbea, fără să spună un cuvânt.

Doru nu ştia ce să zică... Era încurcat şi nici nu apucase să se dezmeticească. Totul se petrecuse atât de repede, iar el era într-adevăr uluit de gestul fetei...

— Aşa-i că... nici tu...? şopti Rodica, fără să-l privească.

— Da! răspunse Doru. Nici eu!...

— Atunci mă bucur, mă bucur foarte mult! repetă fata, întorcându-se pe-o parte şi privindu-l drept în ochi... Înseamnă c-o să mă iubeşti... măcar puţin... Şi-o să mă ţii minte!... Şi-acum sărută-mă, ce mai stai, sunt *mireasa* ta, nu? Sărută-mă!...

Au rămas până târziu... şi s-au iubit până ce-au obosit, acolo, pe plajă, în *văzul* şi în *auzul* mării, ce-şi tremura cântecul ei de veşnicie. S-au întors acasă, la Constanţa, pe jos, ţinându-se de mână. În gândurile şi în trupurile lor, care păşeau alături, înfloreau grădini de speranţe... O dată ajunse însă la ţărm, acestea se sfărâmau, ori se retrăgeau speriate, lăsând în urmă doar oftări de ecou...

A doua zi, şi a treia zi... şi tot aşa până într-a unsprezecea zi, când au sosit părinţii Rodicăi, lucrurile s-au petrecut la fel.

Mătuşa fetei a înţeles ce se întâmplă cu ea şi-a slobozit, către sufletu-i aprins, sfat de grijă şi de îngrijorare.

— Tuşă Mărie – i-a răspuns fata, cu gândurile noian de valuri în furtună –, el e *fericirea* şi *pedeapsa* mea! Îl iubesc de mult – nici n-am apucat măcar să-i spun asta –, iar el o iubeşte pe alta!... Am vrut să-mi încep viaţa aşa... Cine ştie, poate că nici el nu mă va uita!...

În toată perioada aceea, Doru i-a scris, totuşi, în flecare zi, Ancăi. Şi scrisorile lui erau duioase, şi calde, şi adevărate... Sufletul lui tot pe ea o iubea...

Când o vedea pe Rodica însă, după ce s-a întors la Bucureşti, starea aceea de amețeală, de beție a ființei îl încerca din nou. Fata ştia acest lucru, cu aşa ceva îl avea în stăpânirea ei, deşi nu se mai întâlniseră ca atunci, la mare, niciodată. Îl provoca însă, de câte ori avea prilejul, pentru că nu putea suporta cu gând uşor prezența lui lângă Anca... Aşa procedase şi în seara aceasta, contând pe reacțiile „*nestăpânite*" – cum le numea ea – ale lui Doru, şi uite că reuşise...

3

Anca plânge în hohote, în camera ei, întinsă pe un divan. E îmbrăcată aşa cum a venit de la „balul bobocilor"...

— Am crezut că te-ai făcut mare, Anca – îi spune Socrate, întristat. Intrase şi se aşezase pe canapea lângă fată. Te-am lăsat să judeci totul cu capul şi cu sufletul tău... Şi uite că am greşit..., adaugă el.

— Tată, te rog să nu te-amesteci! Pot şi singură să-mi rezolv problemele, izbucneşte Anca, printre suspine.

— Ai şi demonstrat-o! Ce să-ți spun?!

— Ce ştii dumneata?

Cuvintele fetei îl izbesc drept în suflet pe Socrate. Se ridică... Este descumpănit... „Cum, ce ştiu? Cum, ce ştiu?" ar vrea să întrebe... „Chiar, ce ştiu eu?!" îi răspunde, parcă, un oftat din suflet...

Face câțiva paşi prin odaie şi ochii i se opresc pe fotografia de pe perete, din fața mesei de lucru a Ancăi. Se apropie de fată, întinde mâna şi-o mângâie cu căldură... Anca, sprijinindu-şi capul pe piciorul lui Socrate, plânge şi mai tare... Profesorul ar vrea să mai spună ceva, dar îşi înghite cuvintele într-un oftat. Anca ridică ochii şi priveşte şi ea spre aceeaşi fotografie. Socrate iese din cameră parcă

îmbătrânit dintr-o dată. În urma lui se aude plânsul înfundat al fetei...

Cum deschide uşa, dă cu ochii de bătrână, care îl priveşte cu încordare, de parcă ar vrea să ghicească ce s-a petrecut în cameră. Socrate trece însă pe lângă ea, murmurând un „Noapte bună", lăsând-o astfel să-şi macine singură nedumeririle. Intră în camera sa, închizând energic uşa.

Bunica, descumpănită, priveşte când spre uşa fetei, când spre aceea a lui Socrate...

4

La o masă, Anca îşi frământă mâinile, nelinişţită... Uşa se deschide şi în Cabinetul de limba şi literatura română intră Luminița, cu câteva cărți sub braț. Se aşază, la masă, în fața fetei...

— Am vrut să stăm puțin de vorbă, de aceea te-am invitat aici... Fără să vreau am asistat la o scenă neplăcută, spune profesoara, în continuare, oarecum încurcată...

— Bănuiam c-o să mă chemați, răspunde fata, oficial, rece.

— Anca, ce e cu Doru?

— Cu Doru? Nu e nimic... A fost!...

Profesoarei îi înfloreşte un zâmbet în colțul buzelor... Îi plăcea siguranța cu care răspundea fata, deşi ştia bine că, deocamdată, nu face decât pe grozava.

— Anca, uită-te în ochii mei! o îndeamnă Luminița.

Fata îşi dezlipeşte cu greu privirea de pe orizontul opac al mesei şi, săltând, în sfârşit, capul, înfruntă cu hotărâre ochii care o cercetează iscoditori.

— Vă sunt dirigintă de puțină vreme. Încă n-am putut stabili cu voi o legătură sufletească mai apropiată. Totuşi, spune-mi, tu ai încredere în mine? o întreabă profesoara.

— Da! răspunde fata, cu siguranță în glas.

— Atunci e bine! Îți mulțumesc!... Şi-acum, continuă ea, în numele acestei încrederi (iartă-mă că te întreb, te rog, totuşi, să-mi răspunzi, dacă poți), ai să-ți faci vreun reproş în legătură cu Doru?

— Multe! Poate totul! răspunde Anca, cu întristare. N-am făcut nimic ca să-l schimb. Sau „n-am făcut nimic" potrivit în acest sens...

Profesoara o priveşte cu căldură:

— Bine, Anca! Sigur, n-aş vrea acum să-ți dau sfaturi... În general, când e vorba de inimă – sfaturile, din partea altora, cad, de obicei, alături, nu se prea potrivesc. Totuşi, te-aş ruga să ții minte ceva, dacă vrei, bineînțeles: să ştii că *totul trebuie să treacă prin controlul minții*! Aici... nuanțele au un rol extraordinar: din ele, până la urmă, se orânduieşte ceva ce se cheamă *echilibru*... O *lumină* prea puternică, agasantă, obsesivă poate să distrugă, într-o anume împrejurare, sentimentul, adică viața, şi... lumină fără viață... Înseamnă *calvar*! După cum şi tumultul din simțire, rostogolit, fără să aibă deasupră-i măcar o rază de lună, ajunge, precis, la prăpastie!... Cam asta ar fi... în general spus... În ceea ce te priveşte, tu singură vei cântări ceea ce merită şi ce nu! Şi, făcându-ți o confesiune, aş vrea să-ți spun că... şi eu am încredere în tine! Multă încredere!...

Chipul fetei, la început crispat, se luminează.

Luminița se ridică. Eleva îi urmează gestul, dar nu se grăbeşte să plece...

— Doamnă dirigintă, începe timid fata, vă rog să nu vă supărați, vreau să vă întreb şi eu ceva.

— Te ascult, Anca.

— Tata v-a spus să stați de vorbă cu mine?

Profesoara ezită o clipă... Apoi îi răspunde cu franchețe:

— Da, dar mai de mult, nu acum!

— Vă mulțumesc! răspunde fata bucuroasă, privind spre chipul dirigintei cu o caldă iubire... Doamnă profesoară, continuă, după câteva secunde, încurcată,... ar mai fi ceva...

— Spune, Ancuțo! o încurajează Luminița, învăluind-o şi ea cu sentimente asemănătoare...

— De mult aş fi vrut... Ştiți..., când dumneavoastră vă uitați la mine – şi când o faceți frumos, ca acum, de pildă, dar şi când sunteți supărată eu am senzația, fizică aproape, că mă priveşte mama mea... Ea avea exact ochii şi privirea dumneavoastră...

— Pe care ți i-a lăsat ție moştenire! spune, emoționată, diriginta, întinzând mâna şi mângâind capul fetiței, pe care-l rezemase, tandru, de pieptul ei...

— De când v-am văzut astă-toamnă, în careu, mă tot întreb, obsedată de acest fapt, cum se poate aşa ceva, cum de s-a nimerit o asemenea coincidență?!... L-am întrebat şi pe tata, chiar atunci, în prima zi de şcoală... ce crede...

— Şi dânsul ce ți-a răspuns?

— „Înseamnă că avem deja un element comun cu noua ta diriginte şi cu noua mea colegă!”... Aşa a zis!... Dar, intrând în camera lui, l-am auzit, şoptindu-şi doar ca pentru sine: „Bine că sunt! Că sunt aşa!”... Aceste cuvinte m-au impresionat atât de mult, pentru că, nu ştiu cum să vă spun, dar chiar în aceleaşi clipe... eu, privind la fotografia mamei mele, auzeam vibrând în mine un adevăr ce-ar fi putut îmbrăca aceeaşi haină, adevăr la care, simțindu-l în suflet, m-am întors de multe ori, dându-i acelaşi nume: „Bine că ochii mamei mai clipesc nu numai din adâncurile de amintire ale ființei mele, ci şi de undeva, de aproape, cercetându-mă, uneori, poate cu drag...” Iertați-mă, a continuat fata, printre suspine, v-am supărat, desigur, cu necazurile mele... dar aş fi avut aşa de multă nevoie de ea, de mama, acum... Cu tata aş putea să discut orice... E un om extraordinar!... Eu însă m-am ambiționat să-mi rezolv

singură problemele... Şi el suferă, săracul, deocamdată, pe lângă mine...

— A fost frumoasă mama ta, Anca? a întrebat-o diriginta, care, în tot acest timp, a mângâiat părul fetei, ascultându-i zbuciumul şi privind-o cu căldură de mamă şi de soră mai marc, în acelaşi timp...

— Foarte frumoasă! Iar tata a iubit-o enorm! De-aceea, probabil, nici nu s-a recăsătorit... Ştiţi, el m-a crescut de la sase ani şi jumătate, el şi bunica, din partea mamei... Bunica cealaltă, mama tatei, s-a prăpădit acum trei ani. Mai trăieşte doar bunicul... E nemaipomenit! se entuziasmă Anca. A fost miner. De câte ori mă duc pe-acolo, la ţară (e Toarte frumos satul, e pe lângă munţi), îmi povesteşte mereu despre „ortacii" lui. M-a dus şi la mină, mi-a arătat pe unde a lucrat... Are un suflet mare! Este energic, nimeni nu îndrăzneşte să-i iasă din cuvânt, dintre cei care trăiesc în preajma lui, dar şi delicat! Nici n-ai crede, fiindcă este un om cât un munte şi, la cei optzeci de ani ai lui, se ţine încă drept şi are judecata limpede...

Luminiţa scoate o batistă din poşetă şi şterge ochii Ancăi de lacrimi. Apoi, sărutând-o uşor, pe ambele pleoape, rosteşte:

— „Bine că sunt!" – aşa mi-am spus şi eu privindu-ţi ochii, atunci, şi de-atâtea ori de-atunci. „înseamnă că am deja un element comun cu noul meu coleg – *Socrate*, despre care auzisem atâtea, înainte de a veni la liceu – şi cu noua mea elevă..." „*Bine că sunt*!" repetă ea... Şi-acum, du-te, îi spune, mai vorbim şi altă dată!...

5

Era de vârsta Ancăi... Atunci s-a îndrăgostit şi ea pentru prima dată. Dar nu de un coleg. Nu se uitase niciodată la

băieții de vârsta sa ca la nişte posibili parteneri de viață. Cu ei era colegă şi atâta tot: mergeau la reuniuni, la ceaiuri, în excursii, nu se dădea înapoi de la tot felul de activități din Şcoală, era o bună camaradă, se simțea bine când băieții îi făceau curte, când îi declarau chiar că o iubesc...; îi asculte, dar le spunea, în acelaşi timp, clar şi prieteneşte: să nu spere la nimic altceva. Nu s-ar fi putut spune că unii dintre ei nu-i plăceau. Dimpotrivă... Era, de pildă, unul, Andrei, mai mare cu doi ani ca ea, în clasa a XII-a, iar ea abia se afla într-a zecea. Ce tip interesant, şi deştept, şi bine educat... Inima Luminiței rămânea însă mai departe liniştită, nu tresărea în nici un fel... Până într-o zi...

... Fusese invitată de o colegă la o petrecere. Mama îi dăduse voie – avea încredere deplină în Luminița, ca şi până atunci, repetându-i doar, ca de fiecare dată, două lucruri: «Vezi să nu întârzii prea mult şi... ai grijă de *cap*, că, o dată pierdut, nimic nu mai poate fi reparat!...”

Plecase, deci, ca de atâtea ori, liniştită de-acasă. Nu simțea nevoia să se îndrăgostească, voia să aibă capul limpede, să poată învăța, să intre neapărat la facultate...

În seara aceea însă, viața îi rezerva o surpriză. Carmen, colega ei, a cărei zi de naştere se serba, invitase la petrecere, în mod firesc, mai multe fete şi băieți. În general, erau colegii şi colegele lor de şcoală, între care – îi spusese Carmen – perechile se cam stabiliseră mai de mult.

— Nu-mi fac nici o grijă cu tine – îi spusese sărbătorita băieții toți se vor repezi să te danseze, aşa că nu-ți chem neapărat un partener anume. Doar dacă tu vrei să-ți aduci... Şi, în cazul acesta, te rog, eşti aşteptată împreună cu oricine vrei să vii!

Luminița venise însă, ca de obicei, singură. Şi, tot ca de obicei, băieții, prietenii celorlalte fete, care nu se supărau Pe

ea, fiindcă o ştiau bine – nu cocheta cu nimeni –, făceau „coadă” spre a ajunge să danseze cu ea...

Era aproape de sfârşitul petrecerii.. .Totul fusese frumos, voia bună îi învăluise pe toți întreaga seară... Au cântat, au dansat, au glumit... Luminița nu era nici nemaipomenit de bucuroasă şi nici tristă, evident, fiindcă nu avea de ce... O anume nelinişte o încercase însă tot timpul... Chiar se gândea, întrebându-se: de ce?...

Atunci a intrat pe uşă Iuliu Mareş... un bărbat tânăr, de aproape treizeci de ani, înalt de peste 1,90 m, subțire la trup, dar bine legat, cu alcătuire de atlet de rasă, cu un chip „de care rămâneai cu ochii lipiți” – cum a spus cineva atât era de frumos, îmbrăcat în uniformă de aviator, de pilot.

— Iuliu! a strigat Carmen, entuziasmată. Cum de-ai venit? Ştiam că soseşti abia peste două zile din cursă. De aceea nici n-am pomenit de tine... aici... Vai, ce bucurie mi-ai făcut, adăugă ea, îmbrățişându-l. ... Fetelor, spuse mai departe, dați-mi voie să vă prezint pe vărul meu, căpitanul Iuliu Mareş, pilot de cursă lungă. Suntem veri buni, mamele noastre fiind surori...

— Vin direct de la aeroport, vă rog să mă scuzați, le spuse aviatorul, făcând cunoştință, pe rând, cu fiecare. Am rezolvat treburile mai devreme şi-atunci m-am gândit să vin să-ți spun: „La mulți ani!” adăugă căpitanul către Carmen.

— Excelent! Excelent! exclamă sărbătorita. Cât mă bucur c-ai venit!... Să vadă şi colegele mele ce văr nemaipomenit am! La nici treizeci de ani ai lui este căpitan – comandant de navă!...

— Carmen! Carmen! încercă s-o potolească Iuliu... Bucuria este pentru mine..., că, uite, sărbătorirea ta mi-a dat prilejul să cunosc asemenea fete frumoase..., preciză el, tocmai în clipa în care strângea mâna Luminiței, privind-o adânc în ochii de smarald lucitor şi fierbinte...

— Uşurel, că fetele au „stăpâni”, nu-i vezi pe băieți? completă Carmen...

— Şi dumneata ai... ce-a spus Carmen? o întrebă căpitanul pe Luminița. Care e, dintre cei de față? (întrebarea fusese pusă în şoaptă, ca să nu deranjeze, eventual, pe nimeni.)

— Sigur că am! răspunse Luminița. *Eu* sunt!

— Mă bucur foarte mult că nu trebuie să cer altcuiva îngăduința de a dansa şi eu cu dumneata. Aşa că îmi permiteți, domnişoară...

— Luminița, Luminița Cernea...

— ...domnişoară „Speranță” – pentru mine orice „luminiță” înseamnă o speranță de a nu mă rătăci – să dansez acest frumos tango cu dumneavoastră?... Mai ales că, atunci când „luminițele” sunt pe pământ, speranțele sunt şi ele mult mai sigure..., adăugă aviatorul, când pomi în dans cu fata.

— O lumină este un semn de viață! Nu orice semn de viață însă poate fi şi o lumină!...

— Bravo! Frumos spus, şi unde mai pui că e şi adevărat?! Deci, atenție la lumină! Şi mai ales la „luminițe”!...

Iuliu, bărbatul acela frumos, şi curajos, .şi tandru, a devenit, în curând, marea iubire a Luminiței. Anii petrecuți împreună cu el – vreo trei la număr, până ce a terminat liceul şi a trecut în anul al doilea de facultate – au constituit, poate, cea mai frumoasă perioadă din viața sa. Era mândră de el, aşa cum numai de tatăl ei fusese. Îşi spunea chiar adesea – în adâncul flintei sale – că *destinul* i-l scosese în cale parcă spre a compensa o pierdere ce părea ireparabilă...

Se pare însă că bucurii întregi nu există pe lume!...

Stabiliseră ca, la sfârşitul examenelor din anul al II-lea, să se căsătorească. Mai erau vreo două-trei săptămâni.

Luminița şi mama ei făceau de mult pregătiri febrile. Iuliu chiar trebuia să sosească dintr-o cursă făcută undeva, peste Pacific, de unde îi promisese că-i va aduce şi o nemaipomenit de frumoasă rochie de mireasă... Avionul n-a mai sosit însă... aşa cum a plecat. O defecțiune intervenită la bord l-a determinat pe comandant să aterizeze forțat, în condiții total neprielnice. A salvat viețile tuturor celor din navă, pierzându-şi-o însă pe a sa. O dată cu el a mai pierii încă un membru al echipajului de comandă. Cei care au văzut, mai târziu, condițiile de aterizare, ar fi declarat că „aşa ceva nu este posibil”!

Rochia de mireasă, sosită până la urmă la Bucureşti, s-a transformat într-una de doliu, care, de la început, a pătruns înăuntru, învăluind ființa Luminiței cu toate visurile şi speranțele ei. Suferința a fost cumplită şi a rămas vie pentru ani întregi!...

6

Socrate, aflat pe bancheta unui autobuz nu prea aglomerat, corectează nişte pagini dactilografiate, puse într-o mapă cu copertele roşii; pe una din pagini se recunoaşte o poezie.

Autobuzul opreşte brusc într-o stație. Ridicând ochii, profesorul vede că, în apropierea lui, un bătrânel stă în picioare.

— Vă rog – îi spune el ridicându-se şi oferindu-i locul...

Bătrânelul acceptă, oarecum stânjenit...

— Mulțumesc! spune acesta zâmbind. Preferam să nu-mi aduceți aminte că am îmbătrânit...

— Bătrânețea este un dar al vieții! îi răspunde Socrate, cu căldură...

Deodată, privirea îi este atrasă de prezența în stație a Luminiței. Discută animat cu bărbatul care a venit, cu mai mult timp în urmă, la liceu şi care i-a scris un bilet, trimițându-l pe elevul de serviciu în sala de festivități să i-l aducă...

Autobuzul porneşte.

Pe chipul profesorului coboară o umbră.

7

O „bombă" trasă la fileul de volei şi mingea nu poate fi parată. Autorul loviturii e Socrate, care joacă volei, în curtea liceului, cu elevii din clasa lui. Băieții şi fetele ovaționează pe întrecute...

Dana, fosta elevă a lui Socrate, acum în clasa lui Isoscel, se apropie cu nişte pagini dactilografiate în mână:

— Domnule profesor – îl strigă –, am adus nişte materiale pentru revistă.

— Bine, Dana! îți mulțumesc! răspunde profesorul. Pune-le în mapa roşie. Vezi că e acolo, sub haina mea! spune el, pregătindu-se să mai „tragă o bombă". După ce trimite lovitura în terenul advers, i se adresează, din nou, fetei:

— Ai grijă, marțea viitoare să nu lipsească nimeni de la cerc!

În timp ce fata pleacă, în curte apare Luminița. Socrate o vede şi o salută. Profesoara se apropie de el:

— Puteți să întrerupeți o clipă?

— Bineînțeles! răspunde Socrate. Apoi, adresându-se elevilor: la – alinierea, imediat!

Elevii – băieți şi fete –, înțelegând jocul, se aliniază, în grabă, în dreapta lui Socrate.

— Şi-acum, toată lumea dă raportul: „Să trăiți, doamnă profesoară!"

Copiii răspund în cor, luând poziția de drepți:

— Să trăiți, doamnă profesoară!

— Bravo! îi felicită Socrate. Jucați fără mine!

Luminița se amuză...

Elevii reiau partida de volei...

— V-am căutat peste tot, spune profesoara. Nu ştia nimeni unde sunteți... Voiam să vă spun că am stat de vorbă cu Anca.

Socrate o priveşte în ochi, încercând să ghicească parcă ce se află dincolo de cuvinte.

— Cred că trebuie să avem încredere în ea! reia Luminița. Numai aşa putem s-o ajutăm. E un copil tare bun!

— Da..., răspunde, mormăind, Socrate. E un copil bun, bun... Numai că... acum...

— Nu vă mai frământați atâta, lăsați că... Mă rog, cam asta era..., încheie profesoara şi dă să plece...

După câțiva paşi se întoarce, apropiindu-se, din nou, de Socrate:

— Apropo de „balul bobocilor" – i se adresează ea, zâmbind: spune-mi sincer, îl întreabă pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, te-a afectat într-adevăr că n-ai putut „să suspenzi, măcar pentru o clipă, *spațiul* şi *timpul*?"

Socrate zâmbeşte întristat:

— Hm! Ştiu şi eu?!... În orice caz, sigur este că nici timpul şi nici spațiul nu pot fi abolite... Şi nici *împrejurările* vieții!

— Ei, cu „împrejurările"... mai rămâne de văzut... Ele, măcar în parte, se află sub controlul... omului! Nu?!... Întâlnirea cu fizicianul Predescu a rămas pentru ora cinci? întreabă Luminița, schimbând vorba...

— Da! răspunde Socrate.

— Să ştii că, de la mine, vin toți elevii!

— Foarte bine! Mulțumesc... pentru *veşti* şi... *întrebări*! mai spune Socrate, revenind în mijlocul copiilor şi integrându-se în joc...

8

Pe scena unei săli bucureştene de concerte, o soprană cântă, monoton, un lied.

În sală, Isoscel o urmăreşte emoționată. În jurul ei însă, elevii din clasa a XI-a cască pe rupte.

— E al zecelea lied! Eu nu mai pot! Vă aştept afară – îi şopteşte Mihai Danei.

— Vin şi eu – îi răspunde ea, aruncând o privire către Isoscel.

Rând pe rând, pe nesimțite, şi ceilalți elevi ai lui Isoscel părăsesc sala.

Ionică îşi dă silința să pară captivat de spectacol.

— Îți place, Ionică? îl întreabă, cu o voce caldă, Isoscel.

— E foarte frumos, doamnă dirigintă! răspunde băiatul, cu „convingere”...

Ionică, aflat lângă dirigintă, se foieşte pe scaun, mai ales după ce Geta înalță din umeri, spre el, şi pleacă şi ea...

Cântăreața îşi încheie partitura... Isoscel şi Ionică aplaudă furtunos...

Deodată, Isoscel întoarce privirea şi observă că, în jurul ei, scaunele au rămas goale...

— Dar unde sunt? întreabă ea, nedumerită.

— Îi doare burta..., improvizează, pe loc, Ionică. Ştiți, au băut, când am venit, nişte citronadă rece, la bufet. Şi-acum uite, *gălbeneala* aia, care nu e bună de nimic, se răzbună, ce să-i faci!

Isoscel nu pare convinsă, dar nu găseşte altă replică la îndemână, aşa că se lasă păgubaşă...

9

— Mihai, ține de „şase”! spune Ionică, urcându-se pe podiumul de la catedră...

Câțiva elevi, râmaşi în clasă în timpul recreației, sunt gata să savureze „spectacolul”...

— Şi, cum vă spuneam, dragii mei, începe Ionică s-o imite pe Isoscel, vă pregătesc o nouă bucurie: o să mergem la un alt concert de lieduri... O să ascultați o soprană de coloratură... de mare clasă (arată el, cu un gest expresiv, care sugerează masivitatea sopranei), cu o voce cristalină ca şopotul izvoarelor de munte...

Şi Ionică începe să cânte căznit, cu o voce piţigăiată, liedul interpretat de cântăreața pe care o ascultaseră, de curând, la concert.

În spatele lui Mihai, care râde împreună cu colegii săi, uitându-şi „misiunea”, apare Isoscel, trecând, întâmplător, pe culoar. Se opreşte în faţa uşii deschise şi priveşte câteva clipe. Chipul i se crispează...

— Bravo, puişor! spune ea, pe neaşteptate...

Ionică tresare, încetând „scamatoria”. Ceilalți elevi fie că se îndepărtează pe coridor, fie că se aşază în bănci.

— Patru! La muzică! precizează Isoscel, după care se-ntoarce şi pleacă mai departe...

În clasă se aşterne o atmosferă apăsătoare. Ionică pare să se căiască pentru că a jignit-o pe dirigintă...

— De, dacă te ții numai de prostii! îi spune Mihai...

După câteva minute, Isoscel, cu catalogul sub braţ, intră în clasa a XI-a A, colectiv de care răspunde Luminița Cernea.

Trece acum printre bănci, controlând temele elevilor. A ajuns în faţa Ancăi... Priveşte, contrariată, paginile goale ale caietului.

— Unde e tema de azi? o întreabă ea.

Fata se ridică, dar nu răspunde.

Doru priveşte nelinişţit spre Anca.

— De ce n-ai scris? Tu eşti o fată de zece! Te-a apucat şi pe tine comoditatea? spune Isoscel, cu o anumită ironie. Codițe văd că ştii să-ți faci, adaugă ea, pipăind părul Ancăi, împletit, într-adevăr, în parte, în nişte codițe asemănătoare cu cele pe care le avea Rodica la „balul bobocilor”. Ți-ai pus şi fundițe!... Mă rog, apasă, încă o dată, ironic, Isoscel, sunteți acum în clasa a XI-a, *domnişoare*, de!... Apoi, revenind la tonul serios, obişnuit: la să te pui cu burta pe carte, că mă superi... Astăzi nu-ți pun notă...

Doru nu-şi poate desprinde privirea de la Anca.

— Ascultă, Dorule – îl ia în primire Tudor toți sportivii sunt aşa deştepți ca tine?

— Ce mai vrei, mă – îi răspunde acesta –, că mi-ai făcut capul sită...

— Atâta doar: să-ți intre şi ție în cap *că nu există efect fără cauză*! zice Tudor, privind spre Anca.

— Ți-am mai spus: am pus punct definitiv!

— Ascultându-te şi, mai ales, văzând cât de „inteligent” te porți, simt că-i iubesc din ce în ce mai mult pe sportivi – îl arde, fără nici un fel de reticență, Tudor.

10

Socrate lucrează la lumina unei lămpi de birou. E noapte. Din camera Ancăi, răzbat acordurile unei muzici modeme. Socrate stă câteva clipe pe gânduri, apoi se ridică şi merge în camera fetei.

Deschide uşa încetişor: Anca a adormit cu casetofonul la cap. Procesorul intră, închide aparatul şi, cu un gest

matern, o înveleşte cu o pătură. Apoi părăseşte camera, stingând lumina.

În hol, îl aşteaptă bunica.

— Ți-am făcut un ceai – spune bătrâna, întinzându-i o cană... Ai vorbit cu ea?

— Nu! Doarme!

— Mihai, se roagă bătrâna, cu lacrimi în ochi, găseşte-ți mai mult timp şi pentru ea. Stai de vorbă... Tu ştii că ea ține seama, până la urmă, de ceea ce îi spui. Pe mine nu mă mai ascultă... Uite, acu' – nu vezi? – se perpeleşte, ca pe jar, cu gândul la băiatul ăla. Stă cu ochii în tavan şi-i urlă muzica-n cap. Şi, colac peste pupăză, a început să se şi moțeze. Tu ai văzut ce fel de codițe îşi face în păr? Şi-a lăsat şi servieta de şcoală... Umblă acum cu un fel de sac pe umăr!

Socrate a ascultat cu atenție vorbele bătrânei...

— Mihai, să nu te superi pe mine, maică, da' un bărbat nu vede, totdeauna, lucrurile astea!...

Profesorul o priveşte tulburat...

11

Îmbrăcat în pijama, Doru, întins pe un divan, citeşte dintr-un manual de filozofie; lasă, pentru câteva clipe, manualul deoparte şi fixează o idee, mormăind un şir de cuvinte, cu ochii pe jumătate închişi...

Palma îi rămâne pe copertă. Face un gest, ca şi cum ar mângâia-o... Apoi, cu degete febrile, scoate, dintre copertă şi învelitoarea cărții, o fotografie. O priveşte îndelung, cu ochi calzi... Este o fotografie făcută „la minut", într-un parc: printr-un panou, în formă de inimă, prin două „ferestre14 decupate, se văd chipurile, zâmbitoare, ale celor doi – Anca şi Doru. Deşi fotografia, în sine, este caraghioasă, Doru o admiră, de parcă ar avea în față cine ştie ce tablou celebru...

Întinde mâna şi mângâie uşor, cu degetele, obrajii Ancăi, buzele, ochii ei „de vis”...

— ... Dorule, suntem caraghioşi, e o fotografie ca de bâlci...

— N-ai umor, „domnişoară Socrate”! Şi ce dacă?!... Viaţa toată este un bâlci... Nu-i zisese cineva... „*bâlciul deşertăciunilor*”?... Iar noi, ca şi alţii – saltimbanci..., mai mult sau mai puţin buni, mai mult sau mai puţin gata pentru... salturi... *până la cel din urmă*!...

Anca admisese, în definitiv, că Doru avea dreptate... Şi, chiar dacă avea oroare de asemenea imagini confecţionate, şi-a băgat şi ea capul pe „fereastra” acelei „inimi”.

— Observi – spusese ea – că, totuşi, fiecare este cu „fereastra” lui.

— Da, dar inima e una singură, ca şi viaţa, şi ea ne cuprinde pe-amândoi, alături...

— „Alături” nu înseamnă *împreună*, tinere!

— Aici vă contrazic, „domnişoară Socrate”, deşi constatarea vizează un adevăr: *împreună*, în viaţă, nu înseamnă totdeauna *patru ochi în aceeaşi fereastră*... Mai întâi că ai tăi, de pildă, sunt verzi, iar ai mei căprui. Şi-atunci – de unde acelaşi peisaj, cu aceeaşi tonalitate, vreau să zic, dacă altele sunt culorile?!...

— Cel puţin *unghiul de vedere*... dacă ar fi acelaşi!

— Cu timpul, *unghiurile de vedere* se apropie, ajungând, de multe ori, chiar să se confunde... După părerea mea, asta nu înseamnă fericire: să începi la un moment dat să te cauţi şi să nu mai ştii de unde să te iei – care e capul tău, care piciorul, mâna sau... gândul... „*În lumina soarelui sau în miez de întuneric – fiecare din noi este un unicat! Niciodată repetabil*!”... Sper că ai observat ghilimelele: l-am citat pe omul care mă iubeşte cel mai puţin pe lumea aceasta!

— Eşti nedrept, ca de fiecare dată când vorbeşti despre Socrate!

— Poate, în ceea ce priveşte o anumită exagerare... *conştientă*! *Esența* însă, din păcate, rămâne aceeaşi!

„Iară eu, nerodul," îşi spune Doru acum, aşezând cu grijă fotografia la loc, „nu fac nimic... ca s-o schimb...!"

12

Un bărbat mai în vârstă, în salopetă, tocmai închide capota „Daciei" lui Socrate...

— Domnule profesor, spune el, puțin revoltat, e ultima dată când v-o repar. Maşină nouă şi dumneavoastră vă bateți joc de ea: mergeți tot timpul cu şocul tras! Păi, cum să nu dați carburația peste cap?...

— Nea Ioane, gata, m-ai convins: leg şocul de deget şi nu mai uit! spune Socrate, zâmbind.

Privirea îi alunecă de-a lungul străzii. Anca se apropie; are în mână o sacoşă cu pâine.

— Bună ziua, nene Ioane! Gata „modulul"? întreabă fata.

— Gata, domnişoară! Da' e ultima dată – să ştiți şi dumneavoastră! Dacă n-are grijă de el...

— Anca, îi spune Socrate, hai să vedem ce scofală a făcut nenea Ion, că, de gură, nu-l întrece nimeni!...

Anca se urcă în maşină, lângă Socrate. Profesorul învârte cheia de contact şi motorul porneşte imediat. Îi face semne bătrânului care i-a reparat maşina şi care aştepta încă pe trotuar că totul este „OK".

Bătrânul îi salută cu brațul ridicat uşor, privind în urma „Daciei", care demarează rapid, înscriindu-se, în curând, în fluxul unei artere bucureştene...

Anca, de pe fotoliul din dreapta şoferului, priveşte gânditoare, prin parbriz, fără să vadă parcă lumea de pe trotuar.

Deodată se aude o sonerie țârâind.

Contrariat, profesorul trage maşina lângă bordură, oprind în fața unei cofetării.

— Ce s-a întâmplat? întreabă Anca.

Socrate cercetează bordul şi observă beculețul roşu, care anunță că şocul e tras. Împinge butonul şi soneria încetează. Încep să râdă amândoi.

— Bine că nu mi-a pus un clopot de pompieri! exclamă Socrate amuzat.

Anca are pentru el parcă o privire maternă, în care îl învăluie, întinzând în acelaşi timp mâna stângă şi mângâindu-i uşor valurile frumoase de păr, ce-au început să împrumute străluciri de argint.

Socrate opreşte, pentru câteva clipe, lângă obrazul său, mâna mică a fetei, sărutând-o apoi în mijlocul palmei – peste jocul de linii al destinului...

— Ce zici, luăm câte-o savarină? o întreabă Socrate, premeditând ceva...

... Pe terasa cofetăriei, Anca şi Socrate, la o masă, mai izolată puțin, mănâncă în tăcere... Fata îşi priveşte tatăl, din când în când, cu o anume îngrijorare...

— Anca, uite la ce m-am gândit – spune profesorul, pe neaşteptate: cred că ar fi bine să te transfer la alt liceu!... Ce zici?

Fata îşi muşcă buzele. Aşteaptă câteva clipe, în care lasă parcă impresia că ar fi de acord, după care răspunde:

— Ştiu de ce vrei să plec de-aici!... Urmează o pauză, ce se înscrie în aceeaşi senzație „încurajatoare”... Tată, nu mă mut la altă şcoală! exclamă apoi fata, cu hotărâre, privindu-l

pe Socrate drept în luminile ochilor. Te rog, dacă mai poți, să ai încredere în mine!...

Socrate lasă linguriţa pe farfurie. Tonul atât de hotărât al fetei îl surprinsese puţin. 1-l cunoştea, desigur, era doar fata lui. Dar acum vorbele veneau parcă dintr-un izvor mult mai adânc... Şi-apoi cuvintele de rugăminte... cu menţiunea: „dacă mai poţi”... Îl impresionaseră profund.

... Ochii Ilenei îl priveau de dincolo de masă... Erau calzi şi blânzi, şi cu raze de aur...

— Bine, fata mea, spune Socrate, dacă aşa doreşti tu... Bine!...

13

Pe culoar, Socrate merge agale, cu haina pe umeri şi cu mapa roşie sub braţ. În faţa clasei sale îl aşteaptă Buzescu...

— Domnule profesor, începe, timid, acesta, am venit... ştiţi... Apoi, luându-şi inima în dinţi, rosteşte, dintr-o răsuflare: Vă rog să-l scuzaţi pe tata!...

Socrate îl bate pe umăr:

— Am şi uitat, Buzescule. Tu eşti un băiat serios şi deştept. Ai înţeles, sper, că avem datoria să trecem curaţi prin împrejurările grele pe care viaţa ni le scoate în cale!...

Băiatul ar dori să mai spună ceva...

— De acord? îl întreabă Socrate.

— Domnule profesor, voiam să vă mai spun... că tata... o să vină la şcoală... Ştiţi, vrea să vă reclame...

— Bine..., Buzescule! spune Socrate, după câteva clipe de pauză, cu obrazul întunecat. Asta e o altă problemă. Nu-ţi face tu griji! Tu trebuie să-nveţi! ... Apoi, îl mângâie, în treacăt, pe obraz şi intră în cabinet.

Isoscel, care apăruse tocmai atunci la capătul coridorului, vede gestul lui Socrate, se încruntă şi porneşte spre uşa unei săli de clasă.

14

A doua zi, în sala de lectură a bibliotecii liceului, se desfăşoară o şedinţă a „Cercului de creaţie multilaterală11, condus de Socrate. Băieţi şi fete, printre care Mihai, Dana, Buzescu, Tudor, stau aşezaţi în jurul unei mese, ascultându-l pe Ionică. Citeşte un fragment dintr-o proză cu tentă poliţistă... Mai mult interpretează...

— „... În tăcerea mormântală care s-a lăsat – spune el acum – ochii căpitanului aruncă văpăi... Un gest scurt – pe care Ionică îl şi «pune în scenă» – şi pistolul se îndreaptă spre pieptul asasinului: poc! poc!" – exclamă «autorul-interpret».

În clipa aceea, pe uşa bibliotecii îşi face apariţia Isoscel... Mâna lui Ionică, împreună cu închipuitul pistol se îndreaptă astfel spre pieptul profesoarei, care se retrage speriată din direcţia „loviturii", exclamând: „Vai!" Elevii, toţi, izbucnesc în râs. Revenindu-şi, Isoscel întreabă, cu tonul ei inchizitorial:

— Ce-i comedia asta?

— E *cerc*, doamnă profesoară! răspunde, cu un calm *superior*, Ionică.

— Poate circ! precizează enervată Isoscel. Că d-aia vă purtaţi de parcă n-aţi fi în şcoală! adaugă ea, privind spre mi elev care stă mai lejer pe un scaun...

Vădit deranjat de faptul că i se ignoră prezenţa, Socrate, de la o masă, aşezată undeva, în faţă, dar mai într-o parte, intervine pe un ton sec:

— Doamnă profesoară, bibliotecara se află alături, la fişier!

Isoscel trece pe lângă mesele în jurul cărora stau elevii si se îndreaptă spre camera vecină. Dând cu ochii de bibliotecară, o întreabă înțepată:

— Mi-ai găsit cartea, dragă?

— Da, sigur că da! răspunde, cu politețe, bibliotecara, poftiți!...

Ionică s-a aşezat la locul său..., lângă Mihai, aşteptând verdictul lui Socrate...

— Ionică – spune, apăsat, profesorul –, cu asemenea „creații" să nu te mai prind la cerc!...

Băiatul se bosumflă..., dar, înțelegând că Socrate are dreptate, răspunde, totuşi, mormăit:

— Da, domnule profesor...

— Acu', tu să nu te superi, reia Socrate, cu o fină ironie. Ştii doar că în artă – *mulți chemați, puțini aleşi*! De fapt – exagerează el, întinzând coarda, ca să-l aducă pe Ionică la *limanul* obişnuit al trăirilor sale – *tu ai talent la matematică*! N-ai apucat s-o dovedeşti încă! Dar cine ştie?!...

Râd cu toții...

— Apropo de revista şcolii, continuă Socrate, cine face cronica spectacolului cu piesa *O noapte furtunoasă*, la care am fost sâmbăta trecută?

— Încerc eu, domnule profesor, se oferă Mihai.

— De acord! Apoi, continuând să privească la paginile unei machete: La „Tinere talente" publicăm poeziile Danei, pe care le-am ascultat azi...

Dana se luminează la față. O bucurie sinceră începe să-i cânte frumos în suflet.

— Ultima formă, cu schimbările ce ți s-au sugerat aici, mi-o aduci în două zile. Vreau să mă mai uit o dată peste ele. E bine?

— Sigur, domnule profesor! răspunde fata, zâmbind cu mulțumire.

Isoscel, cu cartea în mână, trece pe lângă membrii cercului, fără să-i privească. Ajungând în dreptul profesorului, ezită o clipă, apoi, întorcând capul doar pe jumătate, rosteşte un „Bună ziua”, în treacăt. Socrate se ridică de pe scaun, răspunzându-i politicos.

Deschizând uşa, profesoara de matematică se pomeneşte față în față cu Luminița, care tocmai venea la cerc.

— Poftim, drăguță! spune Isoscel, făcându-i loc...

— Vă rog, doamnă profesoară, se poate? răspunde Luminița, făcând un pas înapoi şi permițându-i astfel lui Isoscel să iasă din bibliotecă. Apoi, intrând şi ea, se aşază pe un scaun lângă Socrate. Vă rog să mă scuzați... Am întârziat! A trebuit să aştept un medic... pentru mama! Nu se simte prea bine...

— Eu am o rugăminte la dumneavoastră: când o să aveți un pic de răgaz... aş dori să mai discutăm ceva despre Anca spune Socrate...

15

Pe coridor, Andrei, fostul elev al lui Socrate, stă rezemat de pervazul unei ferestre. Se uită, din când în când, nerăbdător la ceas... Ceva mai departe de el, lângă o altă fereastră, bărbatul care mai venise cândva în liceu după Luminița şi pe care chiar Socrate îl văzuse discutând, într-o stație de troleibuz, cu noua sa colegă, citeşte un ziar.

Deodată, uşa bibliotecii se deschide şi elevii ies de la cerc. Andrei se apropie şi, în clipa în care prietena lui, o fată blondă, colegă a Ancăi, îşi face apariția în pragul uşii, o fotografiază.

În urma elevilor, după câteva minute, ies şi Luminița şi Socrate.

Bărbatul de lângă fereastră împăturește ziarul, în grabă, și se îndreaptă spre cei doi.

Luminița îl zărește. Fața ei se crispează ușor.

— Vă rog să mă scuzați! se adresează ea lui Socrate, evident stânjenită. Acesta nu răspunde nimic, își pleacă doar capul, continuându-și drumul pe coridor.

Bărbatul necunoscut o salută pe Luminița și amândoi pornesc spre ieșirea din școală...

... În drum spre cancelarie, Socrate o vede pe Isoscel discutând aprins cu omul acela, din curtea căruia, nu demult, el fusese nevoit să plece ca un înfrânt... Chipul i se-ntunecă.

Un grup de elevi, printre care și Buzescu, înaintează dinspre bibliotecă spre ieșire. Văzându-l pe tatăl său, băiatul încremenește... Ceilalți elevi trec pe lângă el. Țintuit locului, Buzescu privește cu disperare...

Înainte de a ajunge la cancelarie, Socrate este întâmpinai de directoarea liceului, care ieșea din cabinetul său:

— Domnule profesor, aveți câteva clipe libere? i se adresează ea.

— Vă rog! răspunde Socrate.

— Atunci, să intrăm puțin! îl invită, deschizându-i ușa cabinetului... Dragul meu, începe directoarea afectuos, chipurile, dar și protocolar, uneori *mai binele* este dușmanul *binelui*!... Știi cât de mult te prețuiesc!... Fir-ar să fie..., dar nu știu cum se întâmplă că felul în care procedezi dumneata, în raporturile cu elevii, cu colegii, cu părinții, poate da naștere, uneori, la fel de fel de interpretări...

Socrate, de pe fotoliul în care îl invitase directoarea să se așeze, o privește contrariat...

— Uite, mai adineaori, continuă femeia, plimbându-se, puțin agitată și plină de importanță, pe lângă propriul ei birou..., tatăl lui Buzescu a căutat-o pe Isoscel. A venit și la

mine... Şi se poate duce şi-n altă parte... şi el, şi alții... Cui îi foloseşte?

— Deci, aşa! Am înțeles, spune Socrate, ironic.

— Mă tem că nu m-ai înțeles bine: Eu doresc să fie linişte-n liceu! precizează apăsat directoarea.

— Vasăzică – şcoala, mica noastră „*feudă*", pe care trebuie s-o apărăm oricum!

— Da, mica noastră „*feudă*", cum îți place să ironizezi, fiindcă, de prestigiul ei, depinde prestigiul fiecăruia dintre noi!

Socrate zâmbeşte mâhnit:

— Şi eu care credeam că lucrurile stau exact invers!...

Uşa se deschide şi apare Isoscel:

— Aici erai?! exclamă ea. Te-am căutat peste tot!... Mă iertați, se adresează apoi directoarei...

— Dar ce s-a întâmplat? întreabă aceasta.

— Domnule profesor, continuă Isoscel, ațintindu-l pe Socrate, să ştii că sunt foarte supărată pe dumneata. Am adunat destule până acum... Uite, încă un gest necugetat... Şi, de data aceasta, îmi subminează autoritatea: te duci la Buzescu acasă, fără nici un rost... Ce-ai căutat dumneata acolo? Eşti dirigintele lui?...

De pe coridor se aude soneria de intrare...

— Mă scuzați, spune directoarea, vrând parcă să nu asiste la această *scenă*, trebuie să merg la oră... Şi iese din cabinet. ..

— Asta am vrut să-ți spun, continuă Isoscel... Şi-n plus, că le cauți prea mult în coarne, omule! Cum să mai avem prestigiu în fața lor, când le permiți să stea ca la cafenea în fața dumitale?!... Faci prietenii cu ei! Ce-i cu liberalismul ăsta?... Îți place reclama, ți-am mai spus!... Şi, cu asta, am terminat!... adaugă Isoscel, aşezându-se, epuizată, pe scaunul de la biroul directoarei...

— Ei bine, dacă dumneavoastră aţi terminat, îi răspunde Socrate, ridicându-se din fotoliul de unde o ascultase, la început uluit, apoi clocotind de indignare, dar stăpânindu-se, să vă spun şi eu ce gândesc... Voiam s-o fac mai de mult... Dar uite că acum s-a ivit prilejul...

— Poftim! Te-ascult! îl întrerupe Isoscel, înţepată...

— V-aţi întrebat vreodată că, fără să vreţi, poate, faceţi rău în jurul dumneavoastră?!...

— Cum îţi permiţi?! sare Isoscel.

Socrate continuă pe acelaşi ton calm, egal:

— Nu ştiu ce împrejurări de viaţă v-au marcat... Dar un lucru este clar: că n-aţi avut puterea să treceţi peste ele... Şi riscaţi să vă veştejiţi!... Iar asta poate că n-ar însemna nimic, dacă n-aţi fi dascăl... În profesiunea noastră nu-i de-ajuns să transmiţi cunoştinţe, cifre, formule, principii... trebuie să rupi şi din sufletul tău... Şi dacă e veşted?!...

Pe măsură ce Socrate vorbeşte, Isoscel se sufocă de indignare...

— Îi înghesuiţi pe toţi în „patul lui Procust" al prejudecăţilor dumneavoastră..., al modului rigid în care gândiţi... Sunteţi un om serios, bine pregătit profesional..., dar de unde ideea că elevul, ca să înveţe, trebuie să ştie doar de frică? Şi că trebuie ţinut la distanţă?... Ce ştiţi dumneavoastră despre copiii cu care lucraţi la şcoală, despre sufletele lor, despre aspiraţii şi visuri, despre bucurii şi durere, despre ce se întâmplă cu ei dincolo de *cadrul de lemn* al băncii şi de pereţii sălii de clasă?... Le cerem să respecte *regulamente*, să îndeplinească *sarcini*, să înveţe fel de fel, chiar dacă ştim să-i atragem sau nu, dacă reuşim să-i convingem sau nu, dar când nu fac ceea *ce le cerem* şi *se cere*, n-ar trebui să ne întrebăm şi *de ce*? *De ce* n-o fac? Care e cauza? Unde se află răul? Şi ce-ar trebui să întreprindem ca să nu mai fie?!...

Isoscel, lividă, respiră din ce în ce mai greu...

Dându-şi seama că i s-a făcut rău, Socrate ia repede un pahar de pe masa directoarei, îl umple cu apă de la chiuveta aliată în spatele unei perdele şi o ajută să bea... Isoscel îşi revine... Îl priveşte lung, se ridică şi pleacă...

Rămas singur, descumpănit oarecum, Socrate se trezeşte cu paharul în mână. O clipă nu ştie ce să facă. Merge iar la chiuvetă, umple paharul şi-l bea dintr-o răsuflare, slăbindu-şi, în acelaşi timp, cravata de la gât şi descheindu-şi nasturele de la cămaşă...

Cancelaria este pustie... Uşa se deschide încet şi în încăpere intră Isoscel. Priveşte, parcă dezorientată, ca şi cum ar simți golul din jurul său. Îşi ia de pe masă poşeta şi iese... copleşită de tristețe...

Starea aceasta continuă şi pe stradă. Indiferentă la tot ce se află în jurul ei, profesoara vrea să traverseze... dar, deodată, scrâşnetul puternic al unor frâne o face să întoarcă speriată privirea: o maşină s-a oprit la câțiva centimetri de ea. Pentru o clipă, dispare parcă întreaga ambianță sonoră, lăsând să se audă doar vocea şoptită a lui Isoscel, care repetă ca un automat:

— Scuzați-mă!... Scuzați-mă!...

Cu catalogul în mână – terminase o oră de clasă –, Socrate se apropie de uşa cancelariei. Deschide şi vede că Luminița nu se află înăuntru. Se-ntoarce spre eleva de serviciu şi se apropie de ea. Fata se ridică.

— Ai văzut-o, cumva, pe doamna profesoară Cernea ieşind din şcoală? o întreabă el.

— Da, a plecat, domnule profesor!

... Acum Socrate păşeşte, preocupat, pe o stradă aglomerată. Pare absent... Deodată, se aude strigat:

— Mihai!

Se opreşte şi se uită în jur. De el se apropie profesoara Doina Puşcariu. E bine dispusă, are un aer tonic, tineresc.

— Salve, Mihai! Bine că te văd..., spune ea, trăgându-l mai deoparte, lângă vitrina unui magazin... Dar ce e cu figura asta de înmormântare? îl întreabă, după ce îl cercetează câteva secunde.

— N-am alta la îndemână! răspunde, cu umor negru, Socrate.

— Ce v-a apucat, domnule, că şi fii-ta e la fel de *veselă*?!... Uite ce voiam să-ţi spun, continuă profesoara, că-n ultimul timp n-am mai apucat să stăm de vorbă... Tu te-ai mai uitat prin catalogul Ancăi?

— Nu! răspunde Socrate firesc.

— Păi, sigur, ocupă-te tu de toţi şi de toate, că de-a ta se ocupă şcoala!... Tu ştii că ieri a luat un patru la fizică?

— La tine? întreabă mirat Socrate.

— La mine! Apoi, luându-l de braţ, continuă: Hai, condu-mă puţin, că-ntârzii!

Pornesc împreună...

— Mihai, suntem colegi de-atâţia ani! revine Doina Puşcariu... Să ştii, cu Anca se petrece ceva! ...Ea treia oară, consecutiv, când nu ştie lecţia... sau nu vrea să răspundă!... Ar trebui să te dumireşti... ce e la mijloc... Poate e nevoie s-o ţii mai din scurt!... Mă rog!... Te salut, „bătrâne”! îi spune ea, bătându-l băieţeşte pe braţ şi plecând...

16

În apartament, Socrate e izbit de muzica ce se aude din camera Ancăi. Dă să intre la el, dar se răzgândeşte. Bate la uşa fetei, dar, cum aceasta nu aude, tatăl deschide şi intră.

Anca e întinsă pe divan, cu casetofonul lângă ea.

— Te rog să dai mai încet! îi cere Socrate.

— Începem *ora de dirigenție*? răspunde ironic fata, ridicându-se.

Socrate se aşază pe un fotoliu, fără să-i ia în seamă ironia.

— Dacă ai venit să te interesezi ce mai face Doru, află că...

— Nu mă interesează Doru-*al tău*! îi răspunde Socrate.

Fata e puțin descumpănită. Abia acum dă muzica mai încet...

— Anca, spune Socrate, schimbând tonul: ce este cu notele tale din ultima vreme?

— Ce să fie? răspunde cu oarecare obrăznicie fata, note ca toate notele! Vreau şi eu o *gamă* cât mai variată!... M-am plictisit de „*do*" de sus!...

— În schimb, mie mi-a fost, pentru prima oară, ruşine din cauza ta!

Anca e şocată. Îl priveşte, cu încordare, aşteptând...

— Pentru prima dată mi se-ntâmplă – continuă Socrate – ca altcineva să-mi spună ce note iei tu... Între noi, totul a fost mereu limpede şi sincer. Eu am avut încredere... Nu m-am uitat niciodată în catalogul tău... Mi-ai spus tu, totdeauna...

Fata nu răspunde nimic. Îşi pleacă ochii... Se simte că reproşul tatălui său o doare...

Telefonul sună. Socrate ridică, nervos, receptorul şi-l pune la loc.

— Anca, îmi promiți că te-apuci serios de treabă? spune Socrate, cu glas îndurerat.

— Tată, răspunde fata, la aceeaşi înălțime de suflet, te-am rugat să ai încredere în mine!...

Telefonul sună din nou. Profesorul ridică receptorul. De la capătul celălalt al firului, se aude vocea Luminiței:

— Iertați-mă că vă deranjez, spune ea. Am un pic de răgaz în după-amiaza aceasta. Am putea sta de vorbă despre ceea ce m-ați rugat?

— Sigur că da! Mulțumesc!

— Vă convine peste o jumătate de oră, la metrou, în stația „Eroilor”, la ieşirea dinspre Operă?

— De acord! spune Socrate şi închide telefonul.

— Diriginta era? întreabă Anca.

— Da!

Fata învârte butonul casetofonului şi muzica izbucneşte puternic.

Socrate o priveşte, fără să spună nimic. Iese din cameră.

Anca închide brusc casetofonul.

17

Luminița ia, dintr-un dulăpior, două flacoane cu medicamente şi se îndreaptă spre fotoliul în care se află mama ei, o femeie în vârstă, cu un aer de om suferind.

Pune medicamentele pe măsuța de lângă fotoliu...

— Uite, mamă – spune profesoara ai aici medicamentele. Iei câte o tabletă, din fiecare, peste o jumătate de oră!...

— Stai mult? se interesează bătrâna cu aerul unui copil ce nu-şi doreşte să fie părăsit de cel care-l ocroteşte.

— Nu, mamă!... E un coleg..., un om deosebit. Poate că

O să-l cunoşti şi dumneata!... Are o fată drăguță... E eleva mea!... spune Luminița, în timp ce se pregăteşte de plecare...

— Să vii repede, Luminița! se roagă, cu un scâncet, bătrâna...

18

—... Şi, credeți-mă – zice Socrate – că, bând paharul acela de apă, am avut senzația că m-am eliberat de o mare povară. Trebuia să-i spun, era o problemă de conştiință. Nu puteam altfel!...

E seară... Pe o alee din *Cişmigiu*, Socrate şi Luminița păşesc agale...

— Mihai! i se adresează profesoara... Te supără că-ți spun aşa?

— Dimpotrivă!...

— Eu nu cred că trebuie să-ți faci atâtea probleme în legătură cu Isoscel...

Socrate înalță din umeri, arătând că nu e convins nici dacă trebuie, nici dacă nu trebuie să-şi facă...

În timpul acesta trec prin fața unei tonete. Luminița se opreşte şi cumpără două lozuri... Îi oferă unul lui Socrate. Acesta simulează jocul alegerii, neştiind pe care să-l tragă. Se hotărăşte, în sfârşit, la unul din două. Îl desface grăbit şi, citindu-1, exclamă:

— Ia uită-te! M-am îmbogățit! Cinci mii de lei! Se întoarce apoi către vânzătoare şi primeşte bucuros o bancnotă de cinci mii de lei...

— Oferi totdeauna lozuri câştigătoare? o întreabă el pe

Luminița, care, luând-o înainte, se îndepărtase cu câțiva paşi de el... Profesoara nu-i răspunde însă, amuzată de ceea ce vede pe biletul său, pe care îl bagă în poşetă.

Cu bancnota câştigată, Socrate cumpără un trandafir alb, frumos, pe jumătate doar înflorit, de la o florăreasă ce tocmai trecea pe lângă ei, cu un coş cu flori.

Mirată că nu-i ia decât o floare – pe cinci mii de lei –, fata cu coşul spune „Sărut mâna!" şi pleacă, temându-se ca nu cumva „clientul" să se răzgândească şi să-i ceară banii înapoi.

Socrate îi oferă trandafirul Luminiței.

Aceasta îl primeşte, făcând o mică reverență, miroase floarea, admirându-i în acelaşi timp frumusețea, apoi, ducând-o la buze, sărută uşor petalele acelea imaculate...

— Tu ce-ai câştigat? o întreabă el...

— Secret! spune Luminița, luându-l de braț şi păşind alături de el, gânditoare. Umbrele lor, aproape unite, tremură acum în oglinda lacului, vălurită de zvâcnirile leneşe ale unor lopeți ce împing o barcă în care doi tineri se sărută...

— Şi totuşi..., continuă Socrate discuția începută, cum să nu te afecteze atitudinea cuiva cu care munceşti zi de zi? înțelege-mă, precizează el, nu este o chestiune personală... Uneori Isoscel mi-e chiar simpatică... aşa, cu ifosele şi trăsnăile ei... Şi sunt sigur că e un suflet chinuit... Mai ales după seara aceea, cu cântecul..., nu încape nici o îndoială... Dar mă gândesc mereu la copiii ăştia, care au şi ei nevoie de înțelegere şi de căldură... Poți să stai aşa, deoparte?...

— Fireşte că nu! răspunde Luminița... Dar crezi că asta va schimba ceva în concepțiile ei?...

— Poate că da, poate că nu! Cine ştie?!... Totuşi, stau acum şi mă gândesc dacă vehemența mea n-a fost, cumva, exagerată...

Luminița şi Socrate traversează acum un podeț, pe sub care trec bărci cu tineri...

— În privința Ancăi, îmi mențin părerea – spune profesoara ei dirigintă: lucrurile sunt, cred, mai simple decât îți închipui...

— Sunt foarte îngrijorat!... Şi nu atât pentru note şi nici... pentru tenismanul ei..., am senzația că s-a rupt ceva între noi, că în relația noastră de comunicare s-a produs o fisură...

— Ştii ce-mi spune mie intuiția? Că Anca va rezolva singură totul. Cu o condiție: să fii aproape de ea! Şi mai

aproape decât ai fost până acum! Numai aşa vei repara scurtcircuitul sufletesc de care vorbeai... Apoi, după o mică pauză, adaugă: astăzi, în oră, Doru i-a trimis un bilet. Anca i l-a înapoiat, fără să-l citească! Am zâmbit pe dinăuntru, făcându-mă că n-am observat nimic...

Pe neaşteptate, se aprind luminile în parc... Profesoara se opreşte... Se aşază pe o bancă...

— Şi... ar mai fi ceva! spune ea, invitându-l şi pe Socrate să ia loc...

Acesta o priveşte cu interes. Ochii săi întreabă mai mult decât ar face-o vorbele...

— N-ai văzut? Primesc şi eu bilețele!... spune ea, pe jumătate zâmbind, pe jumătate în serios..., făcând aluzie la biletul primit cândva, în sala de festivități... Este cineva... În felul lui, ține mult la mine... Dar e un om care n-are puterea să se dăruiască. Nu arde! Simt tot mai mult, sunt convinsă chiar că suntem două vieți ca două paralele, ce nu se vor putea întâlni niciodată!...

— Şi?

— Simțeam nevoia să-ți spun şi acest lucru!...

Socrate strânge în palma sa mâna mică şi fină a Luminiței... Nu îndrăzneşte să privească în ochii ei... Sunt *ochii Ilenei* şi el nu ştie ce-ar putea să vadă acolo...

Profesoara îi caută însă pe ai lui...

— De ce te fereşti? îl întreabă ea blând... În prima zi, când ne-am întâlnit, ai spus: „*Bine că sunt! Că sunt aşa*!”... Atunci n-am ştiut la ce te referi... O văzusem pe Anca în careu si mă simțeam tulburată... Era ca si când m-as fi întâlnit cu mine însămi la o altă vârstă, în oglindă!... Apoi am priceput că ea *purta pe lume* o neprețuită moştenire... Nu te întreb cât ai iubit-o... Îmi închipui... Dar e mult de-atunci, Mihai!... De altfel, destinul meu n-a fost mai blând!

Dimpotrivă! Pentru că mie, de la el, nu mi-a rămas decât durerea... Tu o ai pe Anca...

— N-am înțeles: care *el*? a întrebat profesorul trezit ca din visare.

— Poate că odată am să-ți povestesc... În afară de tatăl meu, şi eu am pierdut o ființă, care...

Ridicându-se de pe bancă, pornesc, în acelaşi pas, pe aleea străjuită de două rânduri de tei, ce-şi unesc coroanele într-o boltă comună.

De la braseria „Monte Carlo” răzbat până aici acordurile melodiei pe care orchestra „Liceenilor” o cânta la „balul bobocilor”, în momentul în care Socrate ar fi dorit s-o invite pe Luminița la dans. Ascultând-o, amândoi zâmbesc ca unei plăcute amintiri... Siluetele lor se pierd încet în depărtarea aleii...

Capitolul V

1

Ieşind din lift şi deschizând uşa apartamentului, Socrate aude soneria telefonului, acoperită de zgomotul pe care îl face bunica la bucătărie, tăind, probabil, ceva pe tocător.

Socrate se precipită şi ridică receptorul.

— Salut, unchiule! se aude vocea Mihaelei... Pe dumneata te căutam. Pe scurt, că sunt la un telefon public, al meu e stricat...

— Te ascult!

— Din ultimele convorbiri, rezultă că *juna noastră* e-ntoarsă pe dos! continuă Mihaela... Să nu mă-ntrebi de pricină, că o cunoşti!... Şi, totuşi, parc-ar mai fi ceva la mijloc. Dar nu ştiu ce!

— De note... ţi-a spus ceva?

— Nu! Dar bănuiesc că nu mai face slalom numai printre nouă şi zece!... Eu închid acum. Să ştii însă că rămân pe faţă!...

Marcat de discuţia cu Mihaela, Socrate se-ndreaptă spre camera Ancăi. Deschizând, observă că fata nu se mai află aici.

— *Buno*! strigă, iritat, profesorul.

Din cauza zgomotului, bătrâna nu aude. Socrate intră în bucătărie:

— Unde e? întreabă el repezit.

— Au! Ce m-ai speriat! tresare bătrâna, rămânând cu tocătorul în mână.

— Anca unde e? repetă Socrate.

— A zis că se duce la o colegă...

Profesorul trage nervos cravata de la gât, cu gestul omului care pare să se sufoce. Îngândurat, se îndreaptă apoi spre camera sa.

2

În fața „Teatrului Mic”, printre cei ce ies de la spectacol, Doru şi Tudor continuă o discuție:

—... Zău dacă personajul acela nu seamănă cu tine, spune Tudor, oprindu-se în fața vitrinei cu fotografii.

— Şi eu care credeam că sunt unic! răspunde Doru.

— Da, unic, în haine de-mprumut!

— Cum adică?

— Nu l-ai văzut? Şi el a luat hainele altuia, crezând că-i stau mai bine...

— Insinuezi că...

— Nu insinuez, spun că: mâine-poimâine, o să te identifici cu personajul pe care-l joci: dur, sigur de tine, „nepăsător şi rece”! Şi, dac-ai fi măcar un „luceafar”!...

— Uf! spune Doru, amuzat, lovindu-se cu palma peste frunte. Cine m-o fi pus să stau cu tine-n bancă! Şi să-ți mai şi plătesc biletul la teatru!...

3

Isoscel urmăreşte, privind pe deasupra ochelarilor, exerciţiul pe care Tudor îl rezolvă la tablă.

— Ei, ai început s-o urneşti! exclamă profesoara. Sunt mulţumită. Uite, îţi dau un şapte!

Clasa vibrează: „Eşti mare, Tudore!" se aude, distinct, glasul cuiva...

— Cine continuă? întreabă Isoscel, uitându-se spre clasă... Observă că Anca priveşte absentă pe fereastră.

— Anca! o solicită ea.

Fata tresare.

— Continui tu?

Anca priveşte spre tablă şi parcă abia atunci descoperă ceea ce este scris pe ea.

— Cred că este inutil, doamnă profesoară, n-o să mă descurc!

Isoscel, contrariată de francheţea răspunsului, aflat la graniţa *obrăzniciei*, se repede, mirată:

— Cum vine asta? Tu să nu te descurci?!... Atunci, tema cum ai rezolvat-o?

— Vă rog să mă scuzaţi, nu mi-am făcut temele! răspunde fata, cu acelaşi aplomb care, în concepţia profesoarei, frizează obrăznicia.

Enervată, Isoscel se ridică de la catedră şi porneşte spre banca elevei... Clasa toată este în tensiune... Doru priveşte neliniştit spre Anca.

— Dar cum ne-a fost vorba? o întreabă energic profesoara. Mi-ai promis...

— Nu v-am promis nimic! o întrerupe, calm, Anca.

Isoscel se sufocă de indignare:

— Ascultă, fetiţo, unde te trezeşti? Ai uitat de bună-cuviinţă? Ce gărgăuni îţi umblă prin cap? Pentru astăzi, ai *trei*! spune ea apăsat, întorcându-se la catedră. Deschide catalogul şi, de enervare, nu-şi găseşte stiloul. Mâinile îi tremură...

— Doamnă profesoară – i se adresează Anca, la fel de calm, că-mi dați trei sau că-mi dați zece, vă rog să mă credeți că asta nu mă face să fiu nici mai bună, nici mai slabă la matematică!

Isoscel o priveşte înmărmurită, nevenindu-i să creadă că ceea ce aude şi i se întâmplă tocmai ei este adevărat...

Doru a înlemnit...

— Asta e impertinență!... izbucneşte Isoscel, trântind, m furie, catalogul de catedră, după care, adunându-şi lucrurile (poşeta, ochelarii...), iese din clasă indignată... Tocmai atunci se aude şi apelul soneriei, anunțând sfârşitul orei...

În urma profesoarei, elevii ajung pe culoar, comentând întâmplarea în fel şi chip.

Doru se apropie şi se aşază în bancă, lângă Anca.

— Ai înnebunit? o întreabă el cu disperare. Ce te-a apucat?

— Cum, nu eşti mulțumit?! răspunde fata cu îndureratăă ironie. N-ai spus tu că nu-ți plac „tocilarele”, „premiantele”, „elevele cuminți”, „aflate în grația profesorilor”?... Te pomeneşti că nici zulufii ăştia nu-ți convin – continuă el arătându-şi „împletiturile” speciale din păr, *gen Rodica*. Şi nici faptul că am devenit obraznică?!...

Doru face ochii mari, înțelegând că întreaga atitudine a fetei n-a fost decât o frondă, ca să...

— Şi să ştii, adaugă fata, că aşa ceva poate să facă oricine! Nu e nici o scofală!... Şi cu asta – să piei, să nu te mai văd în fața ochilor..., adaugă ea, ridicându-se şi îndreptându-se demnă spre uşă...

— Anca, Anca! o strigă Doru. Te rog să mă ierți!

— Niciodată! soseşte, ca o ghilotină, răspunsul fetei, în timp ce din ochii ei pornesc spre el săgeți ca de foc...

4

În cancelaria plină de profesori, intră, ca o furtună, Isoscel.

Socrate, la locul lui de la masă, scrie ceva.

Profesoara de matematică vine direct la el. E un pachet de nervi.

— Îți mulțumesc – i se adresează ea, apostrofându-l de fapt – că am ajuns, acum, la bătrânețe, de batjocura elevilor din cauza dumitale!

Socrate se ridică. E livid...

Luminița şi ceilalți profesori întorc capul spre ei, intrigați de izbucnirea lui Isoscel.

— Nu înțeleg, doamnă profesoară! răspunde Socrate, parcă presimțind ceva.

— Fata dumitale..., fiindc-ai scăpat-o din mână..., a ajuns să mă înfrunte în fața clasei..., spune Isoscel, gâtuită de supărare...

— Dar ce s-a întâmplat?

— M-a făcut de râs, nu înțelegi? Eu nu contez pentru ea ca profesoară!... Şi asta, după o viață de muncă... Ieşirea ei este dovada unei proaste educații!...

— Regret, doamnă..., spune Socrate, sincer afectat.

— Nu putem rezolva nimic cu regrete!... răspunde Isoscel, îndurerată. Faptele sunt fapte!... Uite – şi Buzescu, de care dumneata te ocupi *cu-atâta grijă*, află că de trei zile a fugit de-acasă!... Şi nici la şcoală nu mai vine!...

Vlăguită, profesoara se aşază pe scaun, izbucnind în plâns.

Socrate ar vrea să spună ceva, dar renunță. Ia catalogul şi iese din cancelarie, copleşit de tristețe şi de ruşine.

În urma lui nu se aude decât plânsul înăbuşit al lui Isoscel.

5

Socrate e lângă fereastră. Priveşte absent, fără să vadă picăturile de ploaie ce se preling pe geamuri. Clasa e pustie.

Se aude soneria de intrare la ore, dar profesorul continuă să fie la fel de absent.

Un elev dă buzna în clasă (fuseseră cu toţii plecaţi la un laborator, în ora anterioară). În urma lui, mai apar câţiva. Îl văd pe Socrate la fereastră, cu spatele spre ei... Se opresc îngrijoraţi. Apoi, observând că dirigintele nu le dă nici o atenţie, se îndreaptă, în tăcere spre băncile lor. Socrate continuă să privească îngândurat pe fereastră...

Se aude zgomotul unui creion căzând pe parchet.

Ca trezit dintr-un vis, dirigintele întoarce capul... Elevii, aşezaţi la locurile lor, îl privesc parcă fără să respire...

Ieşind din şcoală, Anca se îndreaptă spre Socrate, care o aşteaptă, nemişcat, lângă maşină. Când o vede, se aşază la volan. Fata deschide portiera şi intră. Profesorul porneşte maşina, fără să spună un cuvânt. Anca îl cercetează cu coada ochiului. Figura lui este impenetrabilă...

— Tată..., încearcă fata.

— Acum nu discutăm nimic! spune Socrate pe un ton ce nu admite replică...

În faţa blocului, cei doi îl zăresc pe Buzescu.

— Bună ziua, domnule profesor, spune elevul, schiţând gestul de a se apropia.

Anca, dându-şi seama că ar fi inoportună, o ia înainte, intrând în curte.

— Vă rog să mă iertaţi – rosteşte elevul –, am venit să vă spun că-mi pare foarte rău... că, din cauza mea... dumneavoastră aveţi neplăceri...

— Tu nu eşti vinovat pentru asta, Buzescule! Vina ta este că ai fugit de-acasă şi că nu mai vii la şcoală!...

Băiatul îşi pleacă ochii...

— M-am întors acasă! De mâine vin şi la şcoală! răspunde bucuros elevul.

— Atunci e bine!...

Băiatul ar dori să mai spună ceva:

— Domnule profesor..., continuă el, stânjenit, ştiți... şi tatei îi pare rău... Ar vrea să vă explice, adaugă, punând capul în pământ.

Profesorul îl prinde uşor de bărbie, obligându-l să i se uite în ochi:

— Buzescule, noi am mai vorbit despre aşa ceva: îți reamintesc că trebuie să avem tăria să trecem curați prin toate câte ni le scoate viața în cale! Hai, du-te! îl îndeamnă Socrate. Du-te acasă şi, de mâine, să te văd la liceu!...

6

Anca se plimbă, frământată, prin camera ei. Uşa se deschide încet şi apare capul bunicii:

— Ce faci, maică? o întreabă, îngrijorată, bătrâna.

— Mă plimb! răspunde fata, nervoasă.

Bunica se supără şi iese trântind uşa...

Într-o altă cameră, la biroul său, Socrate scrie ceva... Se aud ciocănituri în uşă... Anca intră şi se apropie sfioasă... Ochii îi cad pe hârtia profesorului... Încremeneşte...

— Cum, tată, vrei să pleci de la şcoală? întreabă ea, după câteva clipe, îngrozită.

— Da, plec! Trebuie să plec! M-ai făcut de râs!... Şi-acum, te rog să mă laşi singur!...

Anca se întoarce şi se duce în camera ei. Se aruncă pe pat, izbucnind în hohote de plâns...

Soneria telefonului începe să ţârâie... Anca parcă nici n-aude... Plânge mai departe, nestăpânit... Telefonul continuă să sune. Aproape absentă, fata ridică, mecanic, receptorul. Deodată, chipul i se-ncrâncenează...

— Anca! Sunt eu, Doru! se aude în telefon...

Fata ascultă, fără să spună nimic; apoi aşază încet receptorul în furcă, de parcă ar pune punct definitiv...

Se apropie de masa ei de lucru şi scoate de-acolo scrisorile primite de la Doru... Le priveşte o clipă. Apoi începe să le rupă, una câte una, aruncând bucăţile de hârtie la coş...

După câteva momente de gândire, caută, agitată, pe birou, trei-patru caiete. Se duce cu ele în camera lui Socrate... Acesta se afla la birou, cu capul sprijinit în palmă.

— Tată – îi spune fata –, aş vrea să discutăm ceva!

— Anca, deocamdată, nu avem ce discuta! Vreau să rămân singur...

Zdrobită sufleteşte, fata se întoarce în camera ei. Se-ndreaptă spre telefon şi formează un număr:

— Alo, Mihaela? spune Anca.

— A, tu erai, apelpisito?!

— Trebuie neapărat să ne vedem!

— Da' ce s-a întâmplat, dom'le?

— Nu ştiu ce să mă fac! exclamă Anca. E ceva în legătură cu tata!

7

— Domnule profesor, te rog să-mi faci o favoare personală – spune directoarea: rămâi! Şcoala are nevoie de un profesor şi de un om ca dumneata!

— Vă mulțumesc, doamnă directoare, dar înțelegeți şi dumneavoastră că nu pot!

— Dragul meu, până la urmă, dacă stai bine să te gândeşti, nu e decât o chestie de orgoliu rănit!...

— Poate aveți dreptate!... Poate greşesc eu... Nu pot însă altfel!... Se pare că, undeva, am greşit la extemporalul meu de viață!

— Şi ce-ai să faci? Unde te duci?

— Intru într-o redacție!... Şi-n afară de asta, cred că este convenabil şi pentru dumneavoastră, mi-ați spus doar că doriți să fie linişte-n liceu... Sărut mâna!...

Acum, Socrate păşeşte încet, istovit, de-a lungul coridorului. Parcă a îmbătrânit dintr-o dată...

E o linişte deplină, apăsătoare...

Pe măsură ce înaintează însă, trecând prin fața sălilor de clasă, de unde răzbate zumzetul viu al copiilor, viața şcolii capătă pentru el din ce în ce mai multă pregnanță...

Profesorul zâmbeşte trist, ca unei amintiri. Intră în Cabinetul de filozofie al liceului...

8

Anca urcă, în mare agitație, scările ce duc la apartamentul Luminiței. Ajungând pe palier, cercetează, în fugă, inscripțiile de pe uşi, apoi apasă pe o sonerie.

Apare Luminița:

— Ce e cu tine, Anca? Ce s-a întâmplat? o întreabă, nelinişti tă.

— Uitați-vă! spune fata, scoțând din servietă caietul cu temele... Am mințit! Totdeauna am învățat, mi-am făcut temele... şi la matematică... şi la fizică, în fiecare zi...

— Vino înăuntru! o invită Luminița.

— Am vrut să-i dau o lecție...

— Ce lecție?

— Lui Doru!... Vă spun eu... Dar acum tata e supărat rău... L-am făcut de râs. Vrea să plece de la şcoală, din cauza mea!...

Luminița se îngrijorează:

— Aşteaptă-mă puțin – spune ea. Mergem împreună!

9

În recreație, foştii elevi ai lui Socrate – Ionică, Dana, Mihai şi Geta – şuşotesc, neliniştiți, lângă o fereastră de pe coridor:

— O fi adevărat? întreabă Dana.

— Da, tu! Vorbeşte tot liceul! răspunde Geta.

— Trebuie să facem ceva! e de părere Ionică.

— Da' ce putem face noi? intervine Mihai.

— Să vorbim cu dânsul şi să-i spunem că... aşa ceva *nu se poate*! exclamă Dana.

— Of! Şi Anca asta, cu „deşteptul" ăla de Doru al ei, care face tot timpul pe vedeta – spune Mihai.

— Mie nu mi-a plăcut niciodată băiatul ăsta! zice Dana.

— De ce? E un tip foarte interesant! se aude glasul Getei.

— Ce vorbeşti? Ia auziți-o, fraților! sare Ionică... Vasăzică „e un tip foarte interesant"!...

— Este! revine Geta... Dar acum e vorba despre Socrate! Haideți!

10

Mihaela şi Doru coboară, în fugă, treptele de la intrarea principală a Facultății de Drept...

— Ştie toată şcoala! exclamă Doru, cu îngrijorare. Şi înţelegi? Totul e din cauza mea! M-am purtat prosteşte! Anca a zis că nu mă iartă niciodată!... Te rog să mă ajuţi, Mihaela. Să vorbeşti tu cu ea!...

Mihaela îi promite că „va sta de vorbă", dar, aşa cum o cunoaşte ea pe Anca, speranţele „iertării" sunt minime. Mai precis, nu există.

— Asta când spune o vorbă, aşa rămâne, să ştii! E în stare să sufere oricât, fiindcă m-am convins că ţine la tine... Dar mă tem că, de iertat, n-o să te ierte! încheie Mihaela.

— Ei, s-a mai supărat ea şi altă dată! spune Doru, încrezător şi superficial.

— S-o „mai fi supărat", dar atunci nu era amestecat Socrate în „jocul" vostru de ţânci fără cap... „Bulgărele", la început cât pumnul, văd că a devenit acum „munte"!...

— Poate, totuşi...

— Hai, urcă repede în maşină! Trebuie să-i luăm pe Ioana şi pe Alexandru. După ce mi-ai dat telefon, i-am sunat şi pe ei. Au zis că merg negreşit...

11

Socrate se plimbă printre rândurile de mese din cabinet. Priveşte de parcă şi-ar lua la revedere de la fiecare copil... „Pe tine cum te cheamă?"

„Popescu Alexandru!"

„Dar pe tine?"

„Apostolescu Mihaela!"

„Tu?"

„Stanciu Cornelia!"

„La ce scoală ai învăţat?"

„La 195!"

„Dar pe mine ştiţi cum mă cheamă?"

„Socrate! „

„Da, aşa îmi spun elevii!...Socrate!”

„Dar Socrate, cel adevărat, ştii cine a fost?”

„Un mare scriitor italian!”...

în sufletul şi în mintea profesorului răsună râsul tonic al copiilor...

Se apropie de birou... Se aşază pe scaun şi scoate dintr-un sertar câteva cărţi. Le bagă în servietă. Apoi, desfăcând un plic, începe să privească o suită de fotografii, înfăţişându-l alături de elevii lui – de ieri şi de astăzi... Le cercetează îndelung, cu nostalgie, aşezându-le, până la urmă, în aceeaşi servietă...

12

— Dar vă rog să mă-nţelegeţi, nu m-am gândit nici o clipă c-o să ajungă aici... să plece de la noi!... E un om de valoare... Are, sigur, păcatele lui, dar ar fi o pierdere pentru liceu... Trebuie să-l convingem! mai spune Isoscel, cu lacrimi în ochi.

— Îmi pare rău... Am stat de vorbă cu el... l-am rugat, spune directoarea, dar...

Chipul lui Isoscel se-ntunecă.

13

Luminiţa şi Anca se strecoară grăbite printre pietonii de pe o arteră aglomerată din Bucureşti. Se ţin de mână. Aproape aleargă... Din când în când se privesc. Feţele lor, îmbujorate de efortul alergării, se luminează de câte o undă

de zâmbet, care încearcă să spele umbrele încordate ale îngrijorării...

14

Pe o alee retrasă, din parcul de lângă liceu, Isoscel se aşază pe o bancă... E singură..., e tristă şi parcă fără rost, cum n-a fost niciodată.

Prin faţa ei trec doi tineri râzând. Băiatul o ţine protector pe după umeri pe fată. Chipurile lor sunt scăldate în lumină de fericire şi tinereţe... Isoscel îi priveşte lung, având parcă revelaţia vieţii ei lipsite de bucurii. Lacrimi încep să-i curgă pe obraji...

15

Gânditor, Socrate coboară încet pe treptele liceului... Anca, roşie la faţă, aleargă în întâmpinarea lui:

— Tată, spune fata cu disperare în ochi, trebuie să-ţi explic!...

— Ancuţo, eu am, totuşi, încredere în tine! răspunde profesorul, întinzând braţul stâng şi aducându-i capul lângă pieptul, său.

Privirea îi alunecă spre Luminiţa, care se află în spatele fetei.

— Am vrut să plec! Am vrut, dar nu pot! spune Socrate. Ce să fac? Ăsta sunt! Nu mă pot schimba!...

— O clipă m-am speriat, să ştii! îi răspunde Luminiţa. M-a cuprins teama, când am văzut-o pe Anca atât de disperată...

— Te rog să mă ierţi, tată! exclamă Anca, îmbrăţişându-l.

Cei trei pornesc împreună spre poartă. Luminița scoate din poşetă batista, ca să mângâie ochii înrourați ai Ancăi. E ca şi cum şi-ar mângâia propriii ei ochi... Un bilețel cade pe asfaltul aleii. Socrate se apleacă şi-l ridică.

— E lozul din *Cişmigiu*?

— Nu mai e secret! spune Luminița, râzând.

Socrate deschide biletul:

— „*Necâştigător*”!... citeşte el amuzat...

Elevii din clasa profesorului dau năvală spre ei... Apar, venind în fugă, şi alți copii, din alte clase, din *cercul* lui...

— E adevărat, domnule profesor? întreabă îngrijorată Maria.

— Plecați de la noi? intervine, cu reproş parcă, Mihai. Vibrația din glasurile lor trădează sentimentele curate ale copiilor.

Socrate zâmbeşte, dar n-are timp să răspundă, pentru că în fața liceului opreşte, în scrâşnet de frâne, „Oltcitul” condus de Mihaela. Din el se revarsă cinci-şase tineri, printre care Alexandru şi Ioana. Cu toții îl înconjoară pe profesor.

— Cum să plecați? zice Alexandru.

— Domnule profesor, am făcut şi programul întâlnirii... de peste zece ani! spune Ioana, zâmbind...

— Da’ de unde-ați scos-o voi că plec? întreabă Socrate, ca şi când atunci ar fi auzit despre acest lucru pentru prima oară...

Un moment, rămân toți muți de uimire. Apoi, spontan, încep să scandeze:

— Hip-hip-ura! Hip-hip-ura!...

De Anca se apropie cu timiditate Tudor:

— Hai să-ți mai spun ceva: „*Nu este adevărată fericirea care n-a trecut prin suferință*!” – Shakespeare.

Anca îi zâmbeşte, înveselită:

— Am şi eu *una* pentru colecţia ta de... *înţelepciuni*: „*Omul este singurul făuritor al fericirii sale*” – Socrate.

— Care dintre ei? se amuză Tudor.

— Rămâne să ghiceşti tu!...

Deodată, Ioana, privind în jur, întreabă, nedumerită:

— Da’ Andrei unde e?

— Aoleu! L-am uitat în portbagaj! spune Mihaela, repezindu-se spre maşină, de unde se aud bubuituri...

Andrei apare cu aparatul de gât. Văzând că toată lumea e radioasă, îl potriveşte la ochi şi declanşează, exclamând, după obiceiul lui:

— *O fotografie – pentru veşnicie*!... a cărei inimă o constituie chipul lui Socrate şi cel al Luminiţei; între ei se află Anca, pe fundalul viu al elevilor de *azi* şi de *ieri* ai profesorului...

—— Sfârşit ——